

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ



BROJ
684

Subotica, 27. svibnja 2016. Cijena 50 dinara



Prozor u zavičajnu kulturu



Noć muzeja
Otvorene oči u noći

Opet »patrioti«
i »izdajnici«

Prosvjed zbog smjena
na RTV-u

INTERVJU
Nedim Sejdinović



300. obljetnica Svetišta Gospe Tekijske



**Znanstveni simpozij
o Tekijama**

SADRŽAJ

TEMA

12-15

Međunarodni znanstveni simpozij o Tekijama
**INTERDISCIPLINARNI
I EKUMENSKI SIMPOZIJ**



SUBOTICA

16-17

Željko Crnjaković, freelancer i idejni tvorac
Webinariuma
RAD U UREDU OTVORENOG TIP



RAZGOVOR

19

Nevena Tumbas, predsjednica udruge *Naša
djeca*
NEDOVOLJNO SE VOLI SVOJ NAROD



ŠIROM VOJVODINE

24-25

Donacija knjiga knjižnici i čitaonici *Ilija Okrugić*
u Zemunu
**SVAKA DONACIJA JE UVIJEK DOBRO
DOŠLA**



KULTURA

32

Svečani godišnji koncert HKPD-a *Matija Gubec*
iz Rume
**POTVRDA USPJEŠNOG RADA
POMLAĐENOG ORKESTRA**



SPORT

51

Noa Krznarić, tenisačica
**IZVANSERIJSKI IGRAČKI POTENCI-
JAL**



U na čelu

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Zvonko Sarić, Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:
dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

**POMOĆNIK I ZAMJENIK
GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:**
Zvonko Sarić

LEKTOR:

Zlatko Romić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković
(urednik rubrike kultura i urednik *Kužiša*)
Dražen Prčić
(urednik rubrike sport i zabava)
Željka Vukov
(urednica društvene rubrike i urednica *Hrčka*)
Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)
Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)
(tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica)
(jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALISTICA:

Mirjana Dulić (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55;
++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Sajnos doo Novi Sad

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)



Jesu li »simpatizeri ustaške Hrvatske« – kako je direktor *Večernjih novosti* Ratko Dmitrović nazvao članove Nezavisnog udruženja novinara Srbije – i sami ustaše pitanje je oko se kojeg se može raspravljati. Naime, biti simpatizer nekoga ili nečega (pa i Dmitrovića) upućuje na, ako ne istovjetnost a ono svakako na bliskost određenoj ideji, organizaciji, osobi, pojavi... A, opet, biti simpatizer ne mora nužno biti i znak jednakosti između simpatizera i simpatiziranog. Primjerice, netko može simpatizirati određenog političara, a da pritom ne bude

prevejan nego jednostavno naivan; netko pak Crkvu a da pritom krši sve Božje zapovijedi.

Pravo je pitanje, međutim, u tvrdnji o »simpatizerima ustaške Hrvatske« kako je Dmitrović detektirao baš članove NUNS-a? Za njega samog to očito nije problem: dovoljno je da netko, primjerice novinarka *Vremena* Jovana Gligorijević, piše za neki medij u Hrvatskoj, poput *Forumatm*, pa da ju (ga) Dmitrović proglasi kroatofil(k)om. Ne treba, naravno, objašnjavati da je tečaj kroatofilstva na nacionalnom ljubavnom tržištu Srbije za sve dmitroviće daleko ispod vrijednosti jednog, recimo, rusofilstva kao što je bespredmetno raspravljati o tome je li uopće normalno ne voljeti ogroman broj ljudi samo zato što su pripadnici određene nacije. To je, ipak, tema za psihologe, psihijatre i psihoterapeute. A ponekad, bogami, i za policiju i sudstvo.

I upravo u tom nepogrešivom njuhu da otkrije tko su »kroatofili«, znači »simpatizeri ustaške Hrvatske«, krije se prava narav Dmitrovića koju onda, preko twittera ili *Večernjih novosti* svejedno, nesebično dijeli s javnošću, ostavljajući pritom pitanja profesionalne etike i kućnoga odgoja tamo gdje ih najvjerojatnije i inače drži.

Ako Dmitroviću i dopustimo pravo da objelodanjuje spoznaje o »simpatizerima ustaške Hrvatske« do kojih je došao samo njemu poznatim metodama, pa čak i da se javno sablažnjava nad činjenicom da u Srbiji mogu postojati (i) kroatofili, dopustimo i sebi (za) pravo postaviti nekoliko pitanja. Prvo, uz dužno uvažavanje Dmitrovićevih argumenata, glasi: je li on u pravu, točnije – govori li istinu? Druga dva su upućena čitateljima i glase: misle li da Dmitrović – iako se o tome preko twittera nije izjašnjavao – ima nekih spoznaja o tome da su novinari koji rade u medijima na hrvatskom u Srbiji već samom tom činjenicom (pred)određeni *da budu* »simpatizeri ustaške Hrvatske«, naravno zajedno sa svima koji ih gledaju, slušaju i čitaju; odnosno: ako netko (sud, primjerice) utvrdi da mu dijagnoza o »simpatizerima ustaške Hrvatske« nije točna, znači li to da je Dmitrović samo obična hulja, čije su laži motivirane nesuspregnutim strastima netrpeljivosti prema »kroatofilima«? Ili Filipu Davidu. Svejedno.

P. S.

Uredništvo bi, osim čitateljima, bilo veoma zahvalno kada bi mu se mišljenjima ili odgovorima na posljednja pitanja obratili i ministar kulture i informiranja, javni tužitelj, kao i predstavnici ostalih institucija koje su nadležne baviti se pitanjima utvrđivanja govora mržnje u javnosti.

Z. R.

Šabić: »Uskraćivanje informacija«

Povjerenik za informacije od javnog značaja **Rodoljub Šabić** je od Ministarstva za državnu upravu i lokalnu samoupravu zatražio da provede postupak nadzora u 11 lokalnih samouprava zbog uskraćivanja informacija koje je od njih tražio Savjet za borbu protiv korupcije Vlade Srbije.

Povjerenik je u pismu zatražio da to ministarstvo, kao nadležno za nadzor nad primjenom Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja i Zakona o lokalnoj samoupravi, osigura i primjenu drugih, zakonom predviđenih mjera, uključujući i pokretanje postupaka odgovornosti za kršenje zakona.

»Neposredan povod je činjenica da je Povjerenik u tijeku samo jednog dana u ovom mjesecu primio čak 11 žalbi Savjeta za borbu protiv korupcije Vlade Srbije zbog uskraćivanja informacija koje je tražio od jedinica lokalne samouprave«, navodi se u priopćenju povjerenika.

Riječ je o sljedećim gradovima i općinama: Niš, Novi Sad, Čačak, Kragujevac, Srijemska Mitrovica, Zrenjanin, Pančevo, Čuprija, Zaječar, Bujanovac i Tutin.

Informacije koje je Savjet tražio spadaju u krug informacija koje očito predstavljaju apsolutno legitiman predmet interesiranja javnosti – podaci o broju zaposlenih, podaci o uknjiženim nekretninama, podaci o dodijeljenim poticajima, podaci o drugim proračunskim davanjima i slično, ocijenio je Šabić.

Povjerenik stoji na stajalištu da bi takve informacije trebale biti dostupne svakom građaninu, najširoj javnosti, i bez posebnog zahtjeva, na proaktivnoj osnovi, na web prezentacijama lokalnih samouprava.

»Stoga je uskraćivanje takvih informacija bilo kome neprihvatljivo, a u slučaju Savjeta za borbu protiv korupcije, koji je radno tijelo Vlade Srbije, djeluje gotovo groteskno«, dodaje se u priopćenju.

Ovakvo ponašanje je u potpunom neskladu s očekivanjem, pretpostavljenim odnosima lokalne samouprave i republičkih tijela u skladu sa Zakonom o lokalnoj samoupravi, a sa stajališta Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja predstavlja kašnjenjiv prekršaj, pa stoga, po ocjeni Šabića, zahtijeva pažnju i odgovarajuću reakciju Ministarstva za državnu upravu i lokalnu samoupravu.

Konstituiranje lokalnih vlasti u Vojvodini

Nakon nedavno održanih izbora, gradovi i općine u Vojvodini krenuli su u konstituiranje lokalnih vlasti. I dok se na republičkoj razini uveliko spekulira tko s kim može ili ne u koaliciju, u sjeni viših razina na lokalima se prave najrazličitije kombinacije, prenosi RTV. Stručnjaci poručuju kako je to prirodno stanje i da je za lokal najvažnije da se formiraju stabilne vlasti koje će biti kompetentne rješavati probleme građana.

Na posljednjoj sjednici skupštine u Alibunar dogovoreno je da će u vlasti sudjelovati Srpska napredna stranka (SNS), Socijalistička partija Srbije (SPS) i Liga socijaldemokrata Vojvodine (LSV).

Vlast je dogovorena i u Baču, a koalicijski sporazum potpisali su SNS, LSV, Pokret socijalista (PS) i Savez vojvođanskih Mađara (SVM). U toj općini oporbu će činiti SPS i Srpska radikalna stranka (SRS) i Demokratska stranka (DS).

Koalicija između SNS-a i LSV-a dogovorena je i u Irigu, gdje će u vlasti sudjelovati i odbornici PS-a i SPS-a.

Konstitutivna sjednica održana je i u Kikindi, gdje će zajedno sa SNS-om u gradskoj vlasti sudjelovati i SVM, dok su u oporbi ostali i SPS i LSV, kao i demokrate.

Vršac je prva lokalna samouprava čije će rukovodstvo preuzeti žena, jer je za gradonačelnicu izabrana **Dragana Mitrović** iz SNS-a. Tu stranku su u Vršcu podržali

i vijećnici Pokreta *Vršačka regija, europska regija*, a oporbu će činiti SPS, GG *Za bolji Vršac*, DS i Pokret *Dosta je bilo*.

Na sjednici skupštine općine Apatin SNS je uspjela osigurati većinu za formiranje vlasti u toj općini. Konstitutivna sjednica održana je i u Pančevu, gdje će na vlasti biti SNS i SVM. Prva općina koja je formirala vlast nakon lokalnih izbora bila je Sečanj, a SNS su u tom mjestu podržali vijećnici SRS-a.

Direktor Centra za regionalizam **Aleksandar Popov** ocijenio je za RTV da u šarolikim koalicijama na lokalnoj razini nema ništa čudno, jer se situacija na toj razini razlikuje od viših.

»Paradoks izbora u Srbiji je što se oni u isto vrijeme raspisuju na sve tri razine, pa se pomiješaju 'babe i žabe'. U razvijenim demokracijama to nije slučaj, i kada bi se u Srbiji razdvojili lokalni od ostalih izbora lakše bi se ispoljila volja birača na lokalnim razinama, jer tu uostalom ni teme nisu iste kao u slučaju Republike«.

On je dodao i da se, uz sav centralizam stranaka u Srbiji, ljudi u općinskim odborima moraju baviti lokalnim problemima, pa su zbog toga i drugačiji odnosi. Popov je ocijenio i da su na lokalnoj razini ideološke razlike manje oštre, a da se nesuglasice zapravo najviše javljaju zbog personalnih podjela, odnosno nesuglasica oko toga kome će koja fotelja pripasti.

Karamarko: »Srbija krši standarde EU«

Prvi potpredsjednik hrvatske vlade **Tomislav Karamarko** smatra da je neizručivanje radikala Hagu dokaz nefunkcioniranja Srbije kao pravne države i poticaj da Hrvatska blokira pregovore Srbije i EU.

»Sjećate se da smo i sami prolazili kroz slične situacije, da smo bolna srca morali odraditi neke stvari i, Bogu hvala, da su naši ljudi oslobođeni. Ali su dokazali svoju nevinost na sudu. Srbija se ne može

ponašati na taj način i kršiti standarde EU i neke civilizacijske i humane standarde«.

Karamarko kaže da će »Šešeljevi zločinci« uvijek za Hrvatsku biti zločinci koji su izvršili agresiju na Hrvatsku i da moraju biti u Hagu.

»Ako Srbija želi da mi budemo prijatelji, da budemo potpora, da mi budemo oni koji će svojim primjerom pokazati kako da dođe do EU, onda ne smiju padati na takvim stvarima«, kaže Karamarko.

Kovač: Blizu smo rješenja

Hrvatski ministar vanjskih i europskih poslova **Miro Kovač** izjavio je u Bruxellesu da »ima dojam« kako se približava rješenje za otvaranje poglavlja 23 u procesu pregovora EU sa Srbijom, za koje Hrvatska još nije dala zeleno svjetlo.

»Imam dojam da smo blizu rješenja«, rekao je Kovač odgovarajući na pitanje novinara može li Srbija do kraja lipnja otvoriti poglavlje Pravosuđe i temeljna prava.

Ministar Kovač, koji je sudjelovao na sastanku ministara vanjskih poslova zemalja članica EU, ponovio je da Hrvatska ne blokira Srbiju nego traži poštivanje kriterija.

»Hrvatska djeluje vrlo pozitivno. Mi trenutno pomažemo i tražimo zajedno s Europskom komisijom i nizozemskim predsjedništvom EU, rješenje kako bismo nastavili s procesom pregovora u slučaju Srbije«, rekao je Kovač, dodajući kako se ne sjeća da je itko spominjao blokadu kada je Srbija čekala skoro dvije godine od formalnog otvaranja pregovora do otvaranja prvih poglavlja.

»Međutim, sada kada nema još nikakvih odluka o poglavlju 23, Hrvatska se u nekim medijima u Srbiji svaki dan proziva. Nema potrebe za tim. Hrvatska je najbolji



prijatelj svim zemljama jugoistočne Europe, jer ih najbolje poznaje i ima najveći interes da se te zemlje približe članstvu u EU, jasno kada ispune kriterije«, rekao je Kovač.

Na pitanje ima li Hrvatska ijednu zemlju saveznicu u EU, koja podržava njeno stajalište o poglavlju 23, Kovač je rekao da su svih 27 članica EU saveznice Hrvatske.

»EU ima 28 članica i Hrvatska je jedna od njih, dakle mi imamo 27 zemalja saveznica. Sve zemlje EU su hrvatske saveznice«, rekao je.

Hrvatska traži da se kao mjerilo za otvaranje poglavlja 23 u pregovorima sa Srbijom od Beograda zatraži puna suradnja s Haaškim sudom, ukidanje zakona o nadležnosti Srbije za procesuiranje ratnih zločina na prostoru cijele bivše Jugoslavije, kao i osiguravanje prava hrvatskoj manjini.

Glavni poslovi

Lider Partije za demokratsko djelovanje **Riza Halimi** izjavio je, nakon konsultacija s predsjednikom **Tomislavom Nikolićem**, da je osnovno pitanje kako da Albanci budu dio parlamentarne većine, što do sad nije bio slučaj. Halimi je novinarima rekao da do sad nije bilo interesiranja stranaka koje su formirale parlamentarnu većinu za sudjelovanje Albanaca u njoj.

»Naš osnovni zahtjev je bio da se stav prema jugu Srbije, gdje živi većinsko albansko stanovništvo, promijeni, te da se preko Vlade i drugih izvršnih tijela promijeni pristup rješavanju problema«, rekao je Halimi.

Govoreći o Koordinacijskom tijelu za Preševo, Bujanovac i Medvedu, on je rekao da to tijelo djeluje u krajevima s većinskim albanskim stanovništvom, a da se glavni poslovi vode iz Beograda.

Prva sjednica

Skupštine APV 2. lipnja

U skladu sa Statutom AP Vojvodine i Poslovníkom o radu Skupštine AP Vojvodine, predsjednik Skupštine Vojvodine **István Pásztor** zakazao je za četvrtak, 2. lipnja, prvu sjednicu novog saziva Skupštine Vojvodine.

Suglasno članku 9 Pokrajinske skupštinske odluke o Skupštini AP Vojvodine i članku 5 Poslovnika o radu Skupštine AP Vojvodine, na prvoj sjednici potvrđuju se mandati zastupnika, obrazuju zastupničke grupe, obavlja se izbor predsjednika i potpredsjednika Skupštine Vojvodine, imenuje se generalni tajnik Skupštine APV, a mogu se i obrazovati radna tijela Skupštine.

Do izbora novog predsjednika Skupštine Vojvodine, prvom sjednicom predsjedava najstariji zastupnik koji je prisutan na sjednici.

Najbolje iz Vojvodine

Svečana dodjela certifikata korisnicima oznake *Najbolje iz Vojvodine* održana je u pokrajinskoj Vladi. Potpredsjednik pokrajinske Vlade i pokrajinski tajnik za privredu, zapošljavanje i ravnopravnost spolova **Miroslav Vasin** svečano je uručio certifikate dobitnicima ove prestižne oznake za kvalitetu proizvoda.

U nastojanju da pomogne nastup našeg gospodarstva i uključenje njenih subjekata u europske i svjetske trgovinske tokove Vlada Vojvodine, 2004. godine donijela je odluku o ustanovljenju znaka *Najbolje iz Vojvodine*, kojom je regulirala i pravo na korišćenje ovog znaka, uz propisan postupak za ostvarivanje ovog prava. Ovim projektom prepoznato je i nagrađeno nastojanje proizvođača da zaštite jedinstven brend s izuzetnom reputacijom. Na ovaj način se identificiraju najkvalitetniji proizvodi iz Vojvodine, a svi nagrađeni proizvodi zadovoljavaju europske norme kvaliteta proizvoda – posjeduju certifikat NASSR i standard ISO. Znak se upotrebljava za obilježavanje prirodnih, poljoprivrednih, zanatskih, industrijskih i proizvoda domaće

radinosti. Pravo na korišćenje znaka dodjeljuje se na tri godine, uz kontrolu najmanje jednom godišnje.

»Znak *Najbolje iz Vojvodine* dodijeljen određenom proizvodu potvrđuje da je isti ušao u obitelj najkvalitetnijih proizvoda na teritoriju Pokrajine. Usljed veoma stroge primjene kontrole kvaliteta znatno je složeniji i teži postupak dobijanja ovog znaka, uz sva priznanja poduzetnicima koji se upuste u složen postupak, koji može trajati i do godinu dana. Ipak, mnogo više bi trebalo učiniti na polju veće upotrebe i praktične vrijednosti proizvoda koji ovaj znak nosi. Postoje i kompanije koje su gubile pravo na znak, jer nisu poštovale standarde kvalitete«, rekao je Vasin.

Ove godine oznaku za kvalitet brenda ponijeli su sapun od kozjeg mlijeka – *klasik*, Sapundžijske radnje *Eco produkt* iz Mokrina, džem od višanja proizvođača *JAM@JELLY* sa sjedištem u Irigu, kao i brzo smrznuto kvasno lisnato tijesto s dvije vrste nadjeva – duo s bijelim sirom i kukuruznim pahuljicama i duo s jagodom i vanilom – proizvođača *Mini Pani* d.o.o. iz Subotice.

PROSVJED ZBOG SMJENA NA RTV-U

Smjene narušile povjerenje građana

Skup potpore smijenjenim novinarima organizirali su građani nakon vala smjena u RTV-u *
Smjene čelnih ljudi na Radio-televiziji Vojvodine, ponovno su pokrenule pitanje položaja javnih servisa i njihove nezavisnosti od aktualne vlasti * Inicijativa Podrži RTV je na prosvjedu od državnih tijela zatražila poštovanje nezavisnosti javnih servisa

Više tisuća građana Novog Sada okupilo se u ponedjeljak na prosvjedu zbog smjena na Radio-televiziji Vojvodine i uputilo zahtjev za neopozive ostavke kompletnog sastava Upravnog odbora RTV-a. »Zahtijevamo neopozive ostavke Upravnog odbora i poništavanje svih odluka koje je to tijelo donijelo. Te odluke su izazvale val neobrazloženih smjena na RTV-u, narušile povjerenje građana u Pokrajinski javni servis i ugrozile objektivno i nezavisno funkcioniranje«, navela je novinarka RTV-a **Jelena Vukmanović**, koja je pročitala zahtjeve Inicijative *Podrži RTV*.

Skup potpore smijenjenim novinarima organizirali su građani, nakon vala smjena u RTV-u, kada je prvo smijenjen direktor programa **Slobodan Arežina**, a zatim su ostavke su podnijeli generalni direktor RTV-a **Srdan Mihajlović** i urednica Prvog programa televizije **Marjana Jović**, dok je posljednja ostavku podnijela zamjenica direktora programa RTV-a **Tanja Jordović**, dok je smijenjeno 14 urednika Informativnog programa pokrajinskog javnog servisa, nakon čega su zaposleni u toj medijskoj kući počeli prikupljati potpise potpore kolegama. Na facebook stranici *PodržiRTV* za nekoliko dana okupilo se više od 3.500 građana, a potporu zaposlenima na RTV-u pružile su i mnoge javne osobe, objavljivanjem kratkih poruka potpore

na kanalu *Podrži RTV* na youtubeu.

POŠTOVATI NEZAVISNOST JAVNIH SERVISA

Inicijativa *Podrži RTV* je na prosvjedu od državnih tijela zatražila poštovanje nezavisnosti javnih servisa, a od Skupštine Srbije da u skladu sa

da su emitirali naručene priloge. Tijekom prosvjeda, zatraženo je i da se do kraja tjedna u udarnom terminu na prvom programu RTV-a održi debata uživo *O javnom servisu na javnom servisu*, u kojoj bi sudjelovali predstavnici aktualnog rukovodstva, novinari i urednici RTV-a, kao i stručnjaci za javni servis. Inicijativa je zatražila i da se međunarodna

tmen benda *Goblini* **Branko Golubović**, kultni radijski spiker **Zoran Modli**, glumac i redatelj **Radoslav Milenković**, kao i predstavnici novinarskih udruženja, novinari stranih medija i univerzitetski profesori. U isto vrijeme počelo je i potpisivanje peticije na sajtu – *peticije24*. Novinarska udruženja ocijenila su ove smjene kao političke, i



zakonom izabere nove članove Regulatornog tijela za elektroničke medije (REM). Kako je navedeno u priopćenju, na taj način bi REM mogao raditi u punom sastavu i legitimno odlučivati o izboru novih članova Upravnog odbora RTV-a, vodeći se u tom izboru interesima građana, a ne političkih stranaka. Inicijativa je zatražila i javne isprike od aktualnog rukovodstva za klevete upućene zaposlenima, koji su optuženi da su izvještavali jednostrano i

zajednica izjasni o zbivanjima na javnom servisu Vojvodine i jasno priopći svoj stav o politički motiviranim smjenama i ostavkama na RTV-u. Među onima koji su na youtubeu objasnili zašto je važan nezavisni javni servis su novinari, urednici, glumci, glazbenici i druge javne osobe. Potporu smijenjenim urednicima, tako su, među ostalima, dali glumica **Mira Banjac**, kazališni redatelj **Kokan Mladenović**, glumac **Branislav Trifunović**, fron-

nazvale ih »upodobljavanjem javnog servisa prema zahtjevima nove vlasti«.

Delegacije Europske unije i OEES-a u Srbiji priopćile su da s pozornošću prate veliki broj personalnih promjena na RTV-u i podsjetile da javni servis treba biti garant kvalitete i raznovrsnosti programskog sadržaja i nepristranosti uredničke politike, te da RTV ima veliku odgovornost u osiguranju najviših standarda u očuvanju javnog interesa.

Prema pisanju lista *Danas*, postoje neslužbene naznake da bi ova situacija na RTV-u mogla poremetiti odnose na relaciji EU – Vlada Srbije, pogotovo kada se u obzir uzme i nedavni slučaj Savamala, jer se u okviru pregovora s EU nalaze i poglavlje 23 – Pravosuđe i osnovna prava, kao i Poglavlje 24 – Sloboda, pravda i sigurnost.

PLOČE I DLAKE NA GLAVI

U povodu događanja na RTV-u, premijer **Vučić** je rekao da se u tom mediju sve radi kroz Upravni odbor i da nema upliva politike u taj slučaj.

»Tamo se stvari po prvi put događaju po zakonu. Zašto da budem zabrinut kada se stvari događaju po zakonu, nitko ne lupa nikakve ploče, nitko ne smjenjuje i ne dovodi ljude iz Beograda po stranačkoj liniji, kao što su to radili 2008., i 2011. godine«, rekao je **Vučić**.

Vršiteljica dužnosti glavne i odgovorne urednice **Nada Kalkan** kaže da je »normalno« kada jedna medijska kuća dobije novo rukovodstvo, da ono postavlja ljude u koje ima više povjerenja.

»Svi urednici su ostali urednici, samo su promiješane karte. Jednostavno, kad novi

tim dođe, ima ljude u koje ima više povjerenja i ljude u koje ima manje povjerenja. Znači, oni su ostali urednici i dalje, neki će raditi jutarnji, neki će raditi popodnevni program, neki će raditi Vojvođanski dnevnik... Ne vidim što je problem, i oni su mijenjali urednike kada su došli«, riječi su Nade Kalkan.

Šef deska informativne redakcije RTV-a **Budimir Marković** je izjavio da nikome neće faliti niti dlaka s glave, da nitko neće ostati bez posla, te da nikome neće biti smanjen koeficijent za zaradu i neće biti ukidanja emisija.

Demokratska stranka je optužila Srpsku naprednu stranku da stoji iza ovih smjena, a u povodu stanja u RTV-u, Liga socijaldemokrata Vojvodine traži reakciju zaštitnika građana i nadležnih institucija, dok je predsjednik Saveza vojvođanskih Mađara **István Pásztor** izjavio da se političari moraju suzdržati od komentiranja događaja u RTV-u. Unatoč zahtjevima zaposlenih i novinarskih udruženja da se obrazlože smjene i promjene unutar RTV-a, za sada nisu uslijedila jasna obrazloženja.

Z. S.

NUNS – POVRATAK GOVORA MRŽNJE

Opet »patrioti« i »izdajnici«

Glavni i odgovorni urednik Večernjih novosti Ratko Dmitrović je na svom twitter nalogu objavio tvit sljedećeg sadržaja: »Više je u NUNS-u 90-ih bilo (i danas ima) simpatizera ustaške HRV nego u ondašnjem i sadašnjem Hrvatskom društvu novinara.«

Nazavisno udruženje novinara Srbije priopćilo je prošloga tjedna da je direktor i glavni i odgovorni urednik *Večernjih novosti* **Ratko Dmitrović** proglasio članove tog udruženja »simpatizerima ustaške Hrvatske«. NUNS je istovremeno upozorilo na »povratak govora mržnje iz ratnih devedesetih.« U priopćenju se navodi da je Dmitrović na svom twitter nalogu objavio tvit sljedećeg sadržaja: »Više je u NUNS-u 90-ih bilo (i danas ima) simpatizera ustaške HRV nego u ondašnjem i sadašnjem Hrvatskom društvu novinara.«

NUNS napominje u priopćenju kako ne želi polemizirati sa stavovima Dmitrovića, »jer oni predstavljaju samo kontinuitet u njegovom javnom djelovanju i dijeljenju novinara na 'patriote' i 'izdajnike.« NUNS izražava zabrinutost što se »Dmitrović trenutno nalazi na čelu dnevnog lista čiji je suvlasnik država Srbija.« Zbog toga

NUNS očekuje da se »povodom otvorenog govora mržnje« oglasi Ministarstvo kulture i informiranja i javno osudi Dmitrovićevo »šovinističko divljanje.«

Dmitrović je odgovorio na priopćenje NUNS-a. »Mnogi od vas su kroatofili, to ste danas, to ste bili devedesetih i nemojte toga da se stidite«, poručio je Dmitrović u pisanoj izjavi. »Vi se ježite na svako spominjanje srpstva«, piše Dmitrović i dodaje da je tom udruženju »svaki Srbin kriv samo ako spomene prošlost, sopstvene žrtve, uzroke. Ako ukaže na ponašanje drugih prema Srbima. Ne daj bože ponašanje Hrvatske prema Srbima. Tu ste najosjetljiviji, na tome ste nastali, to je vaša stajna točka. Bez toga ne postojite.«

Ocijenivši da je kad netko »dirne u Hrvatsku« to kao da ih netko 'bode u sred oka«, Dmitrović navodi da ogroman broj članova NUNS-a doživljava Hrvatsku kao drugu domovinu »svjetlo na zapadu, divnu zemlju

koju su Milošević i tamošnji Srbi pokušali da spale, da uzoru, uzduž i popreko i zasiju božurima.«

Dmitrović smatra da su NUNS osnovali novinari »čije uši početkom devedesetih« više nisu mogle slušati formulacije: 'ustaška vojska', 'profašistička Hrvatska', 'Obnova NDH'...

»Tada sam vama nunsovcima govorio da ste kroatofili, da radite protiv sopstvenog naroda, da svojim djelovanjem nanosite štetu i Srbiji i Srbima, da proustaška glasila u Hrvatskoj uzimaju vaše tekstove i priloge kao krunske dokaze da su oni, ustašoidi, u pravu. Ko još traži dokaze da je današnja Hrvatska neoustaška država, da je to bila devedesetih« napisao je Dmitrović.

Nakon ove izjave, NUNS je pozvalo Nadzorni odbor kompanije *Novosti* da smijeni Ratka Dmitrovića s mjesta direktora i glavnog i odgovornog urednika *Večernjih novosti*.

A povodom Dmitrovićevog istupa oglašili su se i Asocijacija nezavisnih elektroničkih medija, Nezavisno društvo novinara Vojvodine i Fondacija *Slavko Ćuruvija*, pozvavši Vladu Srbije da se odredi prema atmosferi u kojoj se, kako navode, kritičari vlasti i nezavisni novinari proglašavaju za izdajnike i neprijatelje društva.

Novinarska udruženja iz BiH, Hrvatske, Makedonije, Crne Gore i s Kosova najoštrije su osudili »neprimjerene medijske pritiske« na NUNS, njegove članove i najuže rukovodstvo. Udruženje BH novinari, Sindikat medija Crne Gore, Hrvatsko novinarsko društvo, Udruženje novinara Kosova i Udruženje novinara Makedonije iskazala su punu solidarnost s članovima NUNS-a i dala im punu potporu u borbi za slobodno, odgovorno i etičko novinarstvo, lišeno svake mržnje i posvećeno demokratskim vrijednostima.

Z. S.

NAPREDNJACI FORMIRALI VLAST U APATINU

Izigrano povjerenje građana

Želimo vjerovati da promjena vlasti u Apatinu, u čemu DSHV nije ni na koji način sudjelovao, neće za posljedicu imati i neuvažavanje interesa hrvatske zajednice, kaže Žigmanov

Prethodnog tjedna Apatin je bio u žiži medijskog interesa. Od 29 mandata za općinski parlament, na izborima su po 12 osvojile Socijalistička partija Srbije i Srpska napredna stranka. Preostalih pet pripalo je Srpskoj radikalnoj stranci (2), koaliciji Demokratska stranka – Demokratski savez Hrvata u Vojvodini (2) i Savezu vojvođanskih Mađara (1), koje su prije izbora potpisale koalicijski sporazum sa socijalistima. Upravo ova koalicija vodila je općinu u prethodnom mandatu, a u postizbornoj noći službeno je proglasila pobjedu i javno najavila nastavak suradnje. Međutim, zahvaljujući potpori vijećnika iz SRS-a, DS-a i SVM-a naprednjaci su poslije dvanaest godina vlasti koalicije oko SPS-a uspjeli formirati većinu.

PRELETAČI

István Péter, predstavnik SVM-a, sukladno odluci s više razine, u tišini se priklonio SNS-u, a sve je kulminiralo nerasvjetljenom otmicom ili navodnom otmicom Miodraga Pavlovića, prvog s liste SRS-a. Zaklonjeno medijskom prašinom glede otmice dr. Pavlovića, na političkoj sceni Apatina odigrana je još jedna, ispostavilo se odlučujuća epizoda. Na stranu naprednjaka svrstao se i nositelj liste DS – DSHV Bruno Urbanovski. Tako je SNS za konstituirajuću sjednicu općinskog parlamenta 23. svibnja uspio osigurati potrebnu većinu od 15 glasova verificiranih vijećnika. Većinu je formirala s jednim vijećnikom SRS-a Miodragom Pavlovićem, Brunom Urbanovskim iz DS-a i Istvanom Peterom iz SVM-a.

Dvanaestero zastupnika SPS-a, drugi vijećnik s liste DS – DSHV Goran Orlić iz DS-a i drugi vijećnik s liste SRS-a Mirko Cvetičanin nakon verifikacije mandata napustili su skupštinsko zasjedanje i nisu sudjelovali u izboru novih tijela lokalne vlasti. Za novog predsjednika općine Apatin izabran je kandidat SNS-a Radivoj Sekulić. Zamjenica predsjednika općine je Dubravka Korać, također iz

kandidata SNS-a za predsjednika općine i time omogućio naprednjacima da dođu na vlast u toj lokalnoj zajednici.

»SNS, koja je već u toj općini kidnapirala, zastrašivala i ucjenjivala vijećnike, ne smije imati nikakvu potporu nikoga iz DS-a i ničiji osobni interes neće biti ispred interesa građana Srbije«, navela je DS u priopćenju.

Predsjedništvo stranke odlučilo je da sa SRS-om i SNS-

u vrijeme vođenja administrativnog postupka po prigovoru Republikanske stranke. RIK-u je trebalo cijelih 10 dana da nam dostavi rješenje o odbijanju žalbe republikanaca. Tako su naprednjaci dobili dodatno vrijeme za pokušaj takozvanog prekomponiranja vlasti i kako je evidentno, zbog pohlepe ili straha pojedinaca u tome su uspjeli. Kao nikada u našem gradiću, podmićivanja, prijetnje, otmice i još puno toga ružnoga postali su svakodnevnica. No, to je naša realnost i ova priča je za nas završena. Nadam se da će nova garnitura nastaviti tamo gdje smo mi stali, a mi ćemo biti konstruktivna oporba. Isto tako, nadam se da ćemo svi skupa raditi u najboljem interesu građana općine Apatin«.

Predsjednik DSHV-a, stranke koja u novom sazivu neće imati svoje predstavnike, Tomislav Žigmanov kaže da je izigrano povjerenje građana i prekršen koalicijski sporazum:

»Kao prvo, treba reći kako je riječ o prekršaju izborne volje građana i to na način koji je posve nedemokratski. Kao drugo, na djelu je ozbiljni prekršaj predizbornog koalicijskog sporazuma od jednog od izabranih vijećnika Demokratske stranke, što prati i izigravanje povjerenja građana koji su ovom koaliciji dali svoje glasove, pa tako i Hrvata, čiji prinos ostvarenom rezultatu uopće nije beznačajan. Na koncu, želimo vjerovati da promjena vlasti u Apatinu, u čemu, ističemo, Demokratski savez Hrvata u Vojvodini nije ni na koji način sudjelovao, neće za posljedicu imati i neuvažavanje interesa hrvatske zajednice.«

I. A.

SONTA

Za razliku od prethodnog mandata kada je Sonta imala tri svoja predstavnika Andriju Adina iz DSHV-a, Veljka Bačića iz DS-a i Željka Dekana iz SPS-a u ovom mandatu će u općinskom parlamentu biti samo jedan vijećnik iz Sonte: naprednjak Milan Matović, a u općinskom vijeću će član iz Sonte biti također iz SNS-a Dragan Radojević. Kandidatkinja DSHV-a Renata Kuruc iz Sonte nije osvojila mandat, jer je bila na trećem mjestu koalicijske liste i premda je ova koalicija dobila najviše glasova u Sonti (od ukupno 943) ušla su tek dva vijećnika, obojica iz DS-a.

SNS-a. Prije toga Milan Škrbić i Nika Petrović iz SNS-a izabrani su za predsjednika i za zamjenika predsjednika, te Veljko Đumić za tajnika općinske skupštine. Izabrani su i novi članovi Općinskog vijeća.

PRITISCI, POHLEPA I STRAH

U priopćenju za javnost Demokratska stranka je navela da će iz njezinih redova biti isključen vijećnik u lokalnom parlamentu u Apatinu Bruno Urbanovski, koji je glasovao za

om neće ulaziti u koalicije ni na jednoj razini i da s njima neće surađivati.

Bivši predsjednik općine Apatin dr. Živorad Smiljanić kaže za Hrvatsku riječ kako je nova vlast formirana zahvaljujući neviđenim pritiscima od SNS-a, ali i vrha SRS-a:

»Po završetku izbora koalicija koja je do tada vodila našu općinu, s osvojenih 17 mandata, najavila je nastavak suradnje i u narednom mandatu. Uslijedili su neviđeni pritisci od SNS-a, a što je najzanimljivije i od vrha SRS-a. Problemi su kulminirali

NEDIM SEJDINOVIĆ, PREDSJEDNIK NDNV-a

Ordinarno nepoštovanje zakona



Nažalost, proces privatizacije, uključujući i besplatan prijenos akcija na zaposlene, iako je po zakonu trebao biti okončan, još uvijek traje, a konfuzija vlada skoro u svakoj sferi javnog informiranja Iako je cilj medijskih zakona, koji su podržani od relevantnih međunarodnih i domaćih organizacija, bio da se unese red u javno informiranje, sa sigurnošću se može reći da je njihovom primjenom samo unesena dodatna konfuzija, i to ne slučajno* Konfuzija na medijskoj sceni uvijek pogoduje vlasti, jer mnogo se lakše lovi u mutnom i mnogo se lakše ostvaruje politički utjecaj na medije* Prema sadašnjem stanju stvari, od ukupno 79 manjinskih programa izgubljeno je 20, što predstavlja nešto više od četvrtine*

Razgovor vodio: Zvonko Sarić

Medijska reforma, medijski zakoni, privatizacija medija uz krajnji zahtjev da prestane državno financiranje, napravili su novu medijsku sliku u Srbiji. Privatizacija medija službeno je završena 31. listopada 2015. godine. Od 73 medija koja je trebalo privatizirati, za 50 je proglašen javni poziv za prodaju. Od toga je prodajom kapitala privatizirano 33 medija, a jedna privatizacija je poništena. Tijekom privatizacije ugašeno je 20 medija, kao i novinska agencija Tanjug, a djelatnost su promijenila 2 medija, dok je njih 16 dobilo mogućnost

da se privatiziraju prijenosom kapitala bez naknade na radnike, odnosno podjelom akcija.

U travnju ove godine objavljen je Izvještaj o manjinskim i višejezičnim medijima u kontekstu provođenja medijskih zakona, čiji su autori medijska analitičarka **Zsuzsanna Szerencses** i predsjednik Nezavisnog društva novinara Vojvodine **Nedim Sejdinović**, što je bio i povod razgovora s njim o brojnim pitanjima u vezi s medijskom reformom, aktualnim položajem i budućnošću medija na jezicima nacionalnih manjina i novinarske profesije.

HR: Što je bio cilj izrade Izvještaja o manjinskim i višejezičnim medijima u kontekstu provođenja medijskih zakona? Odnosi li se ovaj Izvještaj i na elektroničke i na tiskane medije?

Cilj je bio da pokušamo napraviti rekapitulaciju utjecaja medijskih reformi na manjinsko i višejezično informiranje. Manjinsko informiranje se, još uvijek, u Srbiji ostvaruje kroz četiri vrste medija – javni medijski servisi, mediji nacionalnih vijeća, privatni mediji i javna poduzeća, a medijski zakoni

su imali utjecaja na svaki od njih. Naravno, najveći utjecaj je ostvaren na javna poduzeća koja su bila predmet jedne, nažalost, devijantne privatizacije koja se još uvijek nije okončala, pa nam je izlazak države iz vlasništva u medijima bio u fokusu. Ali, u izvješću smo se bavili cjelokupnim kompleksom manjinskog i višejezičnog informiranja, pokušavajući dati jednu širu, cjelovitu sliku ovog važnog pitanja i kontroverzi koje ga prate u proteklih desetak, pa i duže godina.

HR: Jesu li uspjele medijske reforme? Što su dobroga donijele,

što je rezultat? Ima li i negativnih primjera u tom procesu?

Nažalost, proces privatizacije, uključujući i besplatan prijenos dionica na zaposlene, iako je po zakonu trebao biti okončan, još uvijek traje, a konfuzija vlada skoro u svakoj sferi javnog informiranja. Iako je cilj medijskih zakona, koji su podržani od relevantnih međunarodnih i domaćih organizacija, bio da se unese red u javno informiranje, sa sigurnošću se može reći da je njihovom primjenom samo unesena dodatna konfuzija, i to ne slučajno. Konfuzija na medijskoj sceni uvijek pogoduje vlasti, jer mnogo se lakše lovi u mutnom i mnogo se lakše ostvaruje politički utjecaj na medije. Zakoni su imali u sebi pojedine pukotine, na što smo upozoravali i tijekom javne rasprave, koje su se u međuvremenu pretvorile u provalije, ali svjedočimo, s druge strane, i ordinarnom nepoštovanju zakona, što je drugi uzrok konfuzije. U zemljama kao što je Srbija uvijek je veći problem implementacija, nego usvajanje novih zakona, mada ni ovo drugo ne ide lako. Treba, međutim, biti jasan, pa reći da osnovni principi na kojima se zasnivaju zakoni jesu dobri, čak i neminovni, a da sve ono što je uslijedilo poslije usvajanja od vlasti jeste zapravo ismijavanje tih principa s njihove strane. Kao što se ismijavaju i svi drugi zakoni i institucije. Loših rezultata nažalost ima mnogo: partijska privatizacija, gašenje pojedinih medija, sustav natječajnog sufinanciranja koji ne funkcionira dobro upravo zbog izigravanja zakona, potom jačanje pritiska na javne servise, cenzura i autocenzura... Ono što je dobro jeste da su novinari postali vlasnici pojedinih medija, da se osnivaju novi mediji od drugih novinara, prije svega, mediji civilnog društva, i da oni izlaze iz pozicije državnih službenika u koju su mnogi od zaposlenih u javnim poduzećima dovedeni. Mora se, međutim, reći da su za ovako loše rezultate privatizacije krivi mnogi akteri, mada

vlast ima uvjerljivo najveću krivicu. Vjerujem da će novinari i drugi medijski uposlenici koji su preuzeli odgovornost za svoje medije dokazati da su sposobni biti dobri vlasnici svojih medija i da će opovrgnuti tezu koja se tijekom javnih rasprava čula da su jedino političari i tajkuni sposobni biti vlasnici medija. Vjerujem da će im u tome potporu pružiti i međunarodne organizacije i strani donatori.

manjinskog informiranja, ali je, kako rekoh, proces još nedovršen, pa je teško dati precizan odgovor. Prema sadašnjem stanju stvari, od ukupno 79 manjinskih programa izgubljeno je 20, što predstavlja nešto više od četvrtine. Treba, međutim, reći da ovaj broj nije konačan, jer se još uvijek ne zna što će biti s deset medija koji su još u postupku besplatnog prijenosa dionica. To su loši rezultati, ali treba imati još jednu stvar u

osnova za sumnju u kojoj mjeri i na koji način će se ova odredba poštovati. Nažalost, ovo je još jedna od posljedica činjenice da je manjinskom i višejezičnom informiranju posvećeno veoma malo pažnje u medijskim zakonima, što je jako čudno s obzirom na to da je upravo navodna briga za manjinsko informiranje zaustavila prethodnu medijsku tranziciju, odnosno primjenu medijskih zakona usvojenih početkom dvije tisućite. Ekonomisti vele da su sve tranzicije teške, a da su najteže one koje najduže traju. Mi smo svjedoci da je to točno. Mislim da su manjinske elite morale mnogo više energije i inventivnosti uložiti u čitavom ovom procesu, odnosno da je bilo pogrešno oslanjati se na direktne međustranačke dogovore, tim prije što sve nacionalne manjine nemaju iste interese. Budućnost manjinskog informiranja vidim kroz dodatne promjene zakona koje će osigurati dugoročno, nediskriminatorno sufinanciranje manjinskih medijskih sadržaja u dovoljnom obimu, ali i kroz aktivniji odnos manjinskih i višejezičnih medija u traganju za modelima održivosti. Što se tiče medija kojima su osnivači nacionalna vijeća, oni bi kroz novi Zakon o nacionalnim vijećima također morali riješiti svoje financiranje, ali bi bilo veoma važno da se pronađu i mehanizmi zaštite uređivačke politike ovih medija, ako ne kroz regulativu, ono barem kroz samoregulativu. Mislim da u procesu pristupanja Europi budućnost imaju višejezični mediji civilnog društva i mi ćemo zajedno s Misijom OEES-a poticati ovaj model medija, koji po nama ima budućnost. Naravno, treba istovremeno iskoristiti sve mogućnosti koje pružaju nove medijske platforme. Ne smije se biti konzervativan u tom smislu, jer će se samo biti na gubitku.

HR: U Izvješću se kaže da su medijski zakoni potakli getoizaciju manjinskih medija. Što je dokaz takvoj tvrdnji? Što

Na kraju, ulaganje u ljudska i manjinska prava nije trošak nego investicija, odavno je to na Zapadu jasno.

...

Beogradski mediji, pa čak i oni liberalniji, manjine doživljavaju kao nešto egzotično i daleko, što igra i pleše u narodnim nošnjama i nema pravo na svoje mišljenje.

...

Većinski, srbijanski mediji su uvjerljivo najveći neprijatelji interkulturalnosti.

...

RTS već godinama izbjegava, što je protuzakonito, uvesti programe na manjinskim jezicima.

...

RTS pojedine manjine, manje ili više direktno, predstavljaju kao »neprijatelje društva«, a istovremeno očekuju od njih da plaćaju pretplatu.

HR: Kako ocjenjujete aktualnu poziciju manjinskih medija u kontekstu provedbe medijskih zakona? Je li u procesu privatizacije smanjen obim manjinskog informiranja? Kako vidite budućnost manjinskih medija, elektroničkih i tiskanih?

Naše istraživanje kazuje da je došlo do smanjenja obima

vidu: prva je pozitivna, a to je da se u mjestima gdje su ugašeni pojedini višejezični mediji rađaju novi, vjerujem – bolji i vitalniji. Druga je negativna: iako po Zakonu o javnom informiranju i medijima postoji obveza kontinuiteta programa, iako je za kontrolu toga zaduženo Regulatorno tijelo za elektroničke medije (REM), postoji mnogo

podrazumijevate pod getoizacijom manjinskih medija, a što bi sadržajno u tim medijima bilo različito od toga, od getoizacije?

U Izvješću podsjećamo da je prilikom izrade novog medijskog zakonodavstva propušteno da se kao javni interes, kroz natječaje se, inače, financira javni interes u sferi javnog informiranja, definiraju i vrijednosti interkulturalnog društva i komunikacije, odnosno njegovanja i unapređivanja duha tolerancije. To je po nama ozbiljan propust, koji je onemogućio da se posebno potiču višejezični mediji i medijski sadržaji koji bi imali jaku komunikativnu moć i prelazili nacionalne i jezične okvire. Ne treba ni podsjećati na društveni značaj takvih medija i sadržaja, napose u multikulturalnim sredinama kakva je Vojvodina. Skoro da je nevjerovatno koliko su zdušno i većinska i pojedine manjinske elite bile protiv interkulturalnosti. Ovim, po nama namjernim propustom, višejezični mediji u oblasti projektnog sufinanciranja dovedeni su u položaj proizvođača etnički »getoiziranih« programa. Mislim da je ovaj propust važno ukloniti u očekivanim promjenama medijskih zakona. Svakako da interkulturalnost mora imati veoma važno mjesto, kao uostalom i manjinsko i višejezično informiranje, u novoj medijskoj strategiji koja bi trebala biti donesena do kraja ove godine. Mislim da je veoma važno da se u narednom razdoblju napravi jedan široki front organizacija i institucija koje će se boriti za bolji zakonski okvir za manjinsko i višejezično informiranje, da će inventivno tragati za dobrim rješenjima i zalagati se za njih.

HR: Tvrdite da postoje utjecaji nacionalnih vijeća na uređivačku politiku manjinskih medija. Što je po vama rješenje da se takvo stanje nadvlada?

U pojedinim nacionalnim zajednicama postoje veoma eklatantni primjeri utjecaja nacionalnih vijeća na uređivačku poli-

tiku medija kojima su posredni osnivači. Svima su poznati slučajevi **Csabe Pressburgera** i **Rudolfa Mihóka**. Smatram da su mediji nacionalnih vijeća praktično manjinski javni servisi i da bi neka pravila koja važe za javne medijske servise trebala važiti i za njih. To je i postojalo u jednom od nacrtu Zakona o javnom informiranju i medijima, ali je nestalo zbog međustranačkih dogovora. Naime, predviđeno je bilo da upravljačko tijelo izdavača ovih medija bude tripartitno, sastavljeno od predstavnika nacionalnih vijeća, uredništva i organizacija civilnog društva. Mislim da je to dobro rješenje kojem treba težiti, a ne vidim niti jedan argument zašto bi ono bilo loše po građane i kvalitet informiranja. Nadam se da će pojedina nacionalna vijeća, kako bi pokazali svoju privrženost demokraciji i procedurama, i sami, samoregulativom, uvesti ovu praksu.

HR: Kažete da bi se u medijskom zakonodavstvu trebale definirati vrijednosti interkulturalnog društva. Što bi u takvom slučaju to konkretno značilo u manjinskoj medijskoj praksi?

Smatrali smo, dakle, da bi se, osim informiranja na manjinskim jezicima i očuvanja kulturnog identiteta nacionalnih manjina, kao javni interes morala definirati i interkulturalnost, odnosno sadržaji koji promoviraju vrijednosti međuetničke komunikacije i zajedničkog života. Potom bi se taj javni interes na nižim razinama vlasti mogao specificirati na taj način da se višejezični projekti i uopće projekti koji doprinose komunikaciji i boljem razumijevanju među zajednicama praktično pozitivno diskriminiraju. Pitanje je naravno medijsko, ali i društveno, pa i političko, a mislim da ne treba posebno objašnjavati njegov značaj, napose kada istraživanja govore da etničke zajednice u Vojvodini žive više jedni pored drugih, a ne jedne s drugima. U drugim sredinama, na jugu Srbije, ta distanca je

još više izražena. Podijeljenost je uvijek rezervoar društvenih turbulencija, a mediji bi mogli imati pozitivnu ulogu u premošćavanju distance, a država bi takve projekte, ukoliko joj je zaista stalo i do boljitka manjina i većine i stabilnosti – morala podržavati. Na kraju, ulaganje u ljudska i manjinska prava nije trošak, nego investicija, odavno je to na Zapadu jasno. Ne radi se tu, naravno, samo o odnosu većina-manjina, nego i manjina-manjina. Čvrsto vjerujem da će se zatvaranje u nacionalne okvire na kraju osvetiti samim manjinskim zajednicama i ne vidim zašto se neki medij na manjinskom jeziku ne bi kritički bavio čitavim korpusom političkih i društvenih problema kako to recimo rade zagrebačke *Novosti*. Sjećam se kada je jedna naša kolegica koja je radila za jednu manjinsku redakciju pravila intervju s tadašnjim predsjednikom **Tadićem** i koja mu je postavila pitanje o godišnjici Srebrenice, a on je odbio odgovoriti, rekavši da se time ne bi trebali baviti manjinski mediji. Samo jedan korak od tog stava je nedavni skandalozni, javno iznesen stav **Ratka Dmitrovića** u tekstu o **Filipu Davidu** da se Židovi nemaju pravo izjasniti o suštinskim društvenim i političkim pitanjima. Jasno je što većina očekuje od nacionalnih manjina – da budu poslušne i tihe, ali one na to ne smiju pristati. Pojedini politički lideri manjinskih zajednica svjesno se zatvaraju u svoje okvire, kako bi unutar te zajednice lakše vladali. Na djelu je i savez nacionalista. Bit ću jasan. Kada to kažem, mislim na odnose između SNS-a i SVM-a, koji su po meni duboko licemjerni. Situacija nije uporediva, ali sjetimo se da su SDA, SDS i HDZ u BiH bili u koaliciji do pred sam početak rata. To je grozomorno iskustvo koje treba imati u vidu. I to je sve suprotno od onoga što jeste interkulturalnost.

HR: Smatrate li da NDNV obraća u dovoljnoj mjeri pozornost i na

srbijanske (većinske) medije, a u vezi s interkulturalnošću? Ima li u dovoljnoj mjeri interkulturalnih sadržaja u srpskim medijima?

Apsolutno da, pa to nam je i glavna misija. Većinski, srbijanski mediji su uvjerljivo najveći neprijatelji interkulturalnosti. Zatvoren, nacionalistički, samodovoljan kod je apsolutno dominantan svih ovih godina, a on se može prepoznati i u dijelelu tzv. liberalne medijske scene. Mislim prije svega na beogradске medije, koji su apsolutno dominantni, što govori o nacionalističko-centralističkoj devijaciji našeg društva. Svrstavanjem interkulturalnosti u javni interes, valjda bi se i to, bar malo, pomjerilo u pozitivnom pravcu. Oni su na kraju i glavna ciljna grupa. Treba reći da ponekad nisu u pitanju loše namjere, već zagledanost u vlastiti pupak, i ponekad skoro nevjerovatna nesenzibilisanost. Navest ću nedavni primjer: u jednom tzv. stručnom medijskom povjerenstvu koje procjenjuje kvalitetu projekta u Ministarstvu kulture i informiranja, većina članova nikada nije ni čula za pojam »mediji civilnog društva«, medije koji imaju tako značajnu ulogu za manjinsko i višejezično informiranje u ovom trenutku i bili su potpuno nezainteresirani za manjinsko informiranje. Beogradski mediji, pa čak i oni liberalniji, manjine doživljavaju kao nešto egzotično i daleko, što igra i pleše u narodnim nošnjama i nema pravo na svoje mišljenje. Najbolji pokazatelj odnosa prema manjinama je to što RTS već godinama izbjegava, što je protuzakonito, uvesti programe na manjinskim jezicima. I ne samo to, oni pojedine manjine, manje ili više direktno, predstavljaju kao »neprijatelje društva«, a istovremeno očekuju od njih da plaćaju pretplatu. No, predstavnici manjina ne smiju pristati na ulogu koji im nacionalistički Beograd nudi, niti se kao odgovor na agresivni nacionalizam treba zatvarati u svoje okvire. Ja sam duboko uvjeren u to.



U PETROVARADINU ZAVRŠEN MEĐUNARODNI ZNANSTVENI SIMPOZIJ O TEKIJAMA

Interdisciplinarni i ekumenski simpozij

Prvog dana simpozija predavanja su bila posvećena teološko-mariološkoj tematici, a dan poslije – umjetničkoj i povijesnoj Uvodno predavanje održao je prof. dr. Salvatore M. Perrella iz Rima na temu »Mariologija danas«*

U programu ovogodišnjega jubileja 300. obljetnice Svetišta Gospe Tekijske, napose se zrcale dva važna događaja: Svetkovina Marije Snježne koja treba biti proslavljena liturgijskim slavljinama 4. i 5. kolovoza i Međunarodni znanstveni, interdisciplinarni i ekumenski simpozij koji je protekloga petka i subote, 20.-21. svibnja održan u Svečanom salonu Oficirskog paviljona na Petrovaradinskoj tvrđavi. Prvog dana simpozija predavanja su bila posvećena teološko-mariološkoj tematici, a dan poslije – umjetničkoj i povijesnoj.

Skup je započeo u petak ujutro, pozdravnim riječima srijemskog biskupa Đure Gašparovića, te nadbiskupa i metropolita đakovačko-osječkog Đure

Hranića. U ime Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Đakovu uvodni govor održao je dekan fakulteta, prof. dr. Ivica Raguž u kojem je, među ostalim, posebno zahvalio preminulom župniku i ravnatelju svetišta vlč. Stjepanu Barišiću koji je inicirao i s posebnom brižljivošću i zalaganjem pripremao ovaj simpozij.

MARIJA MAJKA, SESTRA I PRIJATELJICA

Uvodno predavanje održao je prof. dr. Salvatore M. Perrella na temu »Mariologija danas«. Profesor je svećenik Reda Marijinih slugu, predstojnik Papinskog teološkog fakulteta Marianum u Rimu, obnaša službu predsjednika

Talijanskog mariološkog interdisciplinarnog društva i član je Upravnog vijeća Papinske međunarodne marijanske akademije sa sjedištem u Rimu. U predavanju je istaknuo kako istraživanje Marije iz Nazareta ne treba svesti na doktrinarni i teološki vid, nego Marijino značenje treba proširiti i na duhovni, ekonomski, egzistencijalni i međureligijski vid. Ona služi kao »antropološka paradigma« koja nije tek majka, već i sestra, a prije svega prijateljica.

»Ona nije majka podjele, već majka jedinstva i zajedništva svih vjernika«, istaknuo je prof. Perrella.

Sljedeće predavanje održao je prof. dr. **Ivan Dugandžić**, umirovljeni profesor KBF-a u Zagrebu, na temu »Blažena Djevica Marija u Novom zavjetu, s posebnim osvrtom na Ivanovo Evanđelje i knjigu Otkrivenja«. Kroz tumačenje dvije scene iz Ivanova evanđelja – Kane Galilejske i događanja pod križem, profesor je uvidio kako ova dva događaja predstavljaju početak i kraj spasenja. Marija u Kani predstavlja starozavjetni Izrael koji će u konačnom događaju mesijanskog vremena (Otk 12) uspostaviti eshatološku puninu, gdje će se vidjeti sažetak Starog i Novog zavjeta.

Treće predavanje održao je doc. dr. **Drago Tukara** s KBF-a u Đakovu na temu »Marijino djevičanstvo u crkvenih otaca«. Tijekom kristoloških rasprava, kršćanska je Crkva istovremeno započela obranu uloge Marije kao trajne djevice. Djevičanski porod, kojeg su crkveni oci nazivali izvanrednim porodom, treba promatrati kao čudo kojemu je prethodilo čudo odsutnosti požude. Predstavljajući pojedine nauke crkvenih otaca vidljivo je da su bili gotovo jednodušni po pitanju trajnog Marijinog djevičanstva, zaključio je prof. Tukara.

Prof. dr. Raguž izlagao je na temu »Blažena Djevica Marija Bogorodica – teološki pogled«. Predstavio je temu Kristovog ophođenja prema Djevici Mariji,

naglasivši sam smisao dogme Marije kao Bogorodice, prema kojoj je ona značajna jer ima ulogu borbe protiv hereza. Blažena Djevica Marija trajno ostaje majka, majka Crkve, ona je sudjelovala u ljubavi zajedno s Isusom Kristom, ona nas uči da budemo sudionici spasenja, istaknuo je profesor Raguž.

Iduće predavanje pod naslovom »Teološke poruke Marijina uznesenja na nebo« održao je doc. dr. **Boris Vulić** s KBF-a u Đakovu. U svom predavanju razjasnio je proglašenje posljednje dogme o Blaženoj Djevici Mariji – da je Bezgrješna Bogorodica bila tijelom i dušom uznesena u nebesku slavu. Dr.

Vulić donio je povijesni kontekst u kojoj je dogma donesena, istaknuvši, među ostalim, da Marijino uznesenje odgovara općoj strukturi čovjekove nade.

»Prema riječima istaknutih kršćanskih teologa, putovi i načini Božjeg djelovanja na Mariju se odnose u izvanrednom, sveopćem smislu, a Marija na jedinstven i cjelovit način sudjeluje u Kristovu uzdignuću«, naglasio je dr. Vulić.

Predavanje »Crkva i Bezgrješna: aktualnost dogme o Bezgrješnom začecu«, održao je prof. dr. sc. **Mladen Parlov** s KBF-a u Splitu. U svojem pristupu prikazao je kako se dogma o Bezgrješnom začecu razvija-

la u jednom povijesnom razdoblju. Istaknuo je misao pape **Benedikta XVI.** da je Marija trajna slika svoga Sina, posve približena čovjeku, da je ona Sion u osobi. Iz toga slijedi da je očuvana od Istočnog grijeha, potpuno predana Bogu, a nauk o Bezgrješnoj izričaj je postojanja svete Crkve.

MARIJA U PRAVOSLAVLJU I PROTESTANTIZMU

Prof. dr. **Predrag Dragutinović** s Pravoslavnog bogoslovnog fakulteta u Beogradu izlagao je na temu »BDM u pravoslavlju: sjaj Crkve i ikona ljudske ljepote«.





Naglasak je stavio na kršćansku ekleziologiju i antropologiju, te njihovo shvaćanje BDM. Ekleziologija upućuje na Mariju kao istinski sjaj Crkve čiji vijenac od dvanaest zvijezda čini sponu između Izraela i Crkve.

»S druge pak strane, kršćanska antropologija Mariju vidi kao ikonu ljudske ljepote koja ima ulogu zaštitnice u vjerničkom putu ka Bogu«, zaključio je Dragutinović.

Doc. dr. **Lidija Matošević** održala je predavanje na temu »Karl Barth o Mariji«. Profesorica radi kao docentica na studiju Protestantske teologije zagrebačkog Sveučilišta, autorka je knjige *Liber Katholisch als Neuprotestantisch* i niza članaka iz područja dogmatske i ekumenske teologije. Tijekom predavanja ukazala je da Barth nema za cilj Mariju maknuti iz okvira protestantske teologije, nego želi restaurirati njen lik i djelo. Kao prva primateljica Božje milosti, Marija nam služi kao uzor i slika spasenja. Barth je kritizirao obje krajnosti, i onu u kojoj se lik Marije izbjeľuje, ali i onu gdje se Marija časti.

GOSPA TEKIJSKA

Naslov predavanja doc. dr. **Davora Vukovića** s KBF-a u Đakovu bio je »Fenomenologija

hodočašća i marijanska svetišta«. Četiri su ključne sastavnice svakog hodočašća: motivacija, sveti put, svetište i sveto slavlje. Kršćanski pohod svetištima je istinsko traganje čovjeka za Bogom, gdje sveto postaje vidljivo i dodirljivo. U suvremeno doba marijanska svetišta su popularna zahvaljujući brojnim ukazanjima, a kroz hodočašćenje Mariji vjernik želi pristupiti Kristu, istaknuo je Vuković.

Prof. dr. sc. **Marina Vichelja – Matijašić** s Filozofskog fakulteta u Rijeci izlagala je na temu »Ikoničnost Gospe Tekijske u svjetlu slike *Salus populi romani*«. U predavanju je ukazala na važnost slike »Gospe Tekijske« koja je nakon slavne pobjede nad Turcima postala predmet štovanja i čašćenja. Nadalje, ikona *Salus populi romani* veže se uz rimsku tradiciju, gdje je za vrijeme Velike Gospe ikona nošena prema crkvi *Santa Maria Maggiore* što je bio simbolički susret papinstva i rimskog populusa. Njezina se ikoničnost u povijesti dokazuje kroz njenu aktivnost u životu petrovaradinske zajednice, zaključila je profesorica.

Sljedeće predavanje održala je prof. dr. **Milica Lukić** s Filozofskog fakulteta u Osijeku, a tema njezina predavanja bila je »Gospa Tekijska u literaturi«. Započela je predavanje spo-

minjanjem literarnog izvora – molitvenika **Ilije Okrugića**, a sama knjižica objelodanjena je na više jezika. Zatim se osvrnula na druge izvore koji spominju Tekije, a čiji je autor također Okrugić.

»Snježnoj Gospi posvetio je pjesmu i **Velimir Deželić** stariji, a Gospa Tekijska spominje se i u romanu **Jasne Horvat Bizarij**«, dodala je profesorica Lukić.

Posljednje predavanje prvoga dana simpozija održala je prof. dr. sc. **Brvojkja Mihanović – Salopek** sa Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Govorila je o »Marijanskim pjesmama u molitveniku i pjesmarici Ružica zlamenita Ilije Okrugića Srijemca«. Predavanje je započela predstavljanjem Okrugićeve biografije, te je istaknula njegov bogati literarni opus.

»Ružica zlamenita sastoji se od proznog dijela, a u drugom dijelu nalaze se hodočasničke pjesme sastavljene u čast Gospe Tekijske. Okrugićeve crkvene popijevke su i danas vrlo popularne u okviru hrvatske crkvene himnodije, a na primjeru Okrugićevih pjesama možemo dobro uočiti kako dolazi do širokog raspona mnoštva glazbenih pravaca«, zaključila je Mihanović – Salopek.

Kraj prvoga simpozijuskog dana zaključen je služenjem svete mise u najstarijoj petrovaradinskoj crkvi Sv. Jurja kojoj su uz predslavitelja mons. Đuru Gašparovića, prisustvovali i svi sudionici simpozija.

POVIJESNE I UMJETNIČKE TEME

Drugi dan Međunarodnog znanstvenog simpozija započeo je euharistijskim slavljem u crkvi Sv. Jurja koje je predvodio dekan KBF-a, prof. dr. Ilica Raguž.

Predavanja je otvorio mr. **Tadija Crnjak** s KBF-a u Đakovu, a izlagao je na temu »Crkvene i političke prilike u Srijemskoj biskupiji u drugoj polovici 18.st«. U prvom dijelu predavanja izložio je neke poteškoće s kojima su se suočavali biskupi 18. stoljeća, kao što je samo definiranje granica Srijemske biskupije i njenih župa.

»Pregovori za spajanje Srijemske i Bosanske biskupije su se odvijali u 18. stoljeću, a nakon sjedinjenja ove dvije biskupije, za svaku od njih se trebala definirati i njihova autonomija. Unatoč tome, Bosanska biskupija je neprestano pružala svoj utjecaj na ovom području«, dodao je profesor Crnjak.

Drugo predavanje održao je dr. **Robert Skenderović**, viši znanstveni suradnik na Hrvatskom institutu za povijest, na temu »Bitka kod Tekija – odlučujući poraz Osmanlija u Podunavlju«. Prisutne je upoznao s biografijom **Eugena Savojskoga**. Zahvaljujući njegovoj organiziranosti, Osmanlijska vojska je poražena i petrovaradinska tvrđava je oslobođena islamskog utjecaja, a u tome se i sastoji važnost spomenute bitke.

Sljedeće predavanje održao je prof. dr. **Dragan Damjanović** s Odsjeka za povijest umjetnosti u Zagrebu, na temu »Arhitektura crkve Snježne Gospe na Tekijama«. Govoreći o povijesti gradnje crkve na Tekijama, istaknuo je da su dosadašnji izvori nepouzdanji, pa su nužna dodat-

na istraživanja. Povijest crkve započinje gradnjom džamije koja je do danas rekonstruirana u katoličku crkvu. Profesor je naposljetku istaknuo kako ni današnji izgled nije konačan, te apelira na daljnju obnovu.

Predavanje prof. dr. **Emanuela Hoška** s Teologije u Rijeci, izložio je fra **Ivan Utješinović**. Tema predavanja bila je »Visoka teološka škola u Petrovaradinu u 18. stoljeću«. Značaj spomenute škole očituje se po brojnim profesorima teologije iz mnogih srijemskih i slavonskih gradova koji su aktivno predavali u Petrovaradinu. Kroz djelovanje od 48 godina, škola je iznjedrila niz teoloških literarnih radova i niz kvalitetnih teologa, istaknuo je fra Ivan.

Temom »Ilija Okrugić – upravitelj svetišta na Tekijama i povjesničar Srijema« bavio se mr. **Dominik Deman**, profesor povijesti u Kemijsko-tehnološkoj školi u Subotici. Kroz biografske i bibliografske podatke pokušao je istaknuti važnost Ilije Okrugića, prvenstveno kao povjesničara. Kroz niz povijesnih i knjiženih djela Okrugić je ostavio velikog traga na izgled i značenje svetišta na Tekijama, zaključio je Deman.

Zaključno predavanje »Ex libris petrovaradinske knjižni-



ce« održala je **Ankica Landeka**, dipl. teologinja i dipl. knjižničarka. U predavanju je u kratkim crtama predstavljena župna knjižnica sv. Jurja koja je prvotno bila isusovačka knjižnica. Knjižnica je osnovana prvo za potrebe misijskog istraživanja, a kasnije i za potrebe školskog rada, istaknula je Landeka.

Zbog spriječenosti bolešću, svoj dolazak su uoči simpozija otkazali prof. dr. sc. **Mijo Korade** iz Zagreba koji je trebao pred-

vati na temu »Tekije u vrijeme Isusovaca« i prof. **Ivana Andrić – Penava**, također iz Zagreba, čije je izlaganje bilo naslovljeno »Štovanje Breunerova brijesta sa slikom Sedam žalosti BDM«. Svakako, njihovi radovi, kao i svih ostalih predavača, biti će na jesen tiskani u zborniku radova koji će biti dostupan javnosti.

Nakon svih održanih predavanja, međunarodni simpozij zaključen je obraćanjem dekana KBF-a u Đakovu prof. dr. sc.

Ivice Raguža i srijemskog biskupa mons. Đure Gašparovića. U poslijepodnevним satima predavači i ostali sudionici simpozija zajedno su se uputili u svetište na Tekijama gdje su se kratko pomolili, zapjevali himnu svetišta »Oj, tekijaska Gospo sveta« i kraće vrijeme zadržali u obilasku i razgledanju svetišta.

Tekst: S. Bradarić/K. Japarić/P. Pifat

Fotografije: Aleksandar Miškov



ŽELJKO CRNJAKOVIĆ FREELANCER I IDEJNI TVORAC WEBINARIUMA

Rad u uredu otvorenog tipa

*Od pisanja tekstova na internetu za dolar na sat
do Webinariuma – on line seminara*

Mnogi danas u potrazi za poslom odlaze u razvijenije zemlje Europe ili Ameriku, a **Željko Crnjaković** našao je načina da radeći od kuće, putem interneta, osnuje vlastitu tvrtku i tako osigura sebi posao u Subotici. O odluci da napusti posao u banci i počecima rada *on line* kaže kako

POSLOVI PISANJA ZA DOLAR NA SAT

»Kao mlađi sam radio različite poslove. Počeo sam kao predavač engleskoj jezika i prevoditelj, radio sam kao PR u jednoj markentiškoj tvrtki, a od 2008. do 2012. sam radio u *Komercijalnoj banci*. U to vri-

tom vrstom posla, mislio sam da takve poslove mogu dobiti programeri, dizajneri odnosno usko specijalizirani IT profili. Za poslove prevođenja sa srpskog jezika na engleski ne postoji velika potražnja na inozemnom tržištu, a velika je i konkurencija, zato mi je jedan prijatelj predložio pisanje različitih tekstova. U

ke, reklamiranje, popunjavanje različitih sajtova. Za tu vrstu poslova početnicima se plaćao 1 dolar na sat. Oko četiri mjeseca sam radio od 8 do 16 sati u banci, a od 21 do 1 sat sam pisao za dolar na sat. To je bilo jako naporno, ali nužno kako bi me primijetili. Naime, freelancer platforme funkcioniraju na taj način da se dobijaju ocjene nakon urađenog posla i ako nemate ocjene, morate prihvatiti bilo kakav posao. Vremenom sam napredovao da bi to došlo do oko 20 dolara po tekstu«.

VLASTITA ON LINE TVRTKA

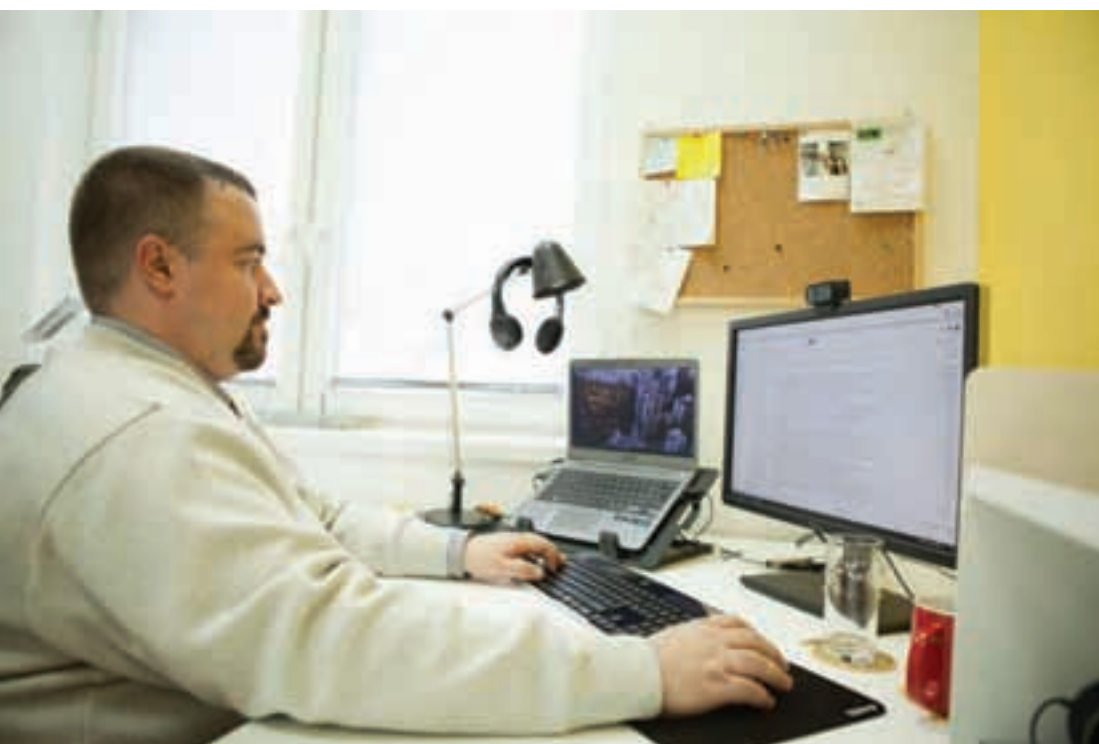
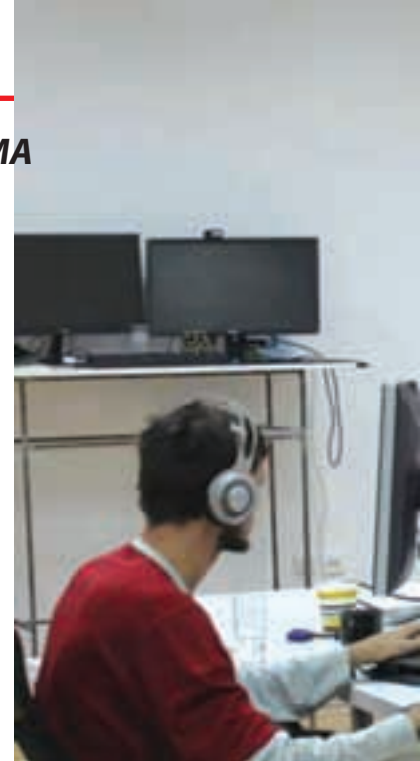
Radeći različite poslove na internetu, Željko je ušao u svijet ljudi koji širom svijeta vode poduzeća *on line*. Tako je stjecajem okolnosti radio posao sa sadašnjim poslovnim partnerom iz Izraela, koji mu je ponudio posao zbog kojeg je odlučio učiniti iskorak iz poznatog i ostaviti siguran posao u banci.

»Stjecajem okolnosti, preko jednog posla za pisanje upoznao sam sadašnjeg poslovnog partnera iz Izraela. Kada mi je ponudio posao *project managera*, nalazio sam se u prilično nezavidnoj situaciji. Rodilo nam se drugo dijete, a supruga je zbog trudnoće izgubila posao drugi put. Imali smo dvoje male djece,

je počeo kao blogger, nastavio kao projekt menadžer da bi na koncu otvorio svoju tvrtku. Kaže da nikada nije zažalio, jer sada radi ono što voli.

jeme sam se interesirao kako bih mogao pored posla dodatno zaraditi. Jedna od opcija bila je rad preko interneta. Budući da se do tada nisam bavio

to vrijeme postojali su poslovi pisanja *copy writera* ili blogera. Ukratko, to je značilo pisanje tekstova na engleskom jeziku za različite potrebe: markentiš-





supruga je bila nezaposlena, a ja sam imao posao na neodređeno vrijeme u *Komercijalnoj banci*. Ostavljanje posla u banci zarad posla na internetu je nešto što se ne radi u Srbiji. Poslodavac me je oko dva mjeseca nagovarao i kada sam stekao dovoljno povjerenja da me neće ostaviti, prihvatio sam posao. Počeo sam raditi *on line* i nikada nisam zažalio, jer sam radio ono što volim. Otvorio sam svoju tvrtku i radim kao *freelancer*. U suradnji s partnerom u Izraelu nudimo animirane video filmove za američko tržište. Za sada to dobro funkcionira.

Animirani markentiški filmovi su kod nas rijetkost. Oni imaju za cilj zainteresirati ljude i privući pozornost na ono što se reklamira: tvrtka, proizvod ili usluga. Za naše pojmove je to jako skupo, ali u Americi je velika potražnja za takvim filmovima. Animacija je ono što vas izdvaja od ostalih. Radimo kompletnu produkciju, od scenarija, naracije, ilustracije».

COWORKING – RADNI PROSTOR FREELANCERA

Rad od kuće ima svoje dobre i loše strane. Nekima se može činiti kako onaj tko radi od kuće uvijek ima vremena, ali oni koji na taj način zarađuju znaju da su zapravo uvijek na radnom

mjestu i da s vremena na vrijeme imaš potrebu s ljudima podijeliti probleme, radosti ili se naprosto družiti. Prostor koji bi povezo freelancere je *Coworking*.

»Kada sam počeo raditi na internetu, radio sam od kuće. U to vrijeme 2012./13. godine pojavio se *coworking*. Taj pojam označava ne samo način rada, nego životni stil, gdje imate mogućnost dijeliti ured s ljudima koji isto kao i vi rade putem interneta. To je ured otvorenog tipa i svaki je zanimljiv na svoj način. Tako otvarate sebi mogućnost odvajanja privatnog i poslovnog života. Razlozi dolaska u *coworking* su različiti. Neki ljudi doma nemaju uvjete za rad, a drugi pak dolaze kako bi podijelili svoja iskustva, razgovarali s ljudima, popili kavu i sl. *Coworking* nudi socijalizaciju onima koji rade na daljinu što produbljuje njihovu kreativnost. Takav prostor postojao je samo u Beogradu, te sam ja došao na ideju u Subotici otvoriti takav prostor. Iako su u Subotici postojali ljudi koji su imali potrebe za takvim prostorom, nisu bili spremni investirati u to. Odlučio sam uložiti novac u prostor i adaptirao sam jednu kuću za potrebe *coworkinga*. Na kraju nitko nije došao, a nakon osam mjeseci rada pojavilo se četvero *coworkera* što nije bilo dovoljno da bi se pokrili troškovi najma

prostora. Taj posao inače nije profitabilan, nego u najboljem slučaju samoodrživ, a prostore otvaraju ljudi koji i sami rade takav posao«.

WEBINARIUM

Kako bi privukli ljude u *coworking* prostor Željku i njegovim suradnicima palo je na pamet organizirati predavanja koja su se bavila temama kao što su: kako se zaposliti na internetu, kako napisati biznis plan, kako napisati projekt, kako napraviti site i sl. Iako je interes u početku bio veliki, vremenom je sve manje ljudi dolazilo na predavanja. Rješenje je bilo predavanja održavati putem interneta, a što je u konačnici rezultiralo pokretanjem *Webinariuma* - on line seminara.

»Pošto se puno ljudi interesiralo za prvo predavanje, odlučio sam predavanje snimiti i staviti na internet. Imao sam pristup platformi za *Webinare* - on line seminare (uživo se pušta snimka preko interneta). Prvi webinar je imao jako dobar odziv, bilo je preko 70 ljudi on line. Zato smo napravili još jedan s gostom. Nakon toga su se ljudi za to zainteresirali, te smo radili jedan webinar mjesečno. Krajem 2014. godine napravili smo brand oko toga, naznali ga *Webinarium* i registriran je kao udruga. Razlog

zašto i nadalje radimo jeste taj što sadržaji ovog tipa kod nas ne postoje na internetu. Teme su vezane za on line poslovanje, management, odnosno za IT sektor. Od siječnja 2015. godine do danas *Webinarium* radi jednu epizodu svaka dva tjedna. Prestali smo raditi uživo, jer je ljudima lakše gledati snimke kada imaju vremena, nego biti online u neko određeno vrijeme. Na ovaj način je i kvaliteta snimke bolja. Gledatelji pitanja mogu postaviti putem društvenih mreža. Webinarum je besplatan i namijenjen je onima koji se namjeravaju baviti ovim poslom. Sve epizode se mogu pogledati na: <http://webinarium.rs>, kao i *Male pobjede* <http://malepobjede.rs> koji predstavlja jedan od prvih podcasta na srpskom jeziku. Ono što je za IT zajednicu karakteristično je da ljudi hoće pomoći i podijeliti svoje iskustvo. Svi moji gosti su dokaz toga, jer su svi dobrovoljno dijelili svoje znanje s drugima«.

Željko od listopada 2015. godine radi u *coworking* prostoru u hotelu *Galleria* koji prima 15 ljudi. Prostor je popunjen i svi članovi plaćaju članarinu koja služi za pokrivanje najma ureda. Svi *coworkeri* imaju stol, stolicu, internet pristup i kolege s kojima mogu podijeliti ideje i iskustva

Aleksandra Prčić



Vaše mišljenje o manifestacijama Noć muzeja i Muzeji Srbije – deset dana od 10 do 10?



BRANIMIR KOPILOVIĆ,
Subotica

Više plusseva, nego minuseva



Mislim da je *Noć muzeja* manifestacija koja ima više plusseva nego minusa. Posebno mislim da je važna za manje sredine, u kojima općenito ima manje kulturnih manifestacija i sadržaja. Preko ove i sličnih manifestacija animira se veći broj publike, među kojima i dobar dio onih koji preostala 364 dana u godini ne posjećuju muzeje ili neke druge ustanove kulture. Na vaše pitanje – zašto ljudi inače slabije posjećuju muzeje, negoli prigodom *Noći muzeja* – teško je dati odgovor. Vjerojatno je to pitanje brojnih faktora u društvu, pa i sustava, od školstva do broja didaktičkih programa u samim ustanovama kulture, preko kojega se stvaraju »kulturne« navike. Ja posjećujem izložbe, jer me zanimaju i osobno i profesionalno, budući da sam po struci povjesničar umjetnosti. Ima i onih koji smatraju da je *Noć muzeja* previše komercijalna manifestacija, ali mislim da to ne stoji. Javne ustanove kulture trebaju biti dostupne svim građanima, a ne samo eliti, kojoj su kultura i umjetnost, po obrazovanju ili nekom drugom kriteriju, bliži. Uostalom, jedna od uloga muzeja je i ona prosvjetiteljska. Što se tiče ovogodišnje *Noći muzeja*, ponuda u Subotici je bila solidna. Od onoga što sam pogledao, najviše se mi se svidjela izložba strip-autora **Aleksandra Zografa** u Suvremenoj galeriji. Imao sam prilike slušati njegovo vođenje kroz postav, a svidio mi se način na koji je kontekstualizirao svoj rad. U svakom slučaju, *Noć muzeja* je manifestacija koju podržavam.

D. B. P.

VLADIMIR KLECIN,
Stuttgart

Dojmljiva živost



Poklopilo se da sam iz Njemačke, gdje živim posljednje dvije godine, došao u rodnu Sontu baš u vrijeme *Noći muzeja* i kada sam već tu šteta bi bilo propustiti ovako zanimljiv događaj. S prijateljicom sam obišao obje galerije u Somboru, postavku u muzeju, a ono što me najviše raduje je koncert Vokalno-instrumentalog sastava *Musica Viva* iz Lemeša ovdje u muzeju. Mogu reći da sam oduševljen, jer mi je ovo, moram iskreno reći, prvi puta da kao posjetitelj obilazim muzeje i galerije u *Noći muzeja*. Išao sam u Sombor u školu, ali nekako godine su prošle, a da ja nisam ni jedan puta ušao ni u galeriju, ni u muzej. Tek sada vidim što sam propustio. Dojmlila je ova živost, mnoštvo ljudi, lijepo je vidjeti punu galeriju, pun muzej, lijepo je vidjeti ljude koji zainteresirano promatraju slike **Milana Konjovića**, grafike u galeriji Kulturnog centra ili stalnu postavku u muzeju. Ljudi dolaze, ima dosta mladih, a to znači da još uvijek ima nade i da još uvijek ima onih koji vole pogledati nešto lijepo. Mislim da je *Noć muzeja* baš ono što treba biti- način da se ljudi vrate u galerije i muzeje, ili ako već ranije nisu bili njihovi posjetitelji da uđu i vide što se to nudi, a svatko tko jednom dođe mislim da će uvijek naći razloga za posjet neke interesantne postavke. Ne samo u *Noći muzeja*, već i općenito. Ima galerija i muzeja i u Njemačkoj, lijepo je i to vidjeti, ali ipak je ovo nešto posebno. Drugačije je to kada vidite nešto što pripada vašoj povijesti, tradiciji i kulturi od onoga što je dio nečije tuđe kulture.

Z. V.

ANICA UDICKI,
Srijemska Mitrovica

Kultura umjesto šunda



Ja sam redovita posjetiteljica svih kulturnih manifestacija, a posebice onih koji se odigravaju u Muzeju Srijema u Srijemskoj Mitrovici. Rado dolazim ovdje i od kada su se počeli održavati programi tijekom manifestacije *Muzeji Srbije deset dana od 10 do 10*, svakog dana sam prisutna na gotovo svim skupovima: predavanjima, projekcijama filmova, izložbama. Pozdravljam održavanje ovakvih kulturnih događaja i smatram da ih treba biti još više i da se održavaju češće, jer se naš narod treba educirati i saznati što više o svojoj baštini, ali i o kulturi i drugih naroda. Dok sam radila u Zavodu za zaštitu spomenika kulture, nema manifestacije kojoj nisam prisustvovala, a tako sam nastavila i kada sam otišla u mirovinu. Mislim da je otvaranje različitih izložbi i organiziranje mnogih programa u muzejima tijekom ovih deset dana vrlo značajno i za mlade ljude koji trebaju tu priliku iskoristiti i upoznati se s kulturom naših naroda. A to kažem jer vidim da je previše šunda oko nas, a mladi su ti koji trebaju naučiti o pravim vrijednostima u kulturi a ovo je izuzetna prilika za tako nešto. Svaki naš grad i naše selo ima nešto specifično svoje, a ovdje se sve to može vidjeti na jednom mjestu. Tijekom 50 godina, koliko živim u Srijemskoj Mitrovici, imala sam priliku na raznim kulturnim događajima upoznati Sirmij, saznati sve o prošlosti svoga grada, ali isto tako i o povijesti ostalih gradova u Srijemu i o značajnim etno objektima na ovim prostorima. Zato pozdravljam ovakve manifestacije i nadam se da će se nastaviti održavati i narednih godina.

S. D.

**RAZGOVOR POVODOM UPISA DJECE
U HRVATSKE ODJELE:**
**NEVENA TUMBAS,
PREDSJEDNICA UDRUGE NAŠA DJECA**

Nedovoljno se voli svoj narod



Vrijeme je upisa prvašića u osnovnu školu i pripadnicima hrvatske manjinske zajednice se ponovno nudi mogućnost upisa djece u odjele na hrvatskom jeziku. U kojoj mjeri se koristi pravo školovanja na materinjem jeziku i koje su poteškoće koje prate ovu problematiku razgovarali smo s predsjednicom udruge *Naša djeca* **Nevenom Tumbas**.

Na koji način je vaša udruga bila uključena u posljednji krug upisa djece u razrede na hrvatskom jeziku?

Udruga *Naša djeca* radi na promoviranju upisa djece u hrvatske odjele tijekom cijele godine, na razne načine, a ponajprije razgovorom s roditeljima, promoviranjem uspjeha djece koja već pohađaju nastavu, savjetovanjem roditelja, pružanjem potpore, nagrađivanjem djece koja pohađaju nastavu preko raznih izleta, posjeta školama u Hrvatskoj i u Europi. Tijekom ove godine smo zajedno s Hrvatskim nacionalnim vijećem pozivali roditelje na sastanak, razgovarali s roditeljima, iznosili svoja svjedočanstva. U ožujku ove godine bili smo domaćini gostima iz Hrvatske, iz Kutjeva i Benkovca, njima predložili naš rad i nastojanje da se omasove hrvatski odjeli, te nastavili suradnju koju već jedan niz godina održavamo.

Kakva su iskustva iz prijašnjih upisa?

Nisu isti rezultati svake godine. Ponekad je pristojan broj djece upisan u sve škole koje imaju nastavu na hrvatskom jeziku, a ponekad je nezadovoljavajući. Moram reći da je udruga održala mnogo sastanaka tijekom dosadašnjih godina, savjetovala ljude, pa mislim da broj upisane djece ovisi samo o svijesti roditelja....

Jeste li zadovoljni brojem djece koja su do sada upisana?

Ne, nismo zadovoljni. Da jesmo, onda bi bilo nekoliko cijelih škola na hrvatskom jeziku, s obzirom na nacionalnu zastupljenost našeg naroda u gradu.

Koje aktivnosti bi trebalo još poduzeti kako bi se više roditelja motiviralo da svoju djecu upišu u hrvatske odjele?

Da bi se roditelji motivirali upisati svoju djecu u hrvatske odjele, trebale bi se riješiti političke prilike između dvije države. Zatim, da svi oni koji rade u hrvatskim institucijama, te njihovi najbliži uistinu svjedoče ljubav prema svom narodu, te da oni ne budu baš ti koji ne žele upisati svoje dijete u hrvatske odjele, a tog nažalost još uvijek ima! Mislim da bi i svi svećenici hrvatskog govornog područja, trebali dati svoj doprinos, jer asimilacija galopira i velikom brzinom povlači sa sobom i naš narod. Za narod koji je dijaspora, vjera i nacionalnost su isprepleteni, idu skupa... Razina nacionalne svijesti je toliko niska da se mi iz predsjedništva udruge pitamo kako to da smo opstali. Nažalost, ljudi se još uvijek svega plaše, pa onda pronalaze razne odgovore, zašto »ne mogu« upisati svoje dijete u hrvatski odjel. No, mi stojimo samo iza jedne teorije: nedovoljno se voli svoj narod. Previše se voli sebe samoga. Previše se želi balansirati između svega ponuđenoga, a ponajviše nastoji trenutno ugađati sebi. Kad voliš svoj narod, to ne znaši da mrziš druge. Naprotiv, baš kad volim svoje i kad znam što sam i tko sam, mogu bolje poštivati sve druge oko sebe. Svijest oko toga jednostavno nije prisutna kod mnogih roditelja. Svaka čast onoj maloj grupi roditelja, koji kažu, mi ćemo svakako upisati svoje dijete u hrvatski odjel, jer ako mi nećemo tko će! Svaka čast roditeljima

koji kažu, najmanje što mogu učiniti da ne nestane mog naroda, da mu produljim vijek trajanja na ovim prostorima jest da upišem svoje dijete na nastavu na hrvatskom jeziku.

Uspjesi koje postižu djeca hrvatskih odjela su veličanstveni. Iako nas je malo, primjerice ove godine smo prisutni na svim gradskim i okružnim natjecanjima, znači iz svih predmeta, a na državnim natjecanjima iz matematike, srpskog kao nematjerneg, hrvatskog jezika, engleskog jezika, biologije, informatike, recitiranja, međunarodnog natjecanja HIPPO iz engleskog jezika i matematike *Klokan*, te još drugih.... Ako to nije dovoljan razlog da roditelji upišu djecu u naše odjele, onda ne znam što je dovoljan... Da ne govorim o svim prednostima, koje nudi HNV.

Na koji projekt u okviru vaših aktivnosti roditelji najbolje reagiraju?

Roditelji koji se razmišljaju hoće li upisati dijete najbolje reagiraju na projekte vezane za izlete, putovanja, razne pomoći, ali moram priznati da roditelji koji već imaju svoju djecu u hrvatskim odjelima vrlo rado priskaču u pomoć, žele surađivati na svim poljima, a to je pravi znak da su zadovoljni!

Kako gledate na budućnost školovanja na hrvatskom jeziku?

Djeca, nakon završene osnovne škole na hrvatskom jeziku, mogu nastaviti srednju školu na srpskom, mađarskom ili hrvatskom jeziku. Također i fakultete. HNV je od ove godine uspio osigurati sve prijevode udžbenika za osnovnu školu, dok na jesen kreće s realizacijom za srednju školu. Mogu iz svog iskustva reći da svi koji su željeli upisati i imali predispozicije za upis na fakultete a završili su gimnaziju na hrvatskom jeziku, da su položili državnu maturu ili prijemne ispite i da nemaju nikakvih problema zbog toga što su pohađali nastavu na hrvatskom jeziku, dapače, imaju samo prednosti... Onaj tko hoće učiti, postiže rezultate... Sve dok bude srca velikog, dok se voli svoj narod, bit će nastave na hrvatskom jeziku, a s tim i uspjeha, radosti među djecom, zadovoljstva među roditeljima, a samim tim i opstanka našeg naroda i Crkve na ovim prostorima.

Dražen Prčić

Čipka na palićkoj vili



U jednoj od najljepših vila i starih ljetnikovaca na Paliću, izgrađenih u vrijeme procvata naselja kraj jezera krajem devetnaestog i početkom dvadesetog stoljeća, u našem dobu smještena je Pošta. Nalazi se uz glavni put kroz Palić, uz veliki stari park, i svojim ukrasima karakterističnim za »švicarski« stil objekata, tada raširen u ovom ljetovalištu, i danas privlači pažnju. Jer, drveni trijem na zgradi je poput čipke. Ova zanimljiva ornamentika od drveta svjedoči o stilu gradnje u vrijeme kada je nastao objekt, kao i o statusu njenog investitora.

Ljetnikovac je podigao nekada poznati i moćni subotički industrijalac **Raffael Hartmann** devedesetih godina 19. stoljeća. Srodnici ove obitelji iz Australije skoro su, u dva navrata, boravili u Subotici u procesu restitucije imovine oduzete nacionalizacijom i konfiskacijom nakon Drugog svjetskog rata. I ova palićka vila je na spisku tada oduzetih objekata od obitelji Hartmann.

Subotičani su svoje ljetnikovce počeli graditi na Paliću već između 1850. i 1860. godine, a pogotovu od 80-tih godina toga stoljeća. Prvi tramvaj na pruzi Palić – Subotica (prolazio je ispred ove vile) krenuo je 7. rujna 1897. godine.

NEKAD
i
SAD



K. K.

Prvi javni spomenik u Subotici

Na inicijativu Mađarskog nacionalnog vijeća (MNV) Skupština grada je uz suglasnost Subotičke biskupije 2014. godine prihvatila prijedlog da se spomenik Svetom Trojstvu vrati na prvobitno mjesto: u park ispred Gradske kuće. Troškove restauracije i postavljanja po odluci pokrivao je Grad i jedna fondacija iz Mađarske. Za troškove restauracije kipova MNV je raspisao tender (po nekima »skrojen po mjeri«) na kojem su radovi dodijeljeni **Karolini Biacsi**, mladoj kiparici-restauratorki. U nedjelju, 22. svibnja, u 11 sati uz blagdansku misu (po)novopostavljena kompozicija, koja slovi kao najstariji javni spomenik kulture, je blagoslovljena. Želja nam je čitatelje malo podrobnije upoznati s vrlo interesantnom sudbinom ovog prije svega vjerskog, ali i opće kulturnog spomenika i ukazati na to da, unatoč tvrdnji stručnjaka, Sveto Trojstvo nije najstariji javni spomenik.

SPOMENIK SVETOM TROJSTVU

U svim slobodnim kraljevskim gradovima u Vojvodini postojali su spomenici Svetog Trojstva, sličnog baroknog koncepta koji su bili podignuti na glavnim trgovima, a to su tada bile tržnice. Subotički je svojevrmeno bio najmonumentalniji, koji je o svom trošku podigao vitez **Mate Bajšai Vojnić** (vitez **Bajšai Vojnits Máté**) i blagoslovljen je 20. kolovoza 1815. godine. Na njemu je postavljen i oltar, koji je bio jedan od četiri oltara kod kojeg je svečana povorka na Tijelovo (ove godine 26. svibnja), zastala i prisustvovala svečanoj misi. Prvobitni spomenik se vidi na jednom crtežu trga na tržnici iz 1838. godine. Spomenik je prilično

izdignut od zemlje i oltaru se prilazi monumentalnim baroknim stepenicama, ovalnog oblika i s ogradnim zidom (ja sam izbrojao 12-14 stepenika, što znači više od 2,20 m visine). Tržnični trg je u to vrijeme ležao na prostoru obale jedne bujične rječice, koju su ljudi nazivali Vok i ona je ljeti prilikom ljetnih provala oblaka stvarala velike probleme stanov-



nicima. Grad je donio odluku da se trg naspe, a radovi su izvršeni 1879. godine. Nasipanjem je cijelo svečano barokno stubište došlo pod zemlju, i bio je vidljiv samo sam spomenik. Gradsko vijeće je tada htjelo cijeli spomenik premjestiti, »ali od nekih gospođa i naroda koji su izrazili veliko negodovanje, odustali su, i 1887. godine ponovno su je ofarbali« piše **Iványi**. Po svemu sudeći, u to doba javno mnijenje je više utjecalo na vijećnike nego danas (npr. u slučaju Narodnog kazališta), a drugo: saznajemo da je spomenik, koji je izrađen od erozivnog kamena pješčara (najjeftiniji kamen) bio ofarban. Kada je 1912. prvi put obnovljen spomenik, skulpturalni dijelovi nisu nanovo obojeni, jer su to tadašnji građani smatrali neprikladnim. Po mom sudu, time

su pridonijeli da skulpture brže propadaju, jer su uklonili farbu koja je štitila kamen-pješčar. Spomenik je premješten 1964. godine u park pored katedrale Sv. Terezije »nalazi se sada na prikladnom mjestu u sebi primjerenom okruženju« piše **Bela Duranci** 2001. godine. Spomenik je tada »restauriran« (kipovi su izliveni u betonu). Mlada restauratorica je pak danas praktično ponovno izvala te figure.

SPOMENIK SVETOM IVANU NEPOMUKU

Spomenik sv. Ivanu Nepomuku danas stoji u jednoj niši, koja se nalazi između dvije zgrade, čiji su vlasnici bili **Radići**. Valjda iz ovog razloga **Duranci** smatra da on nije javni spomenik (nije u prostoru), nego samo sakralna skulptura. Čini mi se da **Tibor Gajdos**, poslije njega i **Bela Duranci**, koji ga citira, nisu pažljivo čitali monografiju Istvána Iványija (II. tom str.

je postao vlasništvo **Radića** (**Rádicsa**) i spomenik je postao deo ugaone kuće u jednoj niši. Kada je pijaca nasipana došla je na razinu trotoara, i postao je neugledan. Godine 1888. staru **Radićevu** kuću su porušili i vlasnik kuće vraća je na prvobitno mjesto, u nišu usječenu u zid između dve **Radićeve** kuće za potrebe jedne manje kitnjastije skulpture«. Na karti centra grada iz 1779. koja je prilog **Iványijevoj** monografiji, označen je **Markovićev** plac na čijem obodu teče tada već regulirana rječica. Mada nije ucrtan, iznad nje je morao postojati most, koji se nalazio ispred označene kuće. Pošto je sv. Ivan Nepomuk čuvar mostova, ispovjedne tajne i zaštitnik od poplave, logično je da je njegov prvobitni kip stajao na jednom višem postamentu, znači u prostoru, uz rječicu i pokraj mosta. Najvjerojatnije je **Radić** kupljenu kuću srušio i izgradio veću, pa je tako kip s postamentom, ugrađen u zid te kuće. Prilikom nasipanja trž-



317). »Kip Sv. Ivana Nepomuka podigao je **Lajos Vermes** 1810. na obali Voka ili potoka koji je tada proticao kroz pijačni trg, pokraj kuće gradskog istražnog suca **Matije Markovića** (**Mátyása Markovicsa**). Kasnije

ničnog trga, na sadašnjem kraju Radijalnog puta, rječica je uvedena u kanalizaciju, koja se završavala u današnjoj Prvomajskoj ulici (iza Pošte) a kip je postavljen između dvije zgrade zadužbine **Radić** na primjerenu visinu.

TRAGOVI BAČA U POVIJESTI ZDRAVSTVA

Prva bolnica i prva ljekarna

Najstarija bolnica u ovom dijelu Panonske nizije osnovana je u Baču u XIII. Stoljeću

** U prvoj polovici XIX. stoljeća u Baču je otvorena i prva ljekarna u Bačkoj*

Drevni grad Bač, čija povijest seže još u brončano doba, imao je burnu povijest. Prolazili su kroz ove prostore različiti narodi, ostavljali tragove svog prisustva. Zasedao je u njemu Sabor Ugarske, u Baču je utemeljena Bačka biskupija, u Baču je postojala kovnica novca... Od Turaka je oslobođen u XVII. stoljeću, ali nikada više nije dostigao značaj koji je imao u srednjem vijeku. Ipak mnogi spomenici kao što su Franjevački samostan, tvrđava, *tursko kupatilo*, svjedoče i danas o zanimljivoj povijesti ovog gradića. U zanačajnu crticu iz povijesti ubraja se i najstarija bolnica u Vojvodini koja je još u vrijeme križarskih ratova

postojala u Samostanu u Baču i prva ljekarna u ovom dijelu Bačke koja je osnovana 1828. godine. O srednjovjekovnoj bolnici i dugoj tradiciji apotekarstva u Baču govorilo se na skupu Znanstvenog društva za povijest zdravstvene kulture u Vojvodini – Društva liječnika Vojvodine – Srpskog ljekarskog društva.

BOLNICA IZ DOBA KRSTAŠKIH RATOVA

O obrisima Bača i bolnici iz srednjeg vijeka govorio je **Ervin Gebauer**, liječnik, sveučilišni profesor u mirovini, pedijatar i hematolog, član Akademije medicinskih znanosti Srpskog ljekarskog društva.

»Na temelju brojnih arhivskih podataka utvrđeno je da je u XIII. stoljeću, 1234. godine, u okviru Franjevačkog samostana, a u vrijeme križarskih ratova osnovana bolnica u Baču. Nesumnjivo, bila je to prva i najstarija bolnica u ovom dijelu Panonske nizije, a sigurno najstarija bolnica u Vojvodini«, kaže dr. Gebauer.

Bolnicu je osnovao katolički buskup **Ugrin**.

»Ovake i slične bolnice tijekom srednjeg vijeka osnivane su u brojnim samostanima širom Europe i imale su obilježje karitativnih ustanova. Funkcija ovakvih bolnica bila je dobročinstvo, filantropija, zbrinjavanje bolesnih i siromašnih, hodočasnika i putnika namjernika. Vremenom se osje-



Franjevački samostan – samostanska bolnica osnovana 1234. godine

tila potreba odvajanja prvotne karitativne namjene radi zaštite od širenja infekcija«, kaže dr. Gebauer.

On kaže da je tijekom srednjeg vijeka velika nedaća bolnica bila što se nije znao uzročnik i tijek infekcija, te su bolnice postale mjesto visoke smrtnosti uzrokovane dodirima i uporabom neočišćenih, zaraženih predmeta.

»Iz tog razloga počelo se s uvođenjem nekih strožih higijenskih i drugih preventivnih mjera. U nekim bolnicama

otvorene su posebne prostorije za smještaj određenih bolesnika. Bez obzira na nesumnjive manjkavosti, ponekad i izrazite neuspjehe, ove bolnice iz srednjeg vijeka, kakva je bila i bolnica u samostanu u Baču, imali su pozitivnu ulogu«, zaključio je dr. Gebauer.

ČETIRI GENERACIJE LJEKARNIKA GEBAUER

Bač se može pohvaliti i prvom ljekarnom otvorenom u tom dijelu Bačke, a povijest ljekarne



Emil i Ervin Gebauer – prva i druga generacija ljekarnika obitelji Gebauer

REKLAMA

Da nema prodaje bez reklame shvatio je i Ervin Gebauer koji je reklamu za svoju biljnu rosu tiskao na četiri jezika, na jednom listu i kako god da je list okrenut, tekst na jednom od jezika bio je prvi. A osim uputstva za uporabu na kraju teksta je pisalo: »Originalna (prava) biljna rosa prodaje se samo u zakonom zaštićenim zelenim bočicama, po cijeni od 12 dinara komad. Ne dajte da vam se umjesto biljne rose podmetne neka manje vrijedna imitacija«.



Sabina Gebauer- četvrta generacija ljekarnika obitelji Gebauer

u Baču prikazana je u Monografiji *Istorija apotekarstva na tlu Vojvodine Ilije Savkova*. Monografije je prezentirana na skupu u Baču uz poseban osvrt na obitelj Gebauer čiji su članovi kroz četiri generacije bili ljekarnici u Baču. Govoreći o ljekarnicima u Vojvodini **Vladimir Sakač** posebno se osvrnuo na Bač, gdje se prva ljekarna pominje još 1828. godine. Mijenjali su se tijekom godina ljekarnici u Baču, sve do 1898. godine, kada je tadašnju ljekarnu kupio **Emil Gebauer**. Tu počinje priča obitelji Gebauer koja je dala četiri generacije ljekarnika. Emil Gebauer ljekarnu je vodio 40 godina, a onda je predao svom sinu Ervinu. Ervin je opremio galenski laboratorij u kome je pripremao lijekove za humanu i veterinarsku medicinu, ali i kozmetičke preparate. Na 100. objećnicu otvaranja prve ljekarne u Baču promijenio je naziv ljekarne u *Stogodišnja apoteka Gebauer – Bač*. Inovativan i

poduzimljiv Ervin je svoje kozmetičke preparate reklamirao i prodavao drugim ljekarnama. Njegov najpoznatiji patentirani proizvod bila je biljna rosa. Bio je taj preparat korišten u svakoj vojvođanskoj kući, a Gebauer je kasnije patent prodao somborskoj tvornici kozmetike *Biljana*, koja ga je godinama proizvodila. Poslijeratne promjene nisu zaobišle ni ljekarnu u Baču, pa je Gebauerova ljekarna 1949. godine otkupljena po Zakonu o prinudnom otkupu, ali je sve do 1956. godine njen upravitelj bio Ervin Gebauer. Treća generacija ljekarnika iz obitelji Gebauer, koja je jedno vrijeme i vodila ljekarnu u Baču bila je **Mercedes Janež**, kći Ervina Gebauera. Kasnije je otišla za Njemačku i sa sinom vodila svoju ljekarnu. Četvrta generacija je **Sabina Gebauer Višnjecanin**, kći uglednog liječnika Ervina Gebauera, koja danas živi i radi u Novom Sadu.

Zlata Vasiljević

SPOMEN PLOČE

Općina Bač je 2001. godine postavila ploču s podacima o osnivanju bolnice. U Baču je početkom XIII. stoljeća katolički biskup Ugrin osnovao prvu bolnicu u ovom dijelu Europe. U pismima pape **Grgura IX.** iz 1234. godine se navodi da je bački hospital sagrađen za bolesnike i siromahe.

Ploču s natpisom »U ovoj kući je 1828. godine osnovana prva ljekarna u ovom djelu Panonske nizije, 100 godina poznata kao ljekarna Gebauer« općina Bač postavila je 2003. godine i na nekadašnju Gebauerovu ljekarnu.

TJEDAN U BAČKOJ

Čemu izbori?

Poslije 12 godina socijalisti su izgubili vlast u Apatinu i u naredne četiri godine tu općinu vodit će naprednjaci. Ovako napisano to je jedna uobičajena vijest. Ono što joj ipak daje dozu neobičnosti je to što su novu većinu osim, što je bilo i očekivano, vijećnika SVM-a, poduprli i zastupnici, odnosno nositelji lista SRS-a i DS-a na lokalnim apatinskim izborima **Miodrag Pavlović** i **Bruno Urbanovski**. I dok je potpora vijećnika Pavlovića naprednjačkoj većini proteklih dana imala medijsku pozornost, s obzirom na informacije o njegovoj otmičici i »prijateljskom« uvjeravanju, što je Pavlović demantirao, prijelaz vijećnika Urbanovskog od demokratske do naprednjačke opcije prošao je u tišini. Za novog predsjednika skupštine općine Apatin **Milana Škrbića** prelazak ova dva vijećnika naprednjačkoj većini nije ništa neobično. Naprednjaci su, uz svojih 12 vijećnika i jednim SVM-a, tako osigurali većinu od 15 vijećnika. Socijalisti, koji su Apatin vodili 12 godina konstitutivnoj sjednici nisu ni prisustvovali, a skupštinsku dvoranu napustili su odmah po verifikaciji vijećničkih mandata. Unatoč nekim očekivanjima, jer su u blizini zgrade općine bile pojačane policijske snage i služba sigurnosti, čak i uz prisustvo i načelnika PU Sombor, sjednica je protekla bez bilo kakvih incidenata. I tu je stavljena točka, a nova apatinska vlast tek će pokazati što i kako kani raditi. Ali po mom sudu ova događanja u Apatinu, ali i drugim mjestima Vojvodine, otvaraju jedno veliko pitanje: čemu izbori? Čemu (i kome) naš glas za ovu ili onu političku opciju kada će se ti isti kojima su dati glasovi ponašati suprotno od onoga za što su se zalagali u kampanji? Jer, Bože moj, pa oni su vlasnici svojih mandata. Pa možda po zakonu i jeste tako, ali moralno sigurno nije, jer ako je netko vlasnik mandata onda to može biti samo stranka na čijoj listi je zastupnik i izabran. Kada se za mandate izbore sa svojim imenom i prezimenom, zahvaljujući svom ugledu koji imaju u sredini koja ih bira, onda mogu s ponosom reći da su to njihovi mandati. Ovako, u čemu je smisao izbora i odlazaka na birališta?

To što će demokrate, kako su objavili nekoliko sati poslije izbora nove vlasti u Apatinu, isključiti svog dugogodišnjeg člana, ili to što je zastupnik radikala instrukcije o potpori novoj vlasti dobio iz vrha stranke malo znači biračima, koji od stranačkih kandidata, bez obzira kojoj stranci pripadali, očekuju dosljednost. Previše? U normalnim zemljama nije, ali kod nas izgleda da jeste.

Z. V.

DONACIJA KNJIGA KNJIŽNICI I ČITAONICI ILIJA OKRUGIĆ U ZEMUNU

Svaka donacija je uvijek dobro došla

***Više od stotinu knjiga postalo je dijelom knjižnoga fonda Knjižnice i čitaonice Ilija Okrugić ***
Na ovim prostorima su se ljudi pomalo asimilirali i dosta njih zaboravlja hrvatski jezik, kaže Rajković *
Postoji jedno ozračje među roditeljima koji ne žele svoje dijete upisati na nešto
što se zove hrvatsko ili katoličko, ističe i vlč. Duspara*

Više od stotinu knjiga postalo je dijelom knjižnoga fonda Knjižnice i čitaonice Ilija Okrugić koja djeluje u sklopu dvaju hrvatskih društava: Zajednice Hrvata Zemuna i Društva hrvatske mladeži Zemuna. Donaciju je Knjižnici i čitaonici Ilija Okrugić uručilo Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, a donirane knjige su uglavnom književna djela suvremenih hrvatskih pisaca. Obogaćivanje knjižnog fonda Knjižnice i čitaonice Ilija Okrugić je za njih, kako navode, od velikog značaja jer, osim njegovanja i očuvanja nacionalnog identiteta Hrvata u Zemunu koji im je temeljni zadatak, obogaćen knjižni fond bit će i od velike koristi u njegovanju hrvatskog jezika i kulture.

ZAVIDAN BROJ KNJIŽEVNIH DJELA

Danas Knjižnica Ilija Okrugić posjeduje oko 2.300 knjiga koja su mahom kupljene na sajmovima, dok je ostali dio prikupljen od različitih donacija kako Hrvata iz Zemuna i Beograda i iz ostalih gradova, tako i od donatora iz Hrvatske:

»Dolaskom Stjepana Glasa u Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Beogradu na mjesto opunomoćenog ministra i zahvaljujući njegovom posred-

ništvu s Ministarstvom kulture u Zagrebu, naša čitaonica postala je bogatija za još stotinu djela hrvatskih suvremenih pisaca. Osim knjiga koje imamo u našoj čitaonici, gdje prevladavaju djela hrvatskih klasika ali i drugih pisaca iz Srbije, sada posjedujemo i djela hrvatskih suvremenih književnika, što mi je posebno drago. Knjige još uvijek nisu



Zvonimir Rajković

katalogizirane, ali će u najskorije vrijeme i to biti završeno i svi zainteresirani će moći knjige posuditi i čitati«, kaže predsjednik Zajednice Hrvata Zemun i knjižnice i čitaonice Ilija Okrugić Zvonimir Rajković.

Knjižnica i čitaonica Ilija Okrugić u Zemunu za članove ove udruge je od iznimnog značaja. Redovito se okupljaju u

Knjižnici, gdje se često održavaju književne večeri i prelistavaju se tjednici na hrvatskom jeziku. Iako prema riječima predsjednika Udruge interes za čitanjem knjiga posljednjih godina opada, posjetitelja i zainteresiranih ipak ima, napose u zimskom razdoblju:

»To su uglavnom učenici koji se školuju u Hrvatskoj, ali i

izvjestan broj članova Udruge. Veliki broj književnih djela u Knjižnici i čitaonici svakako pruža dobar put i za njegovanje hrvatskog jezika. Zato mi je drago kada vidim mlade ljude da dođu ovdje. Na ovim prostorima su se ljudi pomalo asimilirali i dosta njih zaboravlja hrvatski jezik. Mi jesmo Hrvati, ali ovdje govorimo ekavicom iako



nam hrvatski jezik nije stran. Ima nas dosta koji rado čitamo knjige na hrvatskom jeziku, ali ima i onih koji su porijeklom iz Hrvatske i koji ovdje žive godinama. Njima je srce uvijek puno kad pronađu knjigu omiljenog hrvatskog pisca, a koju godinama nisu uspjeli naći», ističe Rajković.

POTPORA ŽUPE NA OČUVANJU HRVATSKOG JEZIKA

Veliku potporu u radu knjižnice pruža župnik vlč. **Jozo Duspara** i župa Zemun u čijim prostorijama se i nalaži čitaonica:

»Postojanje Knjižnice i čitaonice u Zemunu je od velikog značaja, jer je to jedini put da se sačuva hrvatski jezik na ovim prostorima. Zato nam je svaka donacija uvijek posebno draga i dobro došla. Ovdje se ne govori hrvatski jezik. I, iako Knjižnica ima predznak hrvatska i uglavnom su u njoj djela hrvatskih pisaca, ovdje ljudi nemaju baš veliki osjećaj za hrvatski jezik. Više ga govore oni koji su ratnih devedesetih došli iz Hrvatske u Zemun, ili pak neki koji su ovdje došli po službi. Moram istaknuti da mi ovdje imamo problem, jer ne možemo organizirati ništa na hrvatskom



vlč. Jozo Duspara

jeziku niti u školama. Zakon to odobrava i daje tu mogućnost, ali postoji jedno ozračje među roditeljima koji ne žele svoje dijete upisati na nešto što se zove hrvatsko ili katoličko. Iz tog razloga nema ni vjeronauka u školama, a djeca radije upisuju građanski odgoj. Zato je ova knjižnica jedini način da se na ovim prostorima sačuva na neki način hrvatski jezik i drago mi je što je sve veći broj donatora knjiga, a posebno iz Hrvatske», navodi vlč. Duspara.

S. Darabašić



TJEDAN U SRIJEMU

Bijeg od realnosti

Proteklog tjedna u Srijemu imala sam priliku posjetiti nekoliko kulturnih manifestacija u okviru obilježavanja manifestacije *Muzeji Srbije deset dana od 10 do 10* što zbog profesije, što zbog osobne želje. Kako mi novinari tako i posjetitelji, ponijeli smo prelijepe dojmove sa svih kulturnih događanja. Opća ocjena je da su se gotovo svi zaposleni u kulturnim institucijama, galerijama i muzejima zaista potrudili da ovogodišnja manifestacija bude šaroliko i sadržajno vrlo bogata. A kada je Srijem u pitanju, takvih kulturnih institucija ima dosta, a da građani nisu toga ni svjesni, kao ni činjenice da bi se češćim posjetima umnogome kulturno obogatili, oplemenili i barem na trenutak pobjegli od surove stvarnosti. Stiče se dojam da je mnogima postalo interesantnije vrijeme provoditi ispred TV ekrana, prateći televizijski program s nezaobilaznim političkim emisijama, reality programima.... Čini se da je mnogima to postala uobičajena svakodnevica i da bi im dan propao ukoliko bi nešto propustili, pa uz jutarnju kavu sa susjedima ne bi imali temu za razgovor. A upravo im se nešto sasvim drugačije, ljepše i kulturno bogatije nudi i tik pred njihovim očima. Jedna francuska epizoda **Save Šumanovića**, bila je na primjer prva izložba slika u Galeriji slika *Sava Šumanović* u Šidu, kojom je ta kulturna ustanova počela ovogodišnju manifestaciju. Šidanima je ponuđeno da pogledaju Šumanovićeva djela nastala tijekom njegovog posljednjeg boravka u Parizu, koja predstavljaju značajan segment u stvaralaštvu tog umjetnika. Slijedeće večeri u Muzeju naivne umjetnosti *Ilijanum*, gdje su izložene slike poznatog šidskog slikara naive **Ilije Bašičevića Bosilja**, predstavljena je zanimljiva izložba fotografija mladenaca koji su prije 20 pa čak i 30 godina, svoj građanski brak sklopili baš u ambijentu Bosiljevih slika. Ni Zavičajni muzej Rume nije izostao u svom sadržajnom programu, Manifestacija je praćena s tri programa, izložbe iz svojih arheoloških i etnoloških fondova, prvom izložbom *Istočni Srijem – arheologija i kartografija*, povijesno-arheološka izložba koja prezentira stare karte Srijema. Među mnogim programima, (a o jednom od njih imate priliku čitati u ovom broju), Muzej Srijema iz Srijemske Mitrovice organizirao je i predavanje o kamenim spomenicima Sirmija. Ocjena organizatorima »odličan pet«, a za one koji ni iz radoznalosti nisu posjetili ni jedan program, konstatirala bih da je to itekako posljedica društva u kojem živimo. Uz svu pohvalu izuzecima!

S. D.

SVEČANO OTVORENJE BUNJEVAČKE SOBE

Prozor u zavičajnu kulturu



Subotica ponovno ima autentičnu etno postavku iz života bunjevačkih Hrvata

Prošloga četvrtka, 19. svibnja, dvorište HKC-a *Bunjevačko kolo* u Subotici bilo je potpuno ispunjeno brojnim uzvanicima i gostima na svečanom otvorenju *Bunjevačke sobe*. Vrijedan etno projekt realiziran je velikim zalaganjem skupine entuzijasta predvođenim nositeljem projekta **Ivanom Piukovićem**, a financijski potpomognut sredstvima iz državnog proračuna Hrvatske namijenjenog za programe i projekte udrugama Hrvata izvan RH, Državnog ureda za Hrvate izvan Hrvatske i Veleposlanstva Hrvatske u Srbiji, te donatorskim priložima članova HKC-a *Bunjevačko kolo*. Pozdravljajući prisutni auditorij predsjednik HKC-a *Bunjevačko kolo* **Marinko Prčić** istaknuo je važnu sponu između prošlosti i budućnosti, koja se otvorenjem *Bunjevačke sobe* praktično događa:

»Ostvarenje ovog projekta za mene predstavlja najveću počast koju sam doživio otkada sam na čelu *Bunjevačkog kola*, a dobivena sredstva od državnog proračuna Hrvatske predstavljaju veliko priznanje za naš rad«.

ODGOVORNOST PREMA PRECIMA

Nakon predsjednika Prčića, gostima se obratila članica uprave HKC-a *Bunjevačko kolo* **Ružica Šimić**, isprva zahvalivši svima koji su svojim angažmanom pridonijeli realiziranju ovog izuzetnog značajnog etno projekta.

»Nekada, dok je izložbena postavka Gradskog muzeja bila smještena u prostoru današnjeg Likovnog susreta, postojala je postavka *Bunjevačke sobe* koja je predstavljala mali otvoreni prozor u zavičajnu kulturu bunjevačkih Hrvata. U novoj muzejskog postavci toga prostora nema, ali zahvaljujući agilnosti skupine ljudi iz HKC-a *Bunjevačko kolo*, ovom *Bunjevačkom sobom* taj prekinuti kontinuitet



GRGO PIUKOVIĆ

»Za mene je ovo velika stvar, jer godinama sam želio da napravimo nešto ovako, jer od sve te naše ljepote i bogatstva mi nemamo praktično ništa sačuvano. Rado sam prihvatio sudjelovanje u realizaciji *Bunjevačke sobe* i sretan sam što ona konačno postoji«.



sada se nastavlja u našem gradu. Možda će ovaj čin biti i poticaj za ostvarenja ideja većih razmjera u nastojanju očuvanja tradicijske baštine i kulture, a ovaj trenutak doživljavam kao povijesni korak odgovornosti prema našim precima, a i prema našoj budućnosti. Jer govor kulturnih činjenica je najjači govor istine, tko smo i kome pripadamo«.

KAD JE PROŠLOST BILA SADAŠNJOST

Na koncu male svečane ceremonije otvorenja, nekoliko pozdravnih riječi uputio je i generalni konzul RH u Subotici **Velimir Pleša**.

»Velika mi je čast prisustvovati ovom povijesnom činu, značajnom za hrvatsku zajednicu, ali isto tako i za grad Suboticu. Važnost kulture i njezin doprinos našoj punini je neizmjeran, jer podsjećam da smo zahvaljujući, među ostalim i kulturi, očuvali svoj narod, te na određeni način i došli do svoje države i zato kulturi dugujemo i dužni smo dati puno poštovanje. Bez ove *Bunjevačke sobe* koju danas otvaramo ne bi se mogle ispričati sve one priče iz prošlosti, kako je bilo nekada kada je prošlost bila sadašnjost, jer svi ovi izloženi predmeti su svjedoci koji su pomogli publicirati naš svijet, pomogli nam stvoriti našu percepciju stvarnosti i naš život danas. A oni su također i svjedoci glasa kulture i civilizacije kojoj pripadaju, a kojoj pripadamo svi mi, a koja danas još uvijek živi. Zbog toga će ova postavka biti trajna vrijednost umjetničke ponude Subotice, kao trajna vrijednost koju smo primili od predaka, a koju ćemo obogaćenu predati našim potomcima u ovom zajedničkom prostoru Hrvata Bunjevaca«.

Iako je prema predviđenom protokolu njemu bila namijenjena čast presijecanja počasne vrpce otvorenja *Bunjevačke sobe*, generalni konzul Pleša je ovu počast prepustio **Paji Evetoviću** i **Grgi Piukoviću**, naglašavajući kako oni to zaslužuju zbog svega učinjenog za njen nastanak. Nakon što su njih dvojica zajednički presjekli crvenu vrpcu na ulaznim vratima u prostor etno postavke, *Bunjevačka soba* je, uz gromoglasan pljesak prisutnih gostiju i službeno otvorena za javnost.

Dražen Prčić



IZASLANICA MILANA BANDIĆA

Ceremoniji svečanog otvorenja prisustvovala je i posebna savjetnica gradonačelnika Zagreba **Biserka Bucković**.



Nova knjiga Jadranke Galiot

ZAGREB – U Hrvatskom centru za dječju knjigu Knjižnica grada Zagreba predstavljena je knjiga *Putovanja su stvarno čarobna* autorice **Jadranke Galiot**, Srijemice rođene u Srijemskoj Mitrovici, profesorice povijesti i etnologije, danas djelatnice Odjela za Registar kulturnih dobara Ministarstva kulture u Zagrebu.

Riječ je o zbirci kratkih dijaloških proza, koja ima 42 stranice, a prikladne su za djecu od 7 do 13 godina. Prisutne je pozdravila **Ranka Javor**, voditeljica Centra za dječju knjigu, a o knjizi su govorili dr. sc. **Robert Hajsan**, predstojnik Panonskog instituta iz Pinkovca u Gradišću, koji je i nakladnik knjige, te prof. dr. sc. **Sanja Vulić**, recenzentica knjige. Izabrane priče iz knjige čitala je akademska glumica **Jelena Bolanča**.

Dokumentarni film Zoltána Siflisa na SEEFF-u

SUBOTICA – Dokumentarni film *U vrtlogu (Örvényben)* redatelja **Zoltána Siflisa** iz Subotice uvršten je u ovogodišnji natjecateljski program međunarodnog filmskog festivala SEEFF – Berlin (South East European Film Festival), koji se održava između 26. i 29. svibnja, piše portal *maglocistac.rs*. Tematsko opredjeljenje Festivala je pružiti autorski filmski uvid u aktualne društvene, političke, etničke situacije i aspekte u zemljama jugoistočne Europe.

Film Zoltána Siflisa prvenstveno prikazuje razdoblje 90-ih godina: ratova, sankcija i emigriranja iz zemlje iz ugla žitelja mađarske nacionalnosti u Srbiji. Film je podržan od Mađarske medijske i filmske mecenature i Pokrajinskog tajništva za kulturu i javno informiranje.

Folklorni maraton u Lemešu

LEMEŠ – U nedjelju, 22. svibnja, u Domu kulture u Lemešu održan je prvi Folklorni maraton u organizaciji HBKUD-a Lemeš. Uz domaćine, na maratону su sudjelovali mjesni MME *Németh László*, KUD *Neven* iz Alekse Šantića i GKUD *Sombor* iz Sombora. Po riječima **Marka Vilića**, predsjednika HBKUD-a Lemeš, program je koncipiran tako da se na jednom mjestu pokaže paleta koreografija kojima se udruge inače predstavljaju na svojim nastupima. Plan je da se isti program prikaže i u Somboru i Alekse Šantiću a ukoliko bi se pokazala zainteresiranost i drugih kulturno-umjetničkih udruga da se uključe u *Maraton*, program bi bio obogaćeniji pa bi tako nabijen sadržajem bio prikazan u svim mjestima somborske općine, pa i šire.

»Priblžiti rad kulturno-umjetničkih udruga publici u današnje vrijeme vrlo je teško pa je svaki nastup bitan. Održavanje navike publike da redovito posjećuje kulturna događanja bilo koje vrste velika je stvar, te je upravo iz tog razloga potrebno organizirati što više sličnih manifestacija pogotovo u seoskim sredinama«, istaknuo je Vilić.

Ž. Z.

Predstavljanje nove knjige Željke Zelić

SUBOTICA – Promocija knjige pjesama *Slikam te riječima* **Željke Zelić** (NIU *Hrvatska riječ*, 2015.) bit će održana večeras (petak, 27. svibnja) u Gradskoj knjižnici Subotica, u 19 sati. O knjizi govore: v.d. urednika naklade NIU *Hrvatska riječ* **Zvonko Sarić**, dipl. filologinja-komparatistica **Klara Dulić**, prof. književnosti i urednica knjige **Nevena Mlinko** i autorica **Željka Zelić**.

Stihove iz zbirke će govoriti: **Anita Kovač**, **Marija Kovač** i **Ivana Kuka**. U glazbenom dijelu nastupaju učenici Muzičke škole **Ines Bajić** i **Matija Perčić**.

Lira naiva u Žedniku

Pokrajinski susret hrvatskih pučkih pjesnika *Lira naiva 2016.* bit će održan sutra (subota, 28. svibnja) u Žedniku, u dvorani mjesne župe s početkom u 11 sati.

Na pjesničkoj večeri koja se održava od 17 sati u Domu Mjesne zajednice, nastupit će pjesnici te će biti predstavljena knjiga izabranih stihova *Vapaj duše – Lira naiva 2016.* Gost *Lire naive* bit će **Željko Šeremešić**, pjesnik iz Monoštora. Organizatori susreta su Hrvatska čitaonica i Katoličko društvo **Ivan Antunović** Subotica.

Tamburaški koncert u Tavankutu

TAVANKUT – Koncert Dječjeg tamburaškog orkestra HKPD-a *Matija Gubec* iz Tavankuta i Tamburaškog orkestra Glazbene škole Požega bit će održan sutra (subota, 28. svibnja), na Ljetnoj pozornici na salašu *Balažević* u Donjem Tavankutu. Početak je u 19 sati.

Koncert HGU Festival bunjevački pisama

SUBOTICA – Koncert HGU *Festival bunjevački pisama* bit će održan u nedjelju, 29. svibnja, u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici. Gost koncerta je Tamburaški orkestar Glazbene škole Požega. Početak je u 19 sati. Cijena ulaznice je 250 dinara, karte u preprodaji možete rezervirati na mobitel: 060/016-11-67.

Izložba slika Csetveija i Kesegija

SUBOTICA – Likovni odjel HKC-a *Bunjevačko kolo* organizira izložbu slika dviju svojih članova – **Harija Csetveija** i **Imrea Kesegija** koja će biti otvorena u ponedjeljak, 30. svibnja, u Galeriji Otvorenog sveučilišta u Subotici. Otvorenje je zakazano za 19 sati.

FESTIVAL HRVATSKE TAMBURAŠKE GLAZBE U OSIJEKU

Zlatne plakete za STO

S39. Međunarodnog festivala hrvatske tamburaške glazbe u Osijeku, koji je održan 21. i 22. svibnja u tamošnjem Hrvatskom narodnom kazalištu, Subotički tamburaški orkestar (STO) se vratio s dva zlatna odličja.

U kategoriji tamburaških orkestara, s 97,6, to jest najviše osvojenih bodova, STO je bio najbolji i osvojio Zlatnu plaketu *Tambura Paje Kolarića – s velikom pohvalom*.



Također, za najbolje interpretiranu instrumentalnu skladbu, a u pitanju su *Impresije II i III Rudolfa Bručija*, orkestar je dobio plaketu *Zlatna izvedba 39. MFHTG-a*.

Osim skladbom Rudolfa Bručija, na ovom renomiranom natjecanju Subotičani su se predstavili praiizvedbom skladbe *Grimizni svirači Tihomira Ranogajca* u kojoj su solo basprim svirali **Ivan Jaramazović** i **Luka Budinčević**, te pjesmom **Marinka Piukovića** na tekst **Mrvoja Bogutovca** *Da je život pisma lagana*, koju je izvela **Antonija Piuković**.

Umjetnički voditelj Subotičkog tamburaškog orkestra **Stipan Jaramazović** ne krije zadovoljstvo zbog osvojenih nagrada i toplog prijema publike.

»Od svih velikih orkestara na festivalu u Osijeku imamo najbolje rezultate, što nas je jako obradovalo. Svi drugi orkestri imaju manje bodova od nas, a posebno oni s kojima se mi stalno uspoređujemo i koji su nam glavni takmaci za prvu nagradu, a to su orkestar *Gaj* iz Zagreba i orkestar *Ferdo Livadić* iz Samobora. Zadovoljni smo jer smo imali dobar nastup, te ostvarili značajan i zapažen uspjeh«, kaže za HR Jaramazović.

Orkestrom je dirigirala **Marijana Marki** koja je na čelo ovog ansambla stupila prije dvije godine. Za to vrijeme je ostvarila izuzetni napredak kao dirigent i pokazala se, kako napominje Jaramazović, kao dobar odabir.

Ove nagrade i nastup na osječkom festivalu lijepi su uvod u obilježavanje 40 godina rada Subotičkog tamburaškog orkestra. Tim povodom Subotički tamburaški orkestar priprema zanimljive koncerte, a, osim toga, priredit će i stručni skup u povodu 125. obljetnice rođenja velikana tambure **Pere Tumbasa Haje**.

N. S.

KULTURAMA

Kulturna raznolikost

Usubotu, 21. svibnja, obilježen je Svjetski dan kulturne raznolikosti. Taj je dan proglašen 2002. godine. Godinu dana ranije, UNESCO je usvojio Opću deklaraciju o kulturnoj raznolikosti, a 2005. i Konvenciju o zaštiti i unapređenju raznolikosti kulturnih izraza, koju je Srbija ratificirala 2009. godine.

Kulturna raznolikost simbol je nastojanja da se poticanjem razvoja raznolikih svjetskih kultura spriječi unificirani razvoj svijeta. Ona predstavlja polaznu točku za suživot i uključenje svih ljudi te je osnova za život u multikulturalnom svijetu. Ovaj pojam također afirmira kulturnu politiku baziranu na poštovanju ljudskih prava, promociju interkulturalnog dijaloga, borbu protiv svih oblika diskriminacije, zaštitu jezika, kulturnog naslijeđa i kulturnih izraza manjinskih naroda, grupa i zajednica, multikulturalnost i jezičnu raznolikost.

Dobro je da »svjetski dani« poput ovoga postoje i da to prate deklaracije i konvencije. No, kada se svedemo na naše svakodnevne prilike, možemo reći da u slučaju jedne nacionalnomanjinske zajednice, poput Hrvata u Srbiji, očuvati svoju raznolikost nije jednostavno. Posebno imajući u vidu negativne demografske trendove, asimilaciju, etničku distancu, ali i loše ekonomske prilike, pa i određeni stupanj društvene apatije. Sve to utječe kako na djelovanje u očuvanju kulturne baštine tako i na stanje u polju suvremenog stvaralaštva. Nije pravilo, ali je veća vjerojatnoća da će se s više ljudi i više novca, te u boljem ozračju, realizirati bolji, popularno rečeno, projekti.

Nastojanja na planu očuvanja vlastite kulture i jezika među ovdašnjim Hrvatima ima. No, isto toliko je važno da se ta nastojanja prepoznaju i podupiru s viših instanci na kojima se kreiraju javne politike. A tu se vraćamo na značaj Konvencije s početka teksta. Naime, jedan od osam ključnih principa koji se navode i na kojima bi se trebale temeljiti razvojne politike i mjere za zaštitu i promoviranje raznolikosti kulturnih izraza, »jest princip jednakog dostojanstva i poštovanja svih kultura, uključujući i manjinske i one koje pripadaju autohtonim narodima«.

D. B. P.

HRVATSKE USTANOVE I UDRUGE U SUBOTIČKOJ NOĆI MUZEJA

Otvorene oči u noći

Sudeći po bogatoj ponudi i velikom broju posjetitelja različitih generacija, može se reći da je i ovogodišnja, trinaesta po redu, *Noć muzeja*, održana u subotu, 21. svibnja, protekla uspješno. U ovoj nacionalnoj manifestaciji sudjelovalo je pedesetak mjesta s preko 250 programa. Kao i prijašnjih godina u program *Noći muzeja* uključile su se ustanove i udruge ovdašnjih Hrvata, prezentirajući tako dio kulturne baštine ali i suvremeno umjetničko stvaralaštvo ove nacionalno-manjinske zajednice.

STROSSMAYER – GRADITELJ I MECENA

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata sudjelovao je u *Noći muzeja* šesti put, ovoga puta s gostujućom izložbom tematskih fotografija *Strossmayer – graditelj i mecena*. Cilj izložbe

je upoznati doprinos koji je biskup **Josip Juraj Strossmayer** (1815. – 1905.) ostavio na širem panonskom prostoru. Izložene fotografije prikazuju građevine čiju je izgradnju Strossmayer financirao ili slike koje je kupio kao kolekcionar.

Kako je istaknuto prigodom otvorenja, teško je naći koje crkveno ili kulturno-prosvjetno društvo, odnosno instituciju ne samo u Hrvatskoj nego i izvan nje koje od Strossmayera nije dobilo neku potporu. Uz poznatu đakovačku katedralu, Biskupijsko sjemenište, Samostan časnihi sestara u Đakovu, Kaptol sv. Jeronima u Rimu; tu su i svjetovne ustanove: Jugoslavenska (Hrvatska) akademija znanosti i umjetnosti, Galerija slika s djelima starih majstora, Hrvatsko sveučilište, Zemaljski arheološki muzej, srednja učilišta, književna društva...

NESAGLEDIVA OSTAVŠTINA

»Biskup Strossmayer u povijesti hrvatskog naroda još uvijek ne dobiva ono mjesto koje treba dobiti«, kazao je prigodom otvorenja izložbe **Ivica Mandić**, predsjednik Organizacijskog odbora *Strossmayerovih dana* iz Đakova.

»Ako se gleda po onome što je ostavio hrvatskom narodu, on nadilazi sve svoje suvremenike i sve poslije njega. Mi smo i danas, kao Slavonija, ponosni na njega i nesagledivu vrijednost koju je ostavio. Ovdje smo predstavili jedan dio toga i na takav način se sjećamo i slavimo biskupa«.

Zamjenik gradonačelnika Đakova **Mirko Čurić** je podsjetio kako je Strossmayer pomagao i druge narode, pa tako i Srbe.

»On je dao je 7.5 tisuća forinti različitim ustanovama i pojedincima iz srpskog nar-

oda. Matici srpskoj dva puta po 500 forinti, 1.000 forinti za spomenik Vuku Karadžiću, 500 forinti za jedno učeno društvo u Beogradu. Kad je tamo bio požar, pomogao je tamošnju sirotinju financijski, pomagao je izdavanje knjiga... Možemo reći da je posvuda ostavio traga, a najviše u Đakovu gdje je izgradio crkvu koja je naš ponos«, kazao je Čurić.

Otvorenje izložbe uveličano je nastupom Festivalskog tamburaškog orkestra HGU *Festival bunjevački pisama* pod ravnanjem prof. **Mire Temunović**.

BUNJEVAČKA SOBA I IZLOŽBA U HKC-U

U *Noći muzeja* sudjelovao je i HKC *Bunjevačko kolo*. Osim postava *Bunjevačke sobe*, koji je otvoren dva dana ranije, u svečanoj dvorani Centra mogla se pogledati i izložba dvadeset

U Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata



slika nastalih na dosadašnjim sazivima Međunarodne likovne kolonije *Bunarić* koju Centar već skoro dva desetljeća unatrag organizira. Po riječima tajnice HKC-a **Ivane Vukov Bunjevačko kolo** želi približiti svoj rad široj publici, a ovo je bila prigoda da se predstave i neki dosad neizlagani radovi iz njihova fundusa.

Još jedna hrvatska udruga predstavila se likovnim sadržajima. HLU CroArt je, a u sklopu obilježavanja svoje pete obljetnice, u Galeriji Otvorenog sveučilišta priredio izložbu djela nastalih na Umjetničkoj koloniji *Stipan Šabić* u razdoblju od 2011. do 2015. godine. Radove je selektirao povjesničar umjetnosti **Branimir Kopilović**, a u Udruzi kažu kako su zadovoljni posjećenošću izložbe.

Valja spomenuti kako je u vestibulu Gradske kuće otvorena izložba *115 godina Nogometnog kluba Bačka* čiji je autor **Dejan Mrkić** iz Povijesnog arhiva Subotice, a u Suvenirnici ispod Gradske kuće u okviru izložbe *Kalupi za trukovanje i njihovi otisci* održana je radionica *trukovanja i šlingovanja* koju je vodila profesorica u Kemijsko-tehnološkoj školi u Subotici

Kata Suknović. U Galeriji *dr. Vinko Perčić* Subotičani su se mogli upoznati s projektom *Grananje beogradske umjetnice Milice Radojčić*.

NOĆ MUZEJA U TAVANKUTU

Galerija *Prve kolonije naive u tehnici slame* se osmu godinu za redom, u suradnji s HKPD-om *Matija Gubec*, uključila se u manifestaciju *Noć muzeja*. Priredili su izložbu fotografija i *kruna* od slame pod nazivom *Zadnjih trideset godina Dužijance u Tavankutu*. U pitanju je razdoblje od 1987. do danas, kada se *žetvene svečanosti* u Tavankutu održavaju kontinuirano. Izložbom se podsjeća na *bandaše* i *bandašice* iz ovoga razdoblja, simbole *dužijanci* te ljudi koji su pridonijeli da se ovaj običaj održi do današnjeg dana. Među njima su i časna sestra **Beata Zebić** koja je 1987. godine potaknula obnovu obilježavanja ovog običaja u crkvi, te **Jozefina Skenderović**, slamarka, koja je veliki dio svojeg vremena posvetila izradi *kruna* od slame kao i **Branka Vidaković – Milojević** koja je ovaj običaj fotografirala od 1996. godine. Kao obveza



Galerija u Tavankutu

za budućnost organizatorima ostaje zadaća istražiti i nadopuniti do sada poznate podatke o ovom običaju u Tavankutu koji se održavao dublje u prošlosti, od 1928. godine.

Tijekom večeri nastupile su pjevačke skupine *Bodroški bečari*

i *Kraljice Bodroga* iz Monoštora kao i gajdaš **Augustin Žigmanov**.

Ovogodišnja *Noć muzeja* održana je pod sloganom *Otvori oči u noći*.

D. B. P. / I. D.



Izložba HLU CroArt



U HKC Bunjevačko kolo

GOLUBINAČKA MANIFESTACIJA PREDSTAVLJENA U SRIJEMSKOJ MITROVICI

Mačkare u Noći muzeja

U sklopu programa bogate manifestacije *Muzeji Srbije deset dana od 10 do 10*, koja je završila s *Noći muzeja*, u Muzeju Srijema u Srijemskoj Mitrovici u subotu je otvorena izložba fotografija *Golubinačke mačkare*. Ideja za realizacijom ove izložbe potekla je od Etnološkog odjela Muzeja Srijema i HKPD-a Tomislav iz Golubinaca koje organizira *Mačkare*.

»*Mačkare* predstavljaju reliktni nekadašnjih predkršćanskih običaja. Ono što je karakteristično upravo za Golubince, gdje oni formu karnevala koja je uzeta uglavnom najčešće i najviše u katoličkom svijetu, čuvaju kombiniranjem starijih elemenata i modernijeg momenta. Pokladnih povorki ima nekoliko. Pokladne povorke pred uskršnji post su negdje najpopularnije. Imaju ih i pravoslavni i katolički vjernici, manje-više bez nekih pretjeranih razlika, osim što negdje katolički vjernici malo veći akcent daju karnevalskoj atmosferi, maskenbalima i nekom zabavnom karakteru«, ističe etnolog Muzeja Srijema **Vladimir Perić**.

FOTOGRAFIJE I MASKE

U maloj dvorani Muzeja Srijema izložene su fotografije s prethodnih *Mačkara* uz nekoliko maski i kostima koji su bili korišteni na ovim manifestacijama. Posjetitelji su mogli pogledati i audio-vizualni materijal, snimljen ove godine na *Mačkarama*, a uskoro će, kakao doznajemo, biti premijerno prikazan i film o ovoj tradicionalnoj manifestaciji na koju su Golubinci ponosni.

»Golubinačke *Mačkare* poprilično su postale pozna-



U maloj dvorani Muzeja Srijema izložene su fotografije s prethodnih Mačkara uz nekoliko maski i kostima

te u regiji i šire. Mi smo se fokusirali na njih iz razloga što jesu najpopularnije u ovom dijelu Srijema i zato što imaju moment povezivanja, zatim popularističko-turistički moment te moment očuvanja običaja u jednom«, ističe Perić.

POVORKA KROZ GRAD

A kako to izgleda kada se Golubinci maskiraju, opuste i uz pjesmu proslavljaju svoje *Premundirane dane* predstavili su Mitrovčanima u gradskom parku, doduše u manjem obimu ali ne manje vjerodostojnom.

»Zahvaljujući Muzeju Srijema Golubinci su došli uveseliti Mitrovčane i prikazati svoj običaj *Mačkara*. A kako to zaista izgleda, morat će ipak doći i vidjeti. Mislim da su dobar primjer kako to kod nas izgleda riječi jednog Dalmatinca koji je nakon posjeta Golubincima rekao: 'Ljudi su dobri, vrijedni, radni, ali ima tri dana u godini kada cijelo selo poludi'. To govori sve. Tijekom cijele godine se spremamo za *Mačkare*, pripremamo maske, osmišljavamo trikove kako bismo bili interesantni tih dana i kako bismo se prikazali u pravom svjetlu



pred gostima«, ističe predsjednik HKPD-a Tomislav iz Golubinaca **Ivica Čačić**.

S. Darabašić

USKORO NA MAPI KARNEVALSKIH GRADOVA

»Nastojimo *Mačkare* podići na višu razinu. Svake godine su sve uspješnije i sada su poprimile međunarodni karakter. Mislim da sada imamo uvjete ući na mapu karnevalskih gradova, a ovo su samo prigodne prilike da i ostalima, ovoga puta Mitrovčanima, pokažemo naše lijepe običaje i čari naše manifestacije, koja je na naše veliko zadovoljstvo, postala jedinstvena i prepoznatljiva u Srijemu«, kaže Ivica Čačić.

GODIŠNJI KONCERT HKPD-A MATIJA GUBEC IZ RUME



Potvrda uspješnog rada pomlađenog orkestra

Bogatim repertoarom u izvedbi članova Velikog tamburaškog orkestra HKPD-a *Matija Gubec* iz Rume, kao i nastupom vokalnih solista, jedno od najstarijih društava u Vojvodini još jednom je potvrdilo na svom svečanom godišnjem koncertu održanom 21. svibnja u Kulturnom centru u Rumi da entuzijizam i volja za napretkom kod članova ove udruge ne jenjava. A to je potvrdila i mnogobrojna rumska publika koja uvijek očekuje nešto novo. I kako ističu organizatori, uvijek im je veliki izazov pripremiti koncert u svom gradu. Sudeći po gromoglasnom pljesku i rječima hvale nakon koncerta, tamburaši iz Rume su još jednom potvrdili da su opravdali njihovo povećanje.

ZADOVOLJNI POSTIGNUTIM USPJESIMA

HKPD *Matija Gubec* iz Rume godišnje održi svoja dva koncerta. Prvi je svečani godišnji koncert koji se uvijek organizira početkom proljeća:

»Ovo je godina kontinuiteta kada naš tamburaški orkestar nastavlja svoj uobičajeni tempo rada. Mogu reći da sam veoma zadovoljan rezultatima koje naš orkestar ostvaruje, a to je večeras potvrdila i rumska publika. Iz škole tambure i ove godine je stigao novi podmladak, a pokušali smo uvesti i neke novine. Imamo nove ljude u Upravnom odboru s kojima smo uspješli pripremiti projekte s kojima ćemo sudjelovati na određenim natjecanjima. Želimo iskoristiti naš prostor u društvu što kvalitetnije i nadam se da ćemo u tome uspjeti. Pred nama je Festival muzičkih društava, a zatim i ostale redovite aktivnosti kada se svi skupa okupljamo u Društvu i družimo«, istaknuo je predsjednik HKPD-a *Matija Gubec* iz Rume **Pavle Škrobot**.

NOVE NADE TAMBURE

Rumo ljepotice, Dalmatinski šajkaš, Slavenska rapsodija, ali i druge, strane kompozicije poput *Moon river*, *Che sera sera* samo su neke od kompozicija bogatog i nešto drugačijeg repertoa-

ra, izvedenih pod dirigentskom palicom **Josipa Jurca**, koje je rumska publika imala priliku te večeri čuti:

»Uvijek nam je teže pripremiti repertoar za svečani godišnji koncert u Rumi, jer se pred rumskom publikom ne smijemo ponavljati. Meni je najteže spremati kompozicije, napose ozbiljne instrumentalne muzike i uvijek moram 'kopati' po arhivi i napraviti neke nove aranžmane. Međutim, to uvijek na kraju sve ispadne dobro, jer mi na probama sve dobro uvježbamo a na koncertu se vide naši plodovi rada«, kaže Josip Jurca.

»U amaterizmu je jako veliko osipanje, napose u ansamblima. Svake godine nekoliko tamburaša napusti orkestar najčešće zbog zaposlenja u nekom drugom mjestu, tako da mi stalno vodimo računa o radu škole tambure kako bismo ta prazna mjesta popunjavali. Posljednjih nekoliko godina našu školu tambure uspješno vodi **Željko Jerković**, naš basist koji je i ovoga puta pripremio te mlade ljude. Oni su lijepo osvježeno u našem orkestru i vidi se napre-

dak. Orkestar je podmlađen i mogu reći da jako dobro zvuče«.

VJERNI SVOJOJ UDRUZI

Oduševljenje rumske publike na svečanom koncertu posebno su izazvali i vokalni solisti **Katarina Atanacković**, **Marija Ratančić**, **Zoran Lepšanović** i **Dušan Stupar**. Oni su izveli nekoliko skladbi u pratnji tamburaškog orkestra iz Rume.

»Meni ovo Društvo mnogo znači. Četrdeset godina sam proveo u njemu, stvarajući nove pjesme Srijema, Vojvodine i drugih krajeva i njegujući lijepu tradiciju. Kad poželim prestati, prosto ne mogu. Srce me vuče jer pjesma je ipak nešto najljepše što postoji. Zato sam odlučio, dokle god budem mogao, ja ću pjevati, kako bih mladima bio uzor i pomagao im u radu kako bi me jednog dana naslijedili«, ističe Dušan Stupar.

A da suradnja dva susjedna srijemska mjesta može biti itekako plodna i uspješna desetljećima potvrdio nam je i vokalni solist **Zoran Lepšanović** iz Golubinaca, koji redovito sudjeluje na koncertima:

»Sudrugom iz Rume surađujem već 30 godina. Meni je uvijek drago i čast mi je da budem gost tamburaškom orkestru. A moja suradnja s njima počela je davno najprije s Josipom Jurcom, a zatim i sa svim ostalim članovima Udruge. Veliki je izazov pjevati pred publikom, ali je moje zadovoljstvo veliko kada vidim da me oni uvijek srdačno prime«, kaže Lepšanović.

Osim mnogobrojne publike, koncertu su prisustvovali i opunomoćeni ministar u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Beogradu **Stjepan Glas**, ministar savjetnik **Dragan Sladoja**, predstavnici lokalne samouprave općine Ruma, kao i predstavnici hrvatskih srijemskih udruga i gradskih kulturno-umjetničkih društava iz Rume.

S. Darabašić

NA PRVOTNO MJESTO VRAĆEN SPOMENIK PRESVETOM TROJSTVU

Jačati i obogatiti suživot u gradu

Na svetkovinu Presvetog Trojstva, 22. svibnja, u Subotici je na svoje prvotno mjesto vraćen obnovljeni spomenik Presvetom Trojstvu. Taj spomenik podignut je u centru grada 1815. godine kao prvi javni spomenik u gradu. Godine 1964., odlukom komunističkih vlasti grada Subotice, on je premješten u park pored katedrale. A na svoje prvotno mjesto vraćen je uz suglasnost Subotičke biskupije i, kako stoji na urezanoj ploči na spomeniku: »povodom jubileja 200. godišnjice od postavljanja, uz potporu vlade R. Mađarske i grada Subotice. Spomenik su restaurirali i vratili na izvorno mjesto Grad Subotica i Mađarsko nacionalno vijeće. (Siječanj-rujan, 2015. godine)«. Obnovljeni spomenik plod je umjetničkog i stručnog rada diplomirane kiparice-restauratorice **Karoline Biacsi**. Blagoslov obnovljenog spomenika obavio je katedralni župnik, mons. **Stjepan Beretić**, u prisustvu neke količine katoličkih svećenika, redovnika i redovnica te predstavnika Srpske pravoslavne crkve, Evangeličke crkve, Reformirane kršćanske crkve i Židovske zajednice te lijepog broja vjernika i građana Subotice.

VRIJEDNOST SPOMENIKA

U ime donatora – Vlade Mađarske – svečani govor održao je dr. **Péter Szilágyi**. O značaju ovoga događaja govorili su i predsjednik Mađarskog

nacionalnog vijeća u Srbiji **Jenő Hajnal**, te gradonačelnik Subotice **Jenő Maglai**. On je, podsjećajući na povijest toga spomenika, istaknuo da spomenik koji je gradu darovao **Mate Vojnić** simbolizira slogu i jedinstvo građana Subotice u

našu zajednicu i doprinesemo poboljšanju multikulturalnosti našega grada«. Gradonačelnik Maglai je svoj govor zaključio pozivom građanima Subotice da čuvaju vrijednost toga spomenika, jer »tako ćemo zajednički jačati i obogatiti suživot u gradu.



vrijeme kada je stanovništvo zajedničkim naporima isušivalo i nasipalo močvarne dijelove grada, te dodao: »Iskazujem poštovanje toj slozi i jedinstvu koje Subotičani do današnjeg dana čuvaju u duši. Njegovo ponovno postavljanje na prvobitno mjesto predstavlja povijesni trenutak i neka nas podsjeća na to da umjesto rušenja, zajedničkim snagama gradimo

Zato svi čuvajmo ovaj spomenik kao simbol ljepše budućnosti. Spomenik Svetog Trojstva je kršćanski simbol i želim da vas u životu vode tri božanske krjeposti: vjera, nada i ljubav«, zaključio je gradonačelnik.

BLAGOSLOV

Slavlje blagoslova spomenika uzveličali su člano-

vi katedralnih zborova *Albe Vidaković* i *Sveta Terezija* pod ravnanjem **Miroslava Stantića**, a kao solistica je nastupila **Mónika Csapó**. U svom obraćanju okupljenima na Trgu, mons. Beretić je istaknuo: »Dragi sugrađani i dragi vjernici, okupili smo se ovdje u središtu našega grada oko obnovljenog kipa Presvetog Trojstva. Spomenik je dao podići 20. kolovoza 1815. godine Subotičanin, plemeniti Mate Vojnić od Bajše. Oko spomenika su Subotičani kupovali i prodavali, dok gradska tržnica nije premještena na drugo mjesto. Mnogi gradovi i sela imaju sličan spomenik u svome središtu. Trojedini Bog je i znak zajedništva i ravnopravnosti. Otac, Sin i Duh Sveti jedan su Bog. Tako su svi građani Subotice, bez obzira na svoju narodnost ili vjeru, jedan grad. Oko ovoga kipa su se okupljali ljudi koji su tražili posao. Ovdje su poslodavci nalazili radnike sve do šezdesetih godina dvadesetoga stoljeća,

kad je spomenik premješten na prostor oko katedrale. Oko stupa ovog spomenika se nalaze četiri kipa: tu je lik Presvete Bogorodice. Tu je jedan anđeo kao simbol nade i drugi kao simbol vjere. Tu je i kip svetoga Mateja evanđeliste – zaštitnika Mate Vojnića« (koji je financirao podizanje prvoga spomenika).

A. A.

Obavijest o upisu u *Paulinum*

Biskupijska klasična gimnazija i sjemenište (kolegij) *Paulinum* obavještava zainteresirane učenike o upisu u školu.

Gimnazija *Paulinum* je ustanovljena od Subotičke biskupije, ima međunarodno priznanje, izjednačenje sa svim ostalim školama. Gimnazija priprema učenike prvenstveno za teološke i filozofske studije, te za klasične jezike i za povijest, ali učenici mogu upisati i druge fakultete. Posebnost ove škole je, da ne samo poučava, nego i odgaja, prije svega na kršćanske vrijednosti.

Za upis u gimnaziju *Paulinum* potrebni su isti dokumenti kao i za svaku drugu gimnaziju, odnosno srednju školu.

Prvi rok upisa traje iza male mature do početka srpnja. Više informacija možete dobiti na adresi:

Biskupijska klasična gimnazija *Paulinum*

24.000 Subotica, Trg. Sv. Terezije br. 2

Tel/fax: 024/555-340

E-mail: paulinum@tippnet.rs



Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Svaki čovjek ima neku svoju sliku Boga koju stvara na temelju svog iskustva i znanja. Tako ima i svoja očekivanja kada je u pitanju Božje djelovanje. Međutim, Bog je veći od svih naših slika i drugačiji od svega onoga što o njemu znamo, zato nas način njegovog djelovanja uvijek iznova iznenađuje. Naše spoznaje o njemu samo su djelić njegove veličine, pa su i naša očekivanja mnogo manja i jednostavnija od onoga što Bog može izvesti. On nas na to podsjeća u Svetom pismu i kroz svoju riječ objavljuje svoju veličinu. Njegovo nevjerovatno djelovanje kojim nas stalno iznenađuje i pokazuje veličinu svoga milosrđa izraz je njegove bezgranične ljubavi za svakog čovjeka, ali zahtijeva od nas stav vjere koja je duboka i iskrena.

Zanimljivo je što nam Sveto pismo više puta kao uzor vjere koju Bog od nas zahtijeva stavlja ljude koji su u očima okoline nevjernici. Takav uzor iz Lukinog evanđelja je rimski satnik za čiju vjeru i sam Isus priznaje: »Kažem vam, ni u Izraelu ne nađoh tolike vjere« (Lk 7,9). Isus nije poput nas, ne sudi prema izvanjskoj pripadnosti, nego po onome što je u srcu. Ljudima je to često teško shvatiti, stoga su se vjerojatno i njegovi učenici začudili ovim riječima koje ističu veličinu vjere jednog poganina, a ne nekog od pripadnika Božjeg naroda. Međutim, upravo taj poganin posjeduje sve ono što bi trebao imati jedan iskreni vjernik koji se u svakoj životnoj situaciji oslanja na Boga.

Pravi vjernik

DOBRO SRCE

Rimljanin, iako predstavnik rimske vlasti koji su smatrani za okrutne i bezosjećajne ljude, pokazuje prije svega svoje dobrostivo ljudsko srce koje želi pomoći. Naime, on ne traži pomoć za sebe, već za svog bolesnog slugu. Njegova dobrota posebno dolazi do izražaja ako uzmemo u obzir da su u ono vrijeme sluge bili robovi, a rob je bio u posjedu svog gospodara kao bilo koja druga materijalna stvar, bez ikakvog prava. Nešto je vrijedio samo dok je bio zdrav i mogao raditi. Ovaj rimski satnik pokazuje da on u svom robu ne gleda samo korist, već se prema njemu odnosi kao prema čovjeku i želi mu pomoći. Njegovu dobrotu i veličinu njegovog srca izražava i činjenica da je bio u prijateljskom odnosu prema Židovima, te im je sagradio i sinagogu, a poznato je da rimski okupator općenito nije gajio neku ljubav i prijateljstvo prema židovskom narodu. Bilo im je važno samo očuvati okupirani narod u pokornosti.

PONIZNOST

Ovaj Rimljanin, osim što je bio dobar i suosjećajan za čovjeka u nevolji, bio je i ponizan. On, Rimljanin, traži pomoć od Židova, tj. Isusa, pripadnik okupatorskog naroda traži pomoć od okupiranog. Ali, takav odnos njemu je nebitan, njemu je potrebna pomoć, te on bez trunke oholosti traži od Isusa za kojeg vjeruje da mu može pomoći. On najprije Isusu šalje svoje prijatelje Židove da ga mole za pomoć, a onda kada je Isus došao blizu njegove kuće ponizno poručuje: »Nisam dostojan da udeš pod krov moj« (Lk 7,6). On, koji je oličenje ljudske moći i

vlasti u jednom narodu, znao se poniziti pred Bogom i priznati njegovu veličinu, svjestan da mu jedino Bog može pomoći te da u takvoj situaciji nema mjesta oholosti. Iako poganin, osjećao je da u Isusu djeluje Bog u kojeg mora imati povjerenja. Zato nam ove njegove riječi ostaju kao trajni podsjetnik da je jedini ispravan stav čovjeka pred Bogom poniznost, da pred Božjom moći i veličinom čovjek mora prignuti svoje koljeno, te da jedino s takvim stavom može tražiti i očekivati od Boga uslišanje.

POVJERENJE U BOGA

Osim poniznosti, ovaj Rimljanin posjeduje još nešto što treba posjedovati svaki pravi vjernik – bezgranično povjerenje u Isusa. Zapravo, onaj tko u Isusa nema bezgranično povjerenje nije pravi vjernik, jer ne može se u Boga vjerovati polovično, nepotpuno. Ili se vjeruje ili ne vjeruje. Bog se u povijesti ljudskog roda bezbroj puta očitovao kao Svemoguć, pa i sami smo u svom životu iskusili više puta njegovu svemogućnost i milosrđe, ali čovjek često ostavlja prostora sumnji. Uz čvrstu vjeru dovoljna je samo jedna Božja riječ da se dogodi čudo: »Reci riječ da ozdravi sluga moj« (Lk 7,7). Satnik upravo tako dolazi pred Isusa, te zaslužuje od njega pohvalu. Tako nam primjer ovog čovjeka pokazuje da izvanjska pripadnost i redovito pristupanje obredima ne moraju biti izraz unutarnjeg stava vjere. Obredi su nam potrebni da bi nam pomogli vjeru produbiti, ali bez poniznosti, dobrote i povjerenja u Isusa oni gube svoj smisao, pa onda oni koji ih ne prakticiraju mogu ponekad ispasti veći i bolji vjernici, kao što je bio slučaj s ovim rimskim službenikom.

IVAN VIDA KOVIĆ, BASIST ŠOKADIJE

Nikad nije kasno



Svestrani Sonćanin, šezdesetogodišnji **Ivan Vidaković Peja** po obrazovanju nije stolar, niti drvodjelja. Ipak od obrade drveta živi, drvo ga je nadahnjivalo od djetinjstva, pa i sada, u zrelim godinama, kad uspije izraditi zamišljeno, raduje se poput djeteta. Nije niti glazbenik, basa u tamburaškom sastavu svoje *Šokadije* primio se kasno, tek kao pedesetogodišnjak.

Kako se u Vama rodila ljubav prema tamburi u ovim godinama?

Rekao bih slučajno. *Šokadija* je početkom 2008. godine formirala novi tamburaški sastav. Sva glazbala

su riješena, osim basa. Kad je postalo izvjesno da nema drugog rješenja, primio sam se učenja svirke, iako mi je to bio prvi susret s bilo kakvim instrumentom. Svirao sam, a i danas sviram srcem i dušom. Rijetko se dogodi da ispadnem iz ritma, valjda mi je taj osjećaj urođen.

Što Vam je priuštilo ovih osam godina svirke u Šokadiji?

Prije svega, veliko zadovoljstvo. Kad sam se primio basa, mnogi su sumnjali u uspjeh takvog rješenja, no, bio sam uporan i opovrgao sam sve sumnje. Na probama sam učio od drugih, najviše od pokojnog **Stipana Lukića**. Sve naučeno do besvijesti sam ponavljao kod kuće i rezultat nije izostao. U *Šokadiji* sam od studenog 2002. godine, prvo kao podupirući član, ali ovo je nešto drugo. Proputovao sam puno, upoznao veliki broj dobrih ljudi, pa i vrlo poznatih javnih osoba. Svirao sam sa svojim prijateljima širom Hrvatske i Vojvodine i prikupilo se tu jako puno lijepih uspomena.

Kažu da Vam je druga ljubav, ali i kruh, drvo. Od kada?

Još od djetinjih dana i izrade prve svirale od zove. Danas mi je žao što nisam izučio neki od zanata vezanih za obradu drveta i što sam jedan dio života radio posve drugačije poslove. Sve što o drvetu znam, pokupio sam iz iskustava starih, pučkih majstora, ali i onih mlađih, profesionalaca. Opremio sam i drvoprerađivačku radionicu, pa danas i živim od onoga što volim.

Otišli ste i korak dalje. Kako ste uspjeli izraditi i glazbalo?

Dugo me je opsjedalo pitanje kako se to stvara zvuk i mogu li sam izraditi tamburu. Mnoge sate sam proveo u razgovorima s ljudima koji su popravljali i izrađivali glazbala. Skupa s prijateljem **Stankom Klecinom** upustio sam se u izradu nestandardnog, malog basa za sina jednoga prijatelja. Uspjeli smo, kad smo ga dogotovili, davao je korektne tonove. Ohrabreni tim rezultatom, dali smo se i na izradu pravog, standardnog basa, pa drugog, sada radimo i trećeg. I nadam se da će mi veliko zadovoljstvo još dugo pružati i moja *Šokadija* i moja radiona.

Ivan Andrašić

IGRA

Indus

PRIBOR IGRE

64 igračih pločica – za četiri različita istraživačka tima (16 po timu u plavoj, žutoj, zelenoj i crvenoj boji). Svaki tim ima:

Radnike – tanki drveni diskovi

Asistente – srednji drveni diskovi

Profesore – debeli drveni diskovi

1 Kocka

1 Pravila igre

7 velikih i 7 malih dijelova igraće ploče koji prikazuju 6 različitih tipova ruševina: Zgrade, grobove, kanale, drvene staze, kamene putove i gradske zidine. Ruševina se sastoji od spojenih segmenata istog tipa koji se često prožimaju preko nekoliko igračih polja. (svaka se komponenta igraće ploče sastoji od 8 /kutne/ i 4 /središnja/ igračih polja koja su lagano naznačena). Jedan mali dio i četiri velika kutna dijela zajedno čine igraću ploču koja je podijeljena na 6 x 6 igračih polja. 8 dijelova okvira prikazuju 24 početna (startna) mjesta i drže igraću ploču zajedno. 83 pločica otkrića – koje su također nacrtane na ruševinama na ploči. Brojevi označavaju koliko bodova svaka pločica otkrića nosi.



CILJ IGRE

Tijekom igre igrači pokušavaju sakupiti bodove za svaku od ruševina time što će imati većinu istraživača na tim ruševinama. Igraća polja prikazuju različite ruševine koje mogu biti interesantne, jer istraživač na tom mjestu može sudjelovati u osvajanju višestrukih bodova.

Jednom kada su svi istraživači postavljeni u igru slijedi osvajanje pločica otkrića. Svaka ruševina sadrži prikazane pločice otkrića, pa igrač s najviše istraživača na toj ruševini uzima te pločice otkrića.

Igrač s najvišim brojem bodova od pločica otkrića pobjeđuje u igri.

TV PREPORUKA

NEDJELJA, 29. SVIBNJA, HRT1 21:08

Broj 55, hrvatski film

U jesen 1991. godine mala skupina hrvatskih vojnika odlazi u patrolu improviziranim oklopnim vozilom vlastite izrade. U obližnjem selu upadaju u zasjedu, vozilo je onesposobljeno, a oni su prisiljeni sakriti se u obližnju kuću. Njihov otpor udruženim snagama pobunjenih Srba, JNA i srpskih specijalaca traje gotovo 24 sata, a paralelno pratimo i napore njihovih suboraca da ih izvuku iz okruženja. Priča je inspirirana istinitim događajem.

Na 61. pulskom filmskom festivalu Broj 55 dobio je 8 Zlatnih arena: Veliku zlatnu arenu za najbolji film, za režiju, scenarij, montažu, scenografiju, kostimografiju, specijalne efekte i masku.

Film je osvojio i tri nagrade na Vukovar Film Festivalu: Zlatni šlep za najbolji igrani film, Posebnu nagradu žirija cjelokupnoj glumačkoj ekipi filma te Nagradu Krsto Papić za režiju.

Broj 55 je 2014. godine uvršten i u program 22. Raindance Film Festivala, najvećeg europskog festivala nezavisnog filma.



Autorica maske: Ana Bulajić Črček

Specijalni efekti: Branko Repalust

Vizualni efekti: Kristijan Mršić

Oblikovanje zvuka: Ivica Drnić

Godina proizvodnje: 2014.

Uloge: Goran Bogdan, Alan Katić, Marko Cindrić, Dražen Mikulić, Marinko Prga, Darko Milas, Jan Kerekeš, Slaven Španović, Ivan Ožegović, Alen Liverić, Samir Vujčić, Hrvoje Vladislavljević, Slaven Knezović, Asim Ugljen

Scenarij: Ivan Pavličić

Kostimografija: Andrija Milić

Scenografija: Damir Gabelica

Montaža: Veljko Segarić

Režija: Kristijan Milić

Producent: Goran Radman

Produkcija: Hrvatska radiotelevizija

Glazba: Andrija Milić

Direktor fotografije: Mirko Pivčević

Izvršni producent: Stanislav Babić

KNJIGA

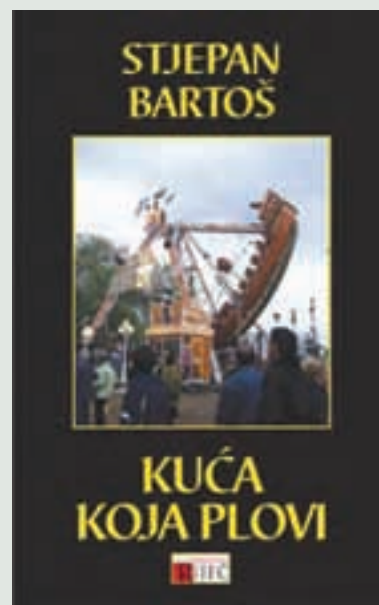
STJEPAN BARTOŠ

Kuća koja plovi

Unajnovijim kratkim pričama iz suvremenog života, objedinjenim u ovoj knjizi, autor tematski preispituje položaj suvremenog čovjeka. Jedna skupina priča se odnosi na traganje čovjeka za uporištem u životu. U srazu s prolaznošću čovjek nastoji naći neko uporište i osmisliti svoje postojanje. Ako nađemo smisao, ne branimo li se tako od straha od smrti i nestajanja, odnosno da li smislom pobjeđujemo smrtnost ili samo dobivamo iluziju da nećemo nestati mi i naša djela i naše ideje. Nastojanja da se uhvati neki trenutak i da se voli i cijeni ono što je prolazno, jer se više nikada ne vraća i ostaje samo ljepota sjećanja o tome. Pošto ništa nije trajno moramo hvatati u naše sjećanje neke prolazne trenutke i pretvarati ih iz tih u biti prolaznih, u nama trajne.

Priče su kratke, neke i po nekoliko desetaka redaka, sukladno suvremenoj brzini u svemu. Međutim, u kratkoći se može lakše i brže može doći do srži nego nekada i u stotinama stranica.

M. Miković



PJESMA ZA DUŠU:

Lipa si, lipa Goran Karan

Dodi u ponoć, prodi niz skaline
ako se nisi drugom obećala
za tobom noćas plaču mandoline
najljepša ružo ikad procvitala

Dodi u ponoć, prodi kraj đardina
tu di je mladost uvijek jubovala
ubrat ću tebi cvitak ruzmarina
tu di je mater ocu viru dala

Ref.

Lipa si, lipa, anđeli ti sliče
lipa si, lipa, usne, tvoje lice
jubi me, jubi i kad zora sviće
sa neba pada po nama cvijeće



Dodi u ponoć, prodi kraj fontane
da misec vidi tvoje lipe oči
a ti mu reci da ih čuvaš za me
i da ćeš noćas meni, vilo, doći

Ref. 2x

IDEMO LI VEČERAS U KAZALIŠTE? (9)

Piše: Milovan Miković

Nacionalni ciljevi na sceni

Unatoč radosti pa i neskrivena ushita što ga prati obilježavanje četvrt stoljeća postojanja kazališne zgrade, tada već ovjerovljenog središta kulture grada i podneblja – nisu izostali ni nesporazumi, trvenja i sukobi, te će tako i na tu teatarsku sezonu pasti sjena skidanja s repertoara, najprije operete *Boccaccio od Suppéa*, što je veoma loše primljeno u javnosti, a potom Kazališni odbor zabrani izvođenja francuskoga komada *Obitelj Fouchambault*. Ove odluke isprve zbune gledateljstvo, a potom potaknu negodovanje među stalnim posjetiteljima, jer su ove predstave dobro primljene, a s uspjehom su izvođene i u drugim gradovima Monarhije. U tom komešanju svima lakne nakon što je (21. veljače 1880.) na ovdašnju scenu postavljeno djelo subotičkog pisca **Lipóta Horowitza** *U Sofonis*, čiju izvedbu pozdrave i gledateljstvo i kritika, a zatim je (30. travnja) praižveden igrokaz iz narodnog života, što ga je priredio i postavio glumac **Antal Derék**.

ČUVANJE VRJEDNOTA

U drugoj polovici XVIII. stoljeća – značajnim novčanim ulaganjem u vlastiti otkup ispod vojničke vevlasti, postavši komorska varoš (1743.) pod imenom Sveta Marija – Dalmati (Hrvati) tadašnje većinsko stanovništvo Subotice, odbacivši sve nazovipogodnosti tzv. vojničkog privilegija, potiču izmjene usmjerene prema usvajanju civilnih i građanskih vrjednota. Na taj se način početna struktura stanovništva Subotice, od pretežito graničarsko-armalističkog puka, postupno mijenja, isprve u korist sitnoplemičko-zemljodjelskog profila prema novim, do tada ovdje nezabeleženim ili slabo zastupljenim građanskim

zanimanjima. Posebice nakon otkupa statusa slobodnog kraljevskog grada kada Subotičani raspoložu većim prihodom od poreza i nameta, te sve značajnijih tržišnih viškova sa zemlje i iz stočarstva, tim novcem potičući proces pogrđivanja, razvoj trgovine, obrta, novčarstva i urbanizaciji.

U toj rasvjeti treba promatrati ne samo razvoj proizvodnih resursa, već i dugo zapostavljanoga i nerazvedenoga školstva, te prijemčivost prema domoljubno-kulturnim poticajima »budimskog kulturnog kruga« i franjevačke kalendariske književnosti, a kasnije preporodnih zamisli i u toj nakani nastalo emancipacijsko književno i novinsko spisateljstvo **Gaja, Strossmayera, Antunovića, Šarčevića, Kujundžića** i dr., te nastojanja nezavisnog, kritički opredijeljenog tiska (**Milodanović** i dr.).

čemu svjedoče i kazališni repertoari, krojeni interesom i jezikom vladajućih slojeva.

Premda su odnosi među pojedincima iz nacionalnih elita srdačni i u duhu međusobnog uvažavanja – primjerice: **Gábor Egressy** u svojim sjećanjima navodi kako je redovito bio rado viđenim gostom vodećih hrvatskih obitelji i pojedinaca – plemenitih **Vojnića, Antunovića** i **Mukića** ili za trpezom samoga baruna **Rudića** i njegove obitelji, koje i Egressy i **György Molnár** smatraju istinskim aristokratama čija potpora presudno utječe na opstanak kazališta i kulturu općenito.

»SLAVUJ NACIJE U SUBOTICI«

Tijekom te godine Kazališni odbor ponovno raspisuje uvjete za zakup scene, kada na mjesto direktora dolazi **Marietta**

kazališna djela, na koji je pristiglo 16 rukopisa. Prvu nagradu dobije odvjetnik **Gyula Molnár** za narodni igrokaz *Marama na tufne*, a nagrađeni su još **László Torkos** za djelo *Na nizbrdici* i sudski djelatnik iz Subotice **Béla Czeglényi** za kazališno djelo *Patrik*, koje je ne zadugo potom i prikazano, a zatim i komad *Keresd az assonyt (Traži ženu)*, također autora iz Subotice, koji, međutim, odbije objelodaniti vlastiti identitet. Premda su ove predstave prihvaćene od publike, a izvedbe dobro posjećene, ipak se i ova kazališna družina uskoro razide, mahom zbog nesloge, što će za posljedicu imati razdor trupe i ostavku direktorice.

Prema teatarskoj kronologiji druge polovice XIX. stoljeća, na prijedlog Kazališnoga odbora (u sezoni 1881./82.) angažirani je **Sándor Csóka**, u to vrijeme na gostovanju u nedalekom Somboru. Csóka pak poziva na suradnju iznimno popularnu **Lujzu Blaha**, od milja zvanu »slavujem nacije«. Uzgred, uspomena vezanim za Suboticu, gdje se svojedobno udala za **Ivana Blahu**, dirigenta glasovitog ovdje stacioniranoga puka, pa se rado odazvala pozivu za nastup pred »svojom« publikom. Tom prigodom izvedena su tada popularna djela: *Piros bugyeláris, Sárga csikó, Vereshajú* i narodni igrokaz *Rokkant huszár*.

A i u »bijelom svijetu« na djelu je do tada neviđena kazališna dinamika: u Kopenhagenu je osnovano Dansko kraljevsko kazalište, Francuska komedija gostuje u Londonu, započinje *Shakespeareov festival* u Stratfordu (njegovu rodnom mjestu), dočim učenici Katoličkog liceja u Skadru izvođe prve kazališne predstave u Albaniji, a godinu dana kasnije, Národní divadlo otvara zgradu u Pragu.



Srazom tih prepoznatljivih uljudbenih nasada – sve značajnije mjesto pripada kazalištu, nakon 1854. doslovce središnjem kulturnom mjestu u gradu i »zvijezdi putova«, gdje ovdje živeći narodi nastoje učvrstiti svoje identitetske značajke i nacionalne ciljeve. No, nisu svi u jednakoj poziciji glede uvjeta provedbe vlastitih zamisli o

Erdélyi, a trupa započinje sezonu igrom *Rövidlátok, (Kratkoviđi)*, kojoj je umjetničkim pročelnikom bio György Molnár, uvaženi glumac i redatelj Subotičani s neskrivenim zanimanjem očekuju početak jesenske sezone, budući da su obavljene stanovite adaptacije kazališta, a novopostavljena je direktorica oglasila natječaj za

Kod Adoša

KUD Hrvata *Bodrog* u svojim redovitim manifestacijama nastoji kroz scenske prikaze oživjeti i pokazati dio negdašnjeg Monoštora, Monoštora kada su se mladi okupljali na igrankama. Obitelji i susjedi su se do kasno u noć gostili i družili na prelima; Monoštor iz vremena kada se iz duše slavilo i veselilo, ali i tugovalo. Jedan od scenskih prikaza bila je Igranica *Kod Adoša*. Dočarala je ta igranka vrijeme od prije nekoliko desetljeća u kavani koja je bila mjesto okupljanja Monoštoraca. Postoji ta kavana i danas, u centru, preko puta crkve, ali ne prima više goste. Danas se samo još stariji Monoštorci sa sjetom osvrnu kada prođu pokraj nje i prisjete svoje mladosti i vremena provedenog tu. Ostale su i fotografije. Već požutjele, a na njima lica kojih odavno više nema. Kao što više nema ni čuvene monoštorske kavane.

KARTAROŠI

Ovu fotografiju iz kavana *Kod Adoša Adama Forgića* (prvi zdesna), snimljenu prije sedmadesetak godina, dobili smo od **Katice Šeremešić**, rođene **Forgić**, Adoševe kćerke. Pamti ona još dobro vrijeme kada je kavana bila puna gostiju, kada su cure s igranke trčale na večernju, kada su se slavila i vjenčanja i to srijedom, kada se u kavani kartalo, lumpovalo...

»Kavanu je otvorio moj *dida*, a onda ju je poslije ženidbe preuzeo moj otac. Točan početak rada kavane nije nigdje ostao zabilježen, ali kada sam ja rođena početkom 40-tih godina prošlog stoljeća već su mama i tata radili u toj kavani«, priča nam Katica Šeremešić i uz ovu fotografiju pokazuje i desetke drugih koje su sačuvala sestra joj **Marija** i ona.

Kaže, najranije djetinjstvo provela je kod *májke i dide*, jer je posla u kavani bilo toliko da se sve jedva i stizalo. Doma se vratila pred polazak u školu. Iz tog vremena pamati igranke kojih



je u kavani i najviše bilo, ali ne samo igranki, bilo je i kartanja, jer je za muško društvo to bila omiljena rasonoda.

»Za kartaše je bila posebna prostorija. Mnogi su dolazili ujutru, ali bi ih karta toliko 'uzela' da su u vrijeme mise proveli za kartaškim stolom. One prave kartaše u kavani bi zaticali popodnevni gosti koji su dolazili na igranku. A oni koji su odlazili na misu, *Kod Adoša* bi došli poslije crkve. Da nešto popiju, pa doma na *užinu* (ručak)«, prisjeća se Katica.

Pitamo je i za čuvene igranke. Kaže, igranke su bile *nediljom i svecem*, a kasnije kada je ona već bila gimnazijalka, održavale su se igranke i četvrtkom. Dolazilo se, a kako drugačije nego li u šokačkoj nošnji. Cure, podrazumijevalo se, s mamama. Ljeti su igranke bile na dvorištu, koje je bilo popločano, a hlad je davao veliki dud.

»Kako su se vremena mijenjala na igranke su počeli dolaziti i bračni parovi, a za stolom su

počele sjediti i cure«, priča Katica o promjenama koje su u selo stigle s valom modernizacije.

Posebno se slavio Petrov, monoštorsko proštenje, kada su se stolovi unaprijed rezervira-

je igranke pratile mame«, kaže naša sugovornica koja je roditeljima u kavani priskakala u pomoć kad god je trebalo, pa i kada se udala.

SVATOVI

Interesantno nam je bilo čuti i kako su to nekada izgledali svatovi, koji su se, kako doznajemo, održavali srijedom. No, taj običaj monoštorskih svatova srijedom promijenio se kada su se ljudi počeli upošljavati, pa više nije bilo zgodno slaviti tijekom radnog tjedna.

»Slavlje je u kavani počinjalo poslije vjenčanja. Mladina rodbina sakupljala bi se kod nje, ženikovi kod njega. Zajedno su išli po mladu, a onda na vjenčanje. Prvo kod matičara, pa onda u crkvu i zatim prijeke na veselje. A veselilo se do ujutru. Ono što ja pamtim muškarci već nisu bili u nošnjama, ali žene jesu, čak i one koje se nisu nosile po šokački za tu prigodu su oblačile šokačko ruvo. Mlada se vjenčavala u crvene suknje, imala je čapljinu perje na glavi i bili *gukama pregač*. Prije večere mlada je pjevala, a ona i djeveruša ljubile su sve svatove koji su im za to davali novce. U ponoć mlada je igrala. Onaj tko nije znao, ili htio, igrati platilo bi da mlada sjedne i ona bi sjela kumi u krilo. Sljedeći tko je htio igrati s mladom morao je također platiti, ali više«, priča naša sugovornica.

Svatovi su se razilazili u ranu zoru, a oni najuporniji veselje su nastavljali kod ženika. Kaže, iz priča starijih ljudi zna da je nekada običaj bio da poslije svatova mlada, ujutru, ode kod svojih, a ženik bi onda navečer išao po nju i vodio je doma.

Ima tu još mnogo zanimljivih priča iz kavane *Kod Adoša*, pa eto povoda za još neku fotografiju i još neko sjećanje.

Zlata Vasiljević



»Bilo je to jednog proljetnog dana. Išla sam u školu sa svojom sestrom.

Razgovarale smo o svačemu. O modi, o dečkima, početku ljetnih praznika i kako ćemo ih provesti, o maturi i srednjoj školi koju moja sestra planira upisati. Kad sam izašla iz autobusa, stala sam na nešto ali se nisam obazirala na to. Stigle smo u školu i svaka se uputila u svoju učionicu. Sjela sama u klupu, jer smo pisali pismenu zadaću iz hrvatskog. Tada je u učionicu ušla nova učenica. Imala je dugu smeđoplavu kosu i smeđe oči. Bila je poprilično visoka...ličila je na...mene?! Nastavnica nam ju je predstavila a ona nije ni

riječ rekla...Zove se Anđela?! U šestom može biti samo jedna Anđela! Nastavnica je napisala teme. Meni se svidjela „Imam dvojnika! Anđela je sjela iza mene. Divota, još će i prepisivati. U mom sastavu Anđela je bila izvanzemaljac. Završila sam ga, predala i izašla napolje. Zaustavio me je dežurni nastavnik i okrivio me da sam razbila prozor na trećem katu. Ja danas uopće nisam bila na trećem katu. Pokazali su mi snimku na kojoj sam bila ja kako lomim prozor. No nisam nosila istu odjeću kao sa snimke. Pa, tko bi drugi uradio nego Anđela? Bila je u dvorištu. Nosila je drugu odjeću, a ja sam odjednom na sebi nosila istu kao sa snimke. Dali su mi dva ukora. Jedan za razbijen prozor i neprimjere-

no ponašanje prema školskoj imovini, a drugi za laganje. Do mene je došla Mira i rekla da imam veliki dug. Otkada to? Dala sam joj sav novac koji sam imala i još sam bila dužna. Nije mi ostalo novca za autobus. Ma, super: idem pješice kući. Počeo je drugi sat hrvatskog. Dobila sam jedinicu. Zašto? Pa nastavnica tvrdi da sam prepisala od Anđele, a ustvari je ona od mene. Nije mi se dalo prepirati s nastavnicom da je Anđela zapravo prepisala od mene, još mi samo fali jedan ukor da dobijem. Zvonilo je za kraj sata, a ja sam odlučila da pratim Anđelu u toalet. Transformirala se u izvanzemaljca! Prišla sam joj i bojala se da me ne pojede. Pitala sam je zašto se baš u mene pretvorila i zašto mi je pravila probleme.

Rekla mi je na nekom čudnom jeziku i ništa nisam razumjela. Prije bih shvatila da je pričala kineski, a ne na ovom čudnom jeziku. Tada mi je dala „komunikator“ i objasnila mi je kako sam u autobusu stala na njenu letjelicu i da mi je htjela privući pažnju kako bih joj vratila. Tada sam okenila don svoje tenisice i vratila joj letjelicu. Kako tako mala letjelica za tako velikog izvanzemaljca? Tada je postala malena i ušla u svoju letjelicu, te vratila vrijeme unazad. Nitko se nije sjećao tog dana sem mene.«

Završila sam svoju pismenu zadaću i predala je na stol, a u učionicu je ušla nova učenica... O ne, opet izvanzemaljci!

**Anđela Kujundžić, 6. h,
OŠ Matko Vuković,
Subotica**



Imam dvojnicu

Claudia Karan na Republičkoj smotri recitatora

Claudia Karan, učenica Osnovne škole **Matko Vuković** iz Subotice, imala je uspješan nastup na Republičkoj smotri recitatora *Pjesniče naroda mog*, održanoj u utorak, 24. svibnja, u Valjevu. Nakon nekoliko razina natjecanja i u konkurenciji više stotina recitatora iz cijele Vojvodine Claudia je odabrana za jednu od devet najboljih recitatorica, te je kao pobjednica pokrajinskog natjecanja ostvarila veliku čast i zadovoljstvo nastupiti na najvećoj razini natjecanja u lijepom kazivanju poezije. U Valjevu je boravila u pratnji profesorice **Marte Vargek**, a recitala je pjesmu *Mačak pustolov* **Gustava Krkleca**.

Sve čestitke za našu recitatoricu na hrvatskom jeziku.



Sutra u Tavankutu Republičko natjecanje iz hrvatskog jezika

Sutra će u Osnovnoj školi **Matija Gubec** u Tavankutu biti održano Republičko natjecanje iz hrvatskog jezika. Već petu godinu zaredom učenici koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku provjeravaju svoje znanje materinskog jezika. Plasman na ovo natjecanje najveće razine je ostvarilo po trinaest učenika sedmog i isto toliko osmog razreda.

Želimo im puno uspjeha, kao i dobro druženje sutra u Tavankutu.



Avanture Pavla Tumbasa, mladog skauta

Zagrebački Katolički skauti dviju župa: *Marije Pomoćnice* na Knežiji i *Sveta Mati Slobode* s Jaruna, ukupno šesnaest osoba od osnovnoškolske dobi do mladih radnika, odvažili su se provesti dva dana na Medvjednici. Kao gost i ujedno najmlađi član naše družine bio je i Subotičanin **Pavle Tumbas** (7 godina). Na pustolovinu smo krenuli u subotu, 21. svibnja, u 9 ujutru autobusima do Gornjeg Stenjevec, a nadalje pješke prema Špilji Veternica. Špiljom nas je proveo vodič kroz turistički otvorenih 400 metara. Zatim smo prošli u potragu za drugim znamenitostima Medvjednice. Oko 16 sati smo došli na livadu na koju smo postavili svoje šatore, skupljali drva, zapalili logorsku vatru te spremili večeru na vatri i na kraju izmolili krunicu. Prespavali smo cijelu noć u prirodi, ujutru sve pospremili i počistili i nastavili dalje naš put prema Kamenitim svatima i mjestu na drugoj strani Medvjednice Jablanovec. Pavle, iako najmlađi, pripomogao je u svemu: nošenju stvari, prikupljanju drva i postavljanju šatora. I na kraju naše pustolovine ostao najodmorniji.

M. S.



Sutra nova izvedba Velike tvornice riječi

Ukoliko još niste pogledali, preporučamo Vam da sutra odete u HKC *Bunjevačko kolo* gdje će članovi dječjeg dramskog odjela izvesti predstavu *Velika tvornica riječi*, koju je po tekstu istoimene slikovnice **Agnés de Lestrade** dramatizirala **Nevena Mlinko**, dodajući pjesme znamenitih hrvatskih književnika **Zvonimira Baloga**, **Zlate Kolarić – Kišur** i **Stanislava Femenića**. Njih je na melodije suvremenih hitova uglazbio **Darko Temunović**.

Piše i uređuje: Bernadica Ivanković



**PETAK
27.5.2016.**


06:40 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:05 Vita jela, zelen bor
09:37 McLeodove kćeri
10:22 U srcu delte Mekonga
11:15 Ekumena
11:47 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:26 Talijanska mlada, telenovela
13:15 Dr. Oz, talk-show
14:00 Normalan život
14:45 Znanstveni krugovi
15:10 Mjesto koje zovem dom
16:00 Dokumentarni film
16:50 Hrvatska uživo
17:32 HAK - promet info
17:40 Život je lijep
18:10 Manjinski mozaik
18:30 Potrošački kod
19:00 Dnevnik 2
20:05 Rokerice, američki film
22:01 Uvijek kontra, talk-show
22:50 Eurojackpot
23:00 Dnevnik 3
23:15 Vijesti iz kulture
23:23 Sport
23:35 Braća, američki film
01:15 Don Matteo
02:05 Dr. Oz, talk-show
02:50 Vita jela, zelen bor
03:20 Hrvatska uživo
04:02 Život je lijep
04:34 Ekumena
05:04 Talijanska mlada, telenovela
05:47 Dnevnik



06:01 U vrtu pod zvijezdama
06:30 Pjesmice i brojalice
06:33 Hej Dagi
06:41 Pjesmice i brojalice: Šubi dubi dubi
06:43 Juhuhu
06:45 Hello Kitty i prijatelji
07:05 Simfolije
07:13 Danica i deva razbijačica
07:19 Pjesmice i brojalice: Bratec Martin
07:23 Zoološki prilaz br. 64, crtana serija
07:36 TV vrtić: Oklada
07:47 Mouk, crtana serija
07:59 Tuc Muc, crtana serija
08:03 Mala princez
08:15 Tajni dnevnik Patke Matilde: Ljubomora
08:32 Pssst... priča! Pepeljuga

08:40 Vedranovi velikani
08:50 Sara i Patka
08:58 Dokumentarna serija
09:27 Priče i legende
09:31 Školski sat
10:01 Čarobna ploča
10:17 Ton i ton: Opterećena glazba i zabavni dizajn
10:33 Carl Seidl u Opatiji
11:10 Čarolija
12:05 Škola kuhanja Marthe Stewart
12:35 Don Matteo
13:30 Naša mama je zakon
15:00 Svijet vrtlara
15:28 Veterinarske priče
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Velikani sporta
17:15 Luda kuća
18:00 Seoska gozba
18:50 Naši i vaši
19:26 Glas naroda
20:05 Nogomet - prijateljska utakmica: Hrvatska - Moldavija,



22:10 Umorstva u Midsomeru
23:55 Magazin Noć velikih borbi
00:20 Noć velikih borbi
01:50 Velikani sporta
02:15 Noćni glazbeni program - Spotovi
05:30 RTL Danas
06:15 Sve u šest, magazin
06:45 Lego Ninjago
07:15 Svemoguća Kim
08:30 Pet na pet, kviz
09:45 Bibin svijet
10:20 Bibin svijet
11:10 Zvonili ste, milorde?
12:10 'Allo, 'allo!
12:50 'Allo, 'allo!
13:25 Andrija i Anđelka
14:00 Andrija i Anđelka
14:35 Tri, dva, jedan - kuhaj!
16:30 RTL Vijesti
17:00 Big Brother magazin
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:10 RTL Vrijeme, informativna emisija
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Shrek Treći, igrani film, animirani
22:00 Big Brother, reality show uživo
00:00 Knjiga iskusljenja, igrani film, znanstveno-fantastični/ akcijski
02:15 RTL Danas, informativna emisija

**SUBOTA
28.5.2016.**


06:32 TV kalendar
06:45 Klasika mundi: Dosje Čajkovski - isprijevisti jednog skladatelja, glazbeno-dokumentarni film
07:40 Posljednja granica, američki film - Kinoteka
09:15 Duhovni izazovi
09:45 Prizma
10:30 Kućni ljubimci
11:00 Uvijek kontra, talk-show
11:47 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:21 HAK - promet info
12:25 Veterani mira
13:10 Češki mir, dokumentarni film
14:40 Licem u lice: Callas vs Tebaldi
15:35 HAK - promet info
15:43 Rokerice, američki film
17:34 Skica za portret
17:45 Lijepom našom: Gunja
19:00 Dnevnik 2
20:00 Prave mučke, američki film
21:35 Dnevnik 3
21:50 Vijesti iz kulture
22:10 Okrutna vremena, američki film
00:06 Senzacija: Priča o Tommyju grupe The Who, glazbeno-dokumentarni film
01:06 Posljednja granica, američki film - Kinoteka, ciklus klasičnog vesterna
02:41 Licem u lice: Callas vs Tebaldi - The Tigress and the Dove
03:36 Znanstveni krugovi
04:01 Skica za portret
04:03 Duhovni izazovi
04:33 Veterani mira
05:18 Prizma
06:03 Dnevnik 2



06:01 Dvorac igračaka
06:23 Pjesmice i brojalice: Dani
06:25 Hej Dagi, crtana serija
06:33 Tobijin putujući cirkus
06:43 Pjesmice i brojalice: Okoš bokoš
06:46 Zvonko u zemlji igračaka, crtana serija
06:59 Pjesmice i brojalice
07:02 Vlak dinosaura
07:29 Pjesmice i brojalice
07:34 Tuc Muc, crtana serija
07:39 Oto i glazba
07:44 Pčelica Maja
08:28 Mouk, crtana serija
08:21 Simfolije
08:27 TV vrtić: A jooj
08:36 Lein kutak
08:42 Profesor Baltazar

08:51 Ninin kutak
08:57 Tonko Bonko
09:03 Laboratorij na kraju svemira: Špijunski sok
09:10 Čarobna ploča - Europa
09:30 Kućni ljubimci Marca Morronea
10:00 Umorstva u Midsomeru, serija
11:45 Roditelji i djeca, serija
12:30 Kew on a Plate: Summer
13:35 Love, Again - film
15:10 Rukometna LP
16:50 Regionalni dnevnik
17:20 Vrtlarica
17:55 Rukometna LP - Final Four, prijenos 2. polufinalne utakmice
19:30 Sportski magazin
20:00 Nogomet, LP - emisija
20:35 Milano: Nogomet
22:35 Nogomet, LP - emisija
23:10 Vrijeme na Drugom
23:15 Sigurna kuća, serija
00:05 Vladarica, serija
00:55 Love, Again - film
02:20 Noćni glazbeni



04:20 RTL Danas
05:10 Mala sirena
05:40 Lego Ninjago
06:40 Svemoguća Kim
07:25 Bibin svijet
08:10 Babybonus
08:55 Criss Angel: Kralj Iluzije, zabavna emisija
09:45 Criss Angel: Kralj Iluzije, zabavna emisija
10:55 Big Brother
13:05 Rango, igrani film
15:15 Gregov dnevnik 3: Pasji dani, igrani film, obiteljska komedija
16:50 Gregov dnevnik 3
17:20 25 najzabavnijih trenutaka Hrvatske, zabavna emisija
18:30 RTL Danas
19:15 Galileo
20:00 Madagaskar 2: Bijeg u Afriku, igrani film
21:50 Odvedi me kući večeras - TV premijera
23:50 Big Brother
00:30 Početak kraja, film
02:55 Astro show
03:55 RTL Danas

**NEDJELJA
29.5.2016.**


06:52 TV kalendar
07:05 Lijepom našom: Gunja
08:20 Dead of Night, film
10:05 Pozitivno
10:35 Biblija

10:45 Marija Bistrica: Misa, prijenos
12:00 Dnevnik 1
12:21 HAK - promet info
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Rijeka: More
14:00 Nedjeljom u dva
15:05 Labirint
15:50 Mir i dobro
16:15 Gospodin Selfridge
17:20 HAK - promet info
17:25 Prave mučke, film
19:00 Dnevnik 2
20:09 Duga mračna noć
20:57 Medaljon
21:08 Broj 55, hrvatski film
22:55 Dnevnik 3
23:10 Vijesti iz kulture
23:29 Samo kulturno, molim
00:15 Gospodin Selfridge
01:05 Nedjeljom u dva
02:05 Dead of Night, britanski film - Zlatna kinoteka
03:45 Samo kulturno, molim
04:25 Mir i dobro
04:50 Skica za portret
04:53 Rijeka: More
05:23 Pozitivno
05:53 Dnevnik 2



06:01 Dvorac igračaka
06:23 Pjesmice i brojalice
06:26 Hej Dagi, crtana serija
06:34 Tobijin putujući cirkus
06:45 Pjesmice i brojalice
06:48 Zvonko u zemlji
07:03 Pjesmice i brojalice
07:05 Vlak dinosaura
07:35 Pjesmice i brojalice
07:38 Tuc Muc, crtana serija
07:41 Oto i glazba
07:46 Pčelica Maja
08:12 Mouk, crtana serija
08:24 Simfolije
08:29 TV vrtić: Srećka
08:39 Ninin kutak za malene
08:45 Profesor Baltazar: Hik
08:53 Tonko Bonko
08:59 Laboratorij na kraju svemira: Mumija
09:06 Čarobna ploča
09:25 Andyjeve divlje pustolovine
09:58 Detektiv Murdoch
10:48 Istrage gospodice Fisher
11:46 Teenozoik
12:13 Nećemo reći mlađenki
13:17 Dobar, bolji, najbolji ... kroz ušicu igle
14:24 Sune u Grčkoj, film
16:00 TV vremeplov
16:55 Bit će kako ja hoću
17:25 Stina pradiidova, domoljubne klapske i tamburaške pjesme
17:55 Rukometna LP
19:55 Košarka, PH - 1. utakmica finala
20:45 Vrijeme na Drugom
20:48 Košarka, PH - 1.

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**



JKP "Суботичке пијаци"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs



Naša polisa...Vaša sigurnost

Tel: +381 (0) 24 555-867 • www.milenijum-osiguranje.rs



SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE



JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

21:50 Poirot, serija
23:26 Anthony Bourdain:
Upoznavanje
nepoznatog
00:26 Pa to je fantastično
00:56 Pad leta
01:56 Noćni glazbeni
program - Spotovi



05.30 RTL Danas
06.15 Mala sirena
06.40 Lego Ninjago
07.35 Svemoguća Kim,
animirana serija
08.50 Bibin svijet
09.45 Bibin svijet
10.40 Ona je najbolja, igrani
film, romantična
komedija
12.50 Oficir i džentlmen,
igrani film, drama
15.15 Madagaskar 2: Bijeg u
Afriku, igrani film,
animirana obiteljska
komedija
16.30 RTL Vijesti,
informativna emisija
16.50 Madagaskar 2: Bijeg u
Afriku, igrani film,
animirana obiteljska
komedija
17.15 25 najzabavnijih
trenutaka Hrvatske,
zabavna emisija
18.30 RTL Danas
19.15 Galileo
20.00 Krađa identiteta - TV
premijera, igrani film,
krimi komedija
22.20 Tron: Nasljedstvo - TV
premijera, igrani film,
akcijski
00.50 Big Brother
01.55 Gospodar zločina,
igrani film, akcijski
03.50 Astro show
04.50 RTL Danas

PONEDJELJAK 30.5.2016.



06:42 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
09:05 Vita jela, zelen bor
09:36 McLeodove kćeri
11:15 Treća dob
11:47 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:26 Talijanska mlada,
telenovela
13:15 Dr. Oz, talk-show
14:00 Društvena mreža -
medicina
15:10 Jezik za svakoga
15:15 TV kalendar

15:30 Eko zona
15:58 Duga mračna noć
16:50 Hrvatska uživo
17:32 HAK - promet info
17:40 Život je lijep
18:20 Areta, sitcom - pilot
19:00 Dnevnik 2
19:57 Vrijeme
20:45 Mjesto koje zovem
dom, serija
21:35 Javna ponuda -
gospodarski magazin
22:15 Otvoreno
23:05 Dnevnik 3
23:22 Sport
23:30 Panorama,
dokumentarna serija
00:22 Odvjetnička elita, serija
01:15 Don Matteo, serija
02:08 Otvoreno
02:53 Dr. Oz, talk-show
03:43 Hrvatska uživo
04:25 Skica za portret
04:40 Mir i dobro
05:05 Talijanska mlada
05:48 Dnevnik 2



06:01 U vrtu pod zvijezdama
06:30 Pjesmice i brojalice
06:33 Hej Dag, crtana serija
06:41 Pjesmice i brojalice
06:45 Hello Kitty i prijatelji
07:05 Simfolije
07:13 Danica
07:19 Pjesmice i brojalice
07:23 Zoološki prilaz br. 64
07:47 Mouk, crtana serija
07:59 Tuc Muc, crtana serija
08:03 Mala princeza
08:15 Tajni dnevnik Patke
Matilde
08:32 Pssst... priča!
08:40 Vedranovi velikani
08:50 Sara i Patka
09:27 Priče i legende iz
podmorja
09:31 Školski sat: Industrijska
revolucija - romantično
stoljeće pare
10:01 Navrh jezika: Misli
10:17 Notica:
Neobične udaraljke
10:33 Riječ i život: Nikad
dovoljno djela milosrđa
11:05 Poirot, serija
12:40 Don Matteo, serija
13:35 Nestale, američki film
15:05 Zavolite svoj vrt uz
Alana Titchmarsha
16:00 Regionalni dnevnik
16:43 Velikani sporta
17:10 Luda kuća
17:45 Sjećanje na Joška
Bojića: Nazovi 112,
dokumentarna serija
18:17 Kič?: Tempo primo,
dokumentarna serija
18:46 Zdravi predah
18:52 Prljavo kazalište

19:48 Dva i pol muškarca
20:15 Leteći nosorozi
21:06 Vrijeme na Drugom
21:15 Elizabeta: Zlatno doba,
britanski film
23:10 Fringe - Na rubu, serija
00:00 CSI: Las Vegas, serija
00:45 Velikani sporta
01:10 Noćni glazbeni
program - Spotovi
05:00 Noćni glazbeni
program - Koncerti i
Festivali iz arhiva
HRT-a



06.35 RTL Danas
07.15 Sve u šest, magazin
07.45 Mala sirena
08.15 Svemoguća Kim
09.25 Pet na pet, kviz
10.35 Bibin svijet
11.10 Bibin svijet
12.00 Zvonili ste, milorde?
13.05 'Allo, 'allo!
14.20 Krađa identiteta, film
16.30 RTL Vijesti
17.00 Big Brother magazin
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas
19.10 RTL Vrijeme
19.15 Pet na pet, kviz
20.10 Kolo sreće, kviz
21.10 Andrija i Anđelka
21.40 Andrija i Anđelka
22.15 RTL Direkt
22.50 Big Brother
23.50 CSI
01.50 Astro show,
emisija uživo
02.50 RTL Danas,
informativna emisija

UTORAK 31.5.2016.



06:42 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:05 Vita jela, zelen bor
09:37 McLeodove kćeri, serija
10:22 Panorame
11:20 Glas domovine
11:47 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:26 Talijanska mlada,
telenovela
13:15 Dr. Oz, talk-show
14:00 Društvena mreža
15:10 Mjesto koje zovem
dom, serija
16:00 Labirint
16:50 Hrvatska uživo
17:32 HAK - promet info

17:40 Život je lijep
18:20 Ko te šiša, sitcom - pilot
19:00 Dnevnik 2
20:06 Holding, serija
20:52 Mjesto koje zovem
dom, serija
21:44 Otvoreno
22:34 Dnevnik 3
22:59 Panorame
23:51 Prijatelji, ljubavnici,
drame - serija
00:43 Don Matteo, serija
01:33 Otvoreno
02:18 Dr. Oz, talk-show
03:08 Vita jela, zelen bor
03:38 Skica za portret
03:48 Hrvatska uživo
04:30 Život je lijep
05:05 Talijanska mlada
05:48 Dnevnik 2



06:01 U vrtu pod zvijezdama
06:30 Pjesmice i brojalice
06:33 Hej Dag, crtana serija
06:41 Pjesmice i brojalice
07:05 Simfolije
07:13 Danica
07:19 Pjesmice i brojalice
07:23 Zoološki prilaz br. 64
07:47 Mouk
08:03 Mala princeza
08:32 Pssst... priča
08:40 Vedranovi velikani
08:50 Sara i Patka
09:27 Priče i legende iz
podmorja
09:31 Školski sat: Podzemlje
10:01 Boli glava: Zašto stvari
plutaju
10:16 Školski program
10:18 Ta politika: Građani
10:33 Močvarna staništa
11:10 Čarolija, serija
12:05 Škola kuhanja
Marthe Stewart
12:40 Don Matteo
13:35 Nova prilika,
australski film
15:05 Zavolite svoj vrt uz
Alana Titchmarsha
16:00 Regionalni dnevnik
16:43 Velikani sporta
17:11 Luda kuća
17:46 Sjećanje na Joška
Bojića: Nazovi 112,
dokumentarna serija
18:21 Kič?: Nobilmente
18:51 Bitange i princeze
19:21 Večernja škola
19:55 Košarka, PH - 2.
21:50 Iluzionist, film
23:20 Fringe - Na rubu
00:10 CSI: Las Vegas
00:55 Velikani sporta,
01:20 Noćni program



06.25 RTL Danas
07.10 Sve u šest, magazin
07.40 Lego Ninjago
08.10 Svemoguća Kim
09.25 Pet na pet, kviz
10.35 Kolo sreće, kviz
11.55 Bibin svijet
13.05 Zvonili ste, milorde?
14.10 'Allo, 'allo!
14.45 'Allo, 'allo!
15.20 Andrija i Anđelka
15.55 Andrija i Anđelka
16.30 RTL Vijesti
17.00 Big Brother magazin
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas
19.10 RTL Vrijeme
19.15 Pet na pet, kviz
20.00 Kolo sreće, kviz
21.10 Andrija i Anđelka
21.40 Andrija i Anđelka
22.15 RTL Direkt
22.50 Big Brother
23.50 CSI
00.50 CSI,
kriminalistička serija
01.50 Astro show,
emisija uživo
02.10 RTL Danas,
informativna emisija
**SRIJEDA
1.6.2016.**



06:42 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
09:05 Vita jela zelen bor
09:37 McLeodove kćeri
10:25 Panorame
11:20 Eko zona
11:47 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:26 Talijanska mlada,
telenovela
13:15 Dr. Oz, talk-show
14:00 Društvena mreža
15:10 Mjesto koje zovem dom
16:00 Holding, serija
16:50 Hrvatska uživo
17:32 HAK - promet info
17:40 Život je lijep
18:20 Papar i sol, sitcom -
pilot
19:00 Dnevnik 2
20:06 Holding, serija
20:52 Mjesto koje zovem
dom, serija
21:43 Otvoreno
22:35 Dnevnik 3
23:00 Panorame
23:52 Prijatelji, ljubavnici,
drame - serija
00:44 Don Matteo, serija
01:34 Otvoreno
02:19 Dr. Oz, talk-show
03:02 Vita jela zelen bor
03:32 Skica za portret

03:51 Hrvatska uživo
04:33 Život je lijep
05:08 Talijanska mlada,
telenovela
05:49 Dnevnik 2



09:29 Juhuhu junior
09:31 Obrazovna emisija
10:00 Ciak junior
10:15 Etika
10:30 Dokumentarni film
11:10 Čarolija, serija
12:05 Škola kuhanja
Marthe Stewart
12:40 Don Matteo, serija
13:35 Jane Doe: How To Fire
Your Boss,
američki film 82'
15:05 Zavolite svoj vrt uz
Alana Tichmarsha
16:00 Regionalni dnevnik
16:43 Odbrojanje do Rija,
dokumentarna serija
17:11 Luda kuća
17:46 Sjećanje na Joška Bojića:
Nazovi 112,
dokumentarna serija
18:24 Kič?: Con anima,
dokumentarna serija
18:50 Bitange i princeze,
humoristična serija
19:25 Provedi i sprovedi,
humoristična serija
20:03 Jata, rojevi i kolonije -
dokumentarni film
20:55 Vrijeme na Drugom
21:04 Jahači rumene kadulje,
američki film
22:40 Fringe - Na rubu, serija
23:30 CSI: Las Vegas, serija

00:15 Odbrojanje do Rija,
dokumentarna serija
00:40 Noćni glazbeni
program - Spotovi
05:00 Noćni glazbeni
program - Koncerti i
Festivali iz arhiva
HRT-a



06.25 RTL Danas
07.10 Sve u šest, magazin
07.40 Lego Nexa Knights
08.10 Svemoguća Kim
09.25 Pet na pet, kviz
10.35 Kolo sreće, kviz
11.55 Bibin svijet,
humoristična serija
12.30 Bibin svijet
13.05 Zvonili ste, milorde?,
humoristična serija
14.10 'Allo, 'allo!,
humoristična serija
14.45 'Allo, 'allo!,
humoristična serija
15.20 Andrija i Anđelka,
humoristična serija
17.00 Big Brother magazin
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas,
informativna emisija
19.15 Pet na pet, kviz
20.00 Kolo sreće, kviz
21.10 Andrija i Anđelka,
humoristična serija
22.15 RTL Direkt
22.50 Big Brother
23.50 CSI
01.50 Astro show
02.10 RTL Danas,
informativna emisija

ČETVRTAK 2.6.2016.



06:42 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:05 Vita jela zelen bor
09:36 McLeodove kćeri, serija
10:21 Panorame,
dokumentarna serija
11:47 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:26 Talijanska mlada
13:15 Dr. Oz, talk-show
14:00 Društvena mreža -
znanstveni četvrtak
15:10 Mjesto koje zovem
dom, serija
16:00 Holding, serija
16:50 Hrvatska uživo
17:32 HAK - promet info
17:40 Život je lijep
18:20 U čemu je kvaka?,
sitcom - pilot
19:00 Dnevnik 2
20:06 Holding, serija
20:52 Mjesto koje zovem
dom, serija
21:42 Velikani HRT-a:
Tko je taj Angel
Miladinov?,
dokumentarni film
22:39 Otvoreno
23:29 Dnevnik 3
23:54 Panorame,
dokumentarna serija
00:46 Prijatelji, ljubavnici,

drame
01:38 Don Matteo, serija
02:28 Otvoreno
03:13 Dr. Oz, talk-show
03:58 Skica za portret
04:13 Hrvatska uživo
04:55 Talijanska mlada,
telenovela
05:38 Biblija



09:01 Juhuhu junior
09:31 Obrazovna emisija
10:00 Navrh jezika
10:15 EBU dokumentarni
film za djecu
10:30 Dokumentarni film
11:10 Čarolija
12:00 Kratki dokumentarni
film
12:05 Škola kuhanja
Marthe Stewart
12:40 Don Matteo, serija
13:35 McBride: Dogged,
američki film 83'
15:05 Zavolite svoj vrt uz
Alana Tichmarsha
16:00 Regionalni dnevnik
16:43 Odbrojanje do Rija,
dokumentarna serija
17:11 Luda kuća,
humoristična serija
17:46 Sjećanje na Joška Bojića:
Nazovi 112
18:25 Kič?: Rigoroso,
dokumentarna serija
18:55 Bitange i princeze
19:30 Garaža
20:03 Pod otvorenim nebom:
Armenija,
dokumentarna serija

21:06 Legenda o jeseni,
američki film
23:15 Fringe - Na rubu, serija
00:05 CSI: Las Vegas, serija
00:50 Odbrojanje do Rija,
dokumentarna serija
01:15 Noćni glazbeni
program - Spotovi
05:00 Noćni glazbeni
program - Koncerti i
Festivali



06.25 RTL Danas
07.10 Sve u šest, magazin
07.40 Lego Nexa Knights
08.10 Svemoguća Kim
09.25 Pet na pet, kviz
10.35 Kolo sreće, kviz
11.55 Bibin svijet
13.05 Zvonili ste, milorde?
14.10 'Allo, 'allo!
15.20 Andrija i Anđelka
15.55 Andrija i Anđelka
16.30 RTL Vijesti,
informativna emisija
17.00 Big Brother magazin
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas
19.15 Pet na pet, kviz
20.00 Kolo sreće, kviz
21.10 Andrija i Anđelka,
humoristična serija
22.15 RTL Direkt
22.50 Big Brother
23.50 CSI,
kriminalistička serija
01.50 Astro show,
emisija uživo
02.50 RTL Danas,
informativna emisija

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svjetionik* nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD Vladimir Nazor iz Stanišića emitira se na valovima Radio Fortuna subotom od 16 do 17 sati na frekvenciji 106,6 Mhz.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od 18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

HRVATSKA PANORAMA NA TELEVIZIJI YU ECO

Program obuhvaća informativnu petominutnu emisiju *Cro info vijesti*, koja se prikazuje radnim danima nakon Info bloka ove televizije u premijernom i tri reprizna termina (15.30, 19.15, 22.15, 00.15 sati). Polusatna društveno-politička emisija *Motrišta* emitira se četvrtkom od 22.30 sati, a reprizira ponedjeljom od 9 sati. Kolaž emisija s pregledom tjedna iza nas pod nazivom *Hrvatska panorama* emitira se subotom od 11 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog *Bolja Srbija* • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik *Govorimo hrvatski*

19.00 - 19.30

• Poetski predah • *Popularne melodije* - zabavna glazba (ponedjeljkom) • *Na valovima hrvatske glazbene tradicije* - narodna glazba (utorkom) • *Veliki majstori glazbe* - ozbiljna glazba (srijedom) • *Rock vremeplov* (četvrtkom) • *Minute za jazz* (petkom)

19.30 - 20.00

• *Europski magazin* - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • *Kulturna povijest* (utorkom) • *Znanjem do zdravlja* (srijedom) • *Razmišljanje dopušteno* (četvrtkom) • *Tjedni vodič* (petkom)

20.00 - 20.30

• *U pauzi o poslu* (ponedjeljkom) • *Aktualije* (utorkom) • *Otvoreni studio* (srijedom) • *Kultur café* - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • *Vodič za moderna vremena* - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18.15 *Vojvođanski tjedan*
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.00 *Vjerska emisija*, duhovna glazba
• 20.00 Divni novi svijet
• 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
• 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.30 *Putnici kroz vrijeme* emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20.00 *Hrvatima izvan domovine* - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
20.55 Odjava programa



104,4 Mhz

U NEKOLIKO SLIKA

Noć muzeja 2016.

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Lipota jedna...

Piše: Branko Ivković

Faljniš, čeljadi. Jeto nama već jedared sunca, toliko smo ga čekali pa se sad malo i radujemo što je već došlo. Valjda već više neće napadat koji-kake bole ni kuruz ni žito. Pod onim ladnim malo-malo pa se što-god sunovrati i napada,

samo polivaš li polivaš a ono nikad da bude dobro. Dobro su naši stari divanili: nikad ne mož bit ništa dobro dok to ne dođe od Boga. Doduše, mi mu se baš malo zafaljavamo a ne bi bilo zgoreg to malkoc češće uradit, ne samo kad je nevolja »Bože pomози«, a kad je lipo ritko se sitimo kast »Bože, fala ti«, al jeto taki smo pa hajd. I dobar je što nas trpi vake nikake. Ove nedilje se baš tušta tog izdešavalo, čeljadi moja. Jeto, bila i Noć muzeja. Bilo, čujem, lipo svudan po varoši, pokazivalo se i po fabrikama kojišta starovinsko s čime se kadgod radilo i sve se borme uspilo postignit. A sad sve moderno, na puce, jel na onaj kompjutor pa ne mož čovik posvršavat taman da ima motor odastrag. Ja i Jela smo bili u Tavankutu na tu noć kod naši slamarki. Baš su se ovi iz »Gupca« fajin paštrili i zdravo lipo opravili izložbu. Bilo je zdravo lipi stari slika, svakaki drugi figura, sve od slame, a i kojikaki muštra za starovinska ruva. Imalo se šta borme vidit, a nikako nam to bliže a i nije taka gužva kugod u varoši, već se srdim na tu gužvu, šta kast. Tiram ti ja niki dan tako limuzinu kroz varoš, gledim čeljadi moja, ovi rendiri nemađu nevolje nikake više, zašto? Ta, jevo zašto: u svakoj limuzini što me obašla jel se sa mnoom razminila sidi po jedno čeljade, al baš u svakoj. Pa dokle tako dotrva ovim svitu? Doduše, sad već svako u avliji ima bar po dvi, a ima ko i tri, četiri limuzine. Kadgod kad smo se mi momčili bilo tri-četiri u selu, pa se cile nedilje dogovaramo i natežemo di će ko ić, a onda nas se natrpa po šest-sedam. Kad nas zaustave renderi, polak nas izvijaje napolje pa idemo pišce. Al nije to nama tušta smetalo, sve nuz pismu i cirik smo stigli svi živi i zdravi na salaš. Sad borme ne znam kako bi se mladež smislila i usudit ić tako zorom sama, vite vi šta se porađiva: malo-malo pa kogod nesto, jel nasrado. Ove nedilje je bilo proštenje i krizmanje u našoj crkvi »Prisveto Trojstvo«, ode u kraj Ivković šoru. Velečasni je održo zdravo lipu misu, doduše bilo je tušta svita i mladeži, svi lipo dotirani i obučeni u svečana ruva, pa sam dospio čak kod vrata. Al ne smeta, ni onako se nikad ne guram na prvu čašu. Periši mi nisu danas sve koze na broju kandar, veli mi »Ta dašta je bilo više mladeži, bilo je krizmanje a nećemo se valjda ja i ti krizmat«. Štogod je bisan, cigurno što mu dica nisu došla na proštenje tamo iz bilog svita pa mu žao. Nisam ga tio dirat, da ga još više ne rastužim. Nije njemu, sirotom, lako kad nije sa svojim svitom. Sve me nika ladnoće prošla, ko zna šta će se i meni istrevljat s mojima. Ajd, zbogom, čeljadi moja.

BAČ IVIN ŠTODIR

Ko će znat šta valja šta ne valja

Bač Iva i njegova se nekoliko dana baš lipo nauživali. Starija jim došla na urlab, ica dalje radit, tamo nigdi priko, pa veli da još malo skokne doma, sviju se jako zaželjila. A ka otide, neće ji tako skoro vidit. Došla i mlađa na nikoliko dana, pa u nedilju na ručku svi lipo bili zastalom. Njemu puno srce. Njegova se nacvarila, samo gleda kako da udesi curama. Kojagod šta volji, ona se lati i to pripravi. Brzo mu prošlo ti par dana. Obadve već u ponedjeljak ujtru ošle na ajziban, pa svaka na svoju stranu. Bač Iva ji ispratijo, ne bi dopušćo da otidu same. Dugo mavo za ajzibanom. U grlu ko da mu stala nikaka guka, a konda je i na obrazu ositijo ništa vlažno. Došo natrag sa štacije, pusta mu kuća. Odjedamput mu fali cirikanje, no što mu kadgoda najviše znalo it na živce. On i njegova ko pokisnite kokoše. Obadvoj ćutu, nikaki divan jim ne ide. On malo, malo, pa duboko izdane, a ona istom otríše oko. Sili za frustuk, slabo i jili. Čo se samo radijon, divanili o njeve varošice. Bač Iva se malo prezniyo ka su rekli da su misto vi što su vladali izbirniti vi drugi, što stalno divanu da su zadobili. Velu, vi što su vladali izbirnito dvanajst, pa izgubili, a nji što će vladat, izbirnito dvanajst, pa zadobili. Kolikogod lupo glavu, to nikako ni mogo razumit ka mu sve što se radi. Ka mu to rastolmaćijo kum Tuna, još manje zno. Jedino vidi da se o vi pet drugi mož svašta nadat. Va dva što su njegove kadgoda tili kašikom, razdilili se, jedan ošo pod stare, drugi pod nove. I još napravili cirkus. Ko forme vi novi oteli toga što se s njim sporazumili da bude pod njima. Potli ispalo da nisu, veli taj što su ga ko forme oteli, išli ništa popit, pa nusput nikoga i lićijo. Pod nove ošo i naj iz komšijickoga sela, tako rešili u njegove partije. U države se sporazumili da budu nuž vlast, pa taki nalog dali i svojima do poslednje selendre. E, sad se ope bač Iva misli, ostala va dvojica što su pod njima i vi iz njegove partije. Na radijonu dalje divanu, kažu i o te dvojice jedan ošo pod nove. I ope ko će, neg doktor. E, šta bi sad do da može divanit š pokojnim dadom, makar nekoliko riči. Jedini bi mu on vada zno rastolmaćit no što ga vi dana najviše muči. Stalno se pita jal su doktori taki privrtljivi, jal su taki potkupljivi. Nikako ni mogo prižvakat ni to što jedno o nji ni odvud, drugo onud, neg obadvoj onud. Po njemu se tribovalo sporazumit malo drugače. I ko dice ka se cigru nikaki je red da ako je o jedni prvo, o drugi bi tribalo bit drugo, a ne treće. Vako štogoda može bit samo ka se cigru veća dica š manjima. Al veli, ne bi sad oko toga lupo glavu, vada su njegovi dobro prošodirali. E, o svega toga ispo pravi cirkus. On i njegova, a i dosta ni što su mu poznati, na izbiranju zaokružili njeve. A sad ka je vaj cirkus u varošice gotov, sve ispalo naopako. Vi što su izbirali, ope nisu znali koga su izbirali, na kraj su izbirniti npo svoje volje izbirnili.



Piše: Ivan Andrašić

MISLI POZNATIH

- **Čehov:** Jednostavni ljudi trpe od punica, a intelektualci od snaha
- **Hesse:** Zakon ljubavi nije naredba nego poziv na sreću
- **Ciceron:** Bogat je onaj tko ima toliko da više ne želi

KVIZ

Miroslav Kraljević

Koje godine i gdje je rođen hrvatski slikar **Miroslav Kraljević**?

Kada je započeo sa slikanjem?

Gdje je preselio 1904. godine?

U kom gradu je upisao Likovnu akademiju?

Kako se zove njegovo najznačajnije djelo?

Gdje je doživio vrhunac svog stvaralaštva?

Koje godine je imao prvu samostalnu izložbu?

U čemu je značaj njegovog likovnog stvaralaštva?

Kada i gdje je umro Miroslav Kraljević?

Rođen je 14. prosinca 1885. godine u Gospiću
Još u djetinjstvu je počeo skicirati olovkom
U Beč
1906. godine se upisao u Münchenu
Autoportret s psom
U Parizu
1913. godine u Zagrebu
Smatra se jednim od prvaka hrvatske moderne umjetnosti
Umrlo je 16. travnja 1913. godine u Zagrebu

FOTO KUTAK



Gdje ćemo prvo?

VICEVI

Izgubio se mališan na ulici i plače:

- Zašto plačeš – upita ga prolaznik.
- Izgubio sam se!
- Nemoj plakati, samo mi reci koja ti je adresa?
- Čiko, moja adresa je perica 121@gmail.com

Idu dva čovjeka ulicom, i jedan kaže drugom:

- Jučer mi pala kutija na glavu.
- Što je bilo u njoj?
- Ništa.
- A u kutiji?

POGLED S TRIBINA

HRVATSKI NIZ

Sutra navečer, subota 28. svibnja, na San Siru u Milanu igrat će se veliko finale Lige prvaka. *Real Madrid* i *Atletico Madrid* odigrat će reprizu finala iz Lisabona 2014. godine i ponovno će jedna momčad iz glavnog grada Španjolske podignuti najprestižniji pokal u povijesti klupskih nogometnih natjecanja. I ovoga puta, kao i tijekom proteklih pet godina, hrvatski nogomet imat će svog predstavnika u susretu nad susretima. Poslovođu *Realovog* veznog reda – **Luku Modrića**.



Hrvatski niz sudjelovanja u velikom finalu započeo je 2012. godine kada je **Ivica Olić** u majici *Bayerna* zaigrao u produžetku susreta protiv *Chelsea* (potom promašio penal u raspucavanju). Sljedeće 2013. godine **Mario Mandžukić** je, također u majici višestrukog njemačkog prvaka, zabio vodeći pogodak protiv *Borussie* iz Dortmunda i pridonio novom europskom naslovu *Bayerna*. U pomenutom finalu iz 2014. godine nakon asistencije Luke Modrića u posljednjim trenucima susreta krajevski klub iz Madrida je izjednačio i izborio produžetke u kojima je slavio pobjedu. Konačno, prošle godine **Ivan Rakitić** je već u uvodnim minutama susreta protiv *Juventus*a postigao gol i svojoj *Barceloni* otvorio puta prema velikom slavlju. Za jednu malu državu kakva je Hrvatska ovo je zbilja respektabilni učinak, jer kada se uzmu obzir statistički podaci za ostale, mnogo veće i jače nogometne sile nemaju ovakvu konstantnost nastupa. Ispred Hrvata su još samo Nijemci, Brazilci, Španjolci i Francuzi. Primjerice Englezi nemaju predstavnika već pune četiri godine, a do prošle godine isto toliko godina nije bilo ni Talijana.

Zbog Luke će sutra navečer hrvatske simpatije biti usmjerene prema *Real Madridu* i nastavku još jednog, impozantnog hrvatskog niza. Pobjedi li *Real Madrid*, Hrvatska će četvrtu godinu uzastopno imati svog predstavnika na počasnom podiju namijenjenom slavo-dobitnicima Lige prvaka.

D. P.

NOGOMET

Prvi dio priprema za EP

Nogometna reprezentacija Hrvatske se nakon okupljanja u Zagrebu preselila u Sveti Martin na Muri gdje će se obaviti prvi dio priprema za odlazak na Europsko prvenstvo u Francuskoj. Provjeru raspoloživih reprezentativnih kandidata izbornik **Čačić**

imat će u prijateljskim susretima protiv Moldavije (27. svibnja u Koprivnici) i San Marina (4. lipnja u Rijeci).

Cibalia novi prvoligaš

Nakon što je odlučujući, posljednji susret prvenstva 2. HNL između *Šibenika* i *Cibalie* završio 0:0, momčad iz Vinkovaca osvojila je naslov prvaka i izborila je povratak u elitni razred hrvatskog klupskog nogometa. Drugoplasirani *Šibenik* igrat će u doigravanju protiv *Istre 1961*, a bolji iz dva susreta izborit će nastup u novoj sezoni 1. HNL.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, na temelju članka 10. i 29. Zakona o proceni utjecaja na životni okoliš (»Sl glasnik RS« br.135/04 i 36/09) objavljuje:

**OBAVIJEST O PODNIJETOM ZAHTEVU ZA
ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA
NA ŽIVOTNI OKOLIŠ**

Nositelj projekta »NIS« AD Novi Sad, Narodnog fronta br. 12 podnio je dana 20. 5. 2016. godine pod brojem IV-08-501-171/2016, Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta: »Stanica za opskrbu gorivom 'Subotica 2' koja je predviđena za rušenje s izgradnjom nove«, na katastarskoj parceli 6649 KO Donji Grad, Subotica, Trg Puškina bb (46.096687°, 19.670841°).

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta može se obaviti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg slobode 1, Gradska kuća, II. kat, soba 226).

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja ove obavijesti mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš, osobno ili poštom na gore navedenu adresu, ili elektronski na adresu: zivotnasredina@subotica.rs.

**NAMA JE DOVOLJNO
DA ZNATE ZA NAS
FUNERO**

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Prodaje se trosoban stan od 73 m², dvije terase, renoviran, prijeko od Hrvatskog konzulata u naselju Tokio. Ima kablovsku, CG,... Cijena 50.000 eura. Tel.: 069 2052608.

Izdajem u najam 20 ari placa u progonu u centru Tavankuta, pogodno za plastenik ili organsku proizvodnju – ima bunar. Tel.: 064 5259245.

Prodajem kuću u Subotici, Beogradski put 30. Visoka prizemnica sa suhim ulazom. Građena početkom XX. stoljeća za veleposjednike. 4 sobe 114 m², dvorište 5 ari, pomoćne zgrade. Kišni i kopani bunar, štala za konje, podrum, tavan. Za tvrtke, atelje, umjetničke radionice i drugo. Cijena 80 tisuća eura. Tel.: 063 8765 071.

Mijenjam ili prodajem veće leandere u boji i limun, koturaljke, muške čašure s prslukom, kožne čizme, koš, šešire, šubare, kaput i žensko bunjevačko ruvo (i sefiri), razne marame, sto i stolice, tepisi i ekskluzivna italijanska vjenčanica od čipke, muške košulje, sanduk za posteljinu, mesnate svinje 100-150 kg i 5,5 t soje (upotrebljiva i za sjeme). Tel.: 024 532570 ili 060 0532570.

Uzimam zemlju u zakup, Klisa, Stari i Novi Žednik, Mala Bosna. Plaćam do 12 metara po jutru. Tel.: 064-305-14-88.

Prodaju se koturaljke, stolovi i stolci, bunjevačka ruva – svila i sefiri, marame, pregače, ponjaviceeve, čaršavi, muške čašure i prsluk, čizme, šeširi, nova el. kosilica, tepisi i staze. Tel.: 024 528 682.

Prodaje se dvosoban stan (51 m² + terasa) s odličnim rasporedom prostora na Prozivci. Stan se redovito održava i sačuvan je. Ima klimu, kablovsku i daljinsko grijanje. Cijena 28.000 eura (nije fiksno). Tel.: 064 2498244.

Izdajem (od 1. 9.) 2-soban namješten stan (3 kreveta+pomoćni ležaj, plinsko grijanje, blizina tramvaja) u Zagrebu, Folnegovićevo naselje. Cijena: 250 eura. Tel.: 063 8820654, 065 6081194. +385 92 1770196.

Hitno prodajem mali moto-kultivator, marke VALPADANO s frezerom, 10 KS. Tel.: 062 86 87964.

Potrebni radnici za rad u novoj tvornici u Slovačkoj. Tel.: 064 4109369

Prodajem veći 1 S, integralova zgrada, parketiran, s malim barom, IV. kat, 2 lifta, podrum, cg, adsl, kds tv i interfon. Tel.: 062 8900458.

Prodaje se apartman od 36 m² u Jadranovu, 5 km od Crikvenice. Tel.: 024-4527-499, 064-18-39-591.

Prodaje se muška kožna jakna vel: 56 braon boje, nova. Tel.: 064 4618006.

Prodajem perjani jastuk 80x120 s odgovarajućom novom ručno šivanom salvetskom krevetnom (dvije navlake za jastuk i dvije navlake za jorgan). Cijena po dogovoru. Tel.: 060 5402733.

Prodajem trodijelni orman – mahagonij, regal iz četiri dijela, dva garderobna i dvije vitrine, kauč, fotelju i dva taburea. Tel.: 024 4561752, 064 3051513.

Prodajem stroj šivanje marke *Bagat* s ormančićem, visoki sjaj, orahovina. Tel.: 069 2887213.

Prodajem ručno štrikaći stroj *Empisal* skoro nov – stolni. Katarina Turkal.

Prodajem poslovni prostor u centru grada cca, 350 m² na tri nivoa. Inf. 069 2887213.

Prodaje se drvena vaga s tegovima, ojačana željezom. Mjeri do 500 kg. U Subotici. Tel.: 064 3910112.

Tročlana obitelj prima na dvorbu stare osobe za mirovinu ili nekretninu. Tel.: 062 1941729.

U Somboru prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.

Starija kuća (4 sobe, ručona, 2 kupaone, kuhinja, ostava) + sporedna zgrada (ljetna kuhinja, soba, kupaona) se prodaje ili mijenja za Zagreb (stan ili kuća) – centar. Tel.: 024 754760 ili 064 2394757.

Izdajem stan na Srednjacima, Zagreb, 25m², topla voda, centralno grijanje, interfon. Tel.: 063 596840 i 024 547204.

Izdajem apartman *Silver* u Zadru za 2 (+1) osobe s opremljenom kuhinjom i kupaonicom, klimatiziran, TV, Wi-fi. Na raspolaganju je vrt sa sjedećom garniturom i roštiljem. Osiguran parking. Mogućnost dodatnog ležaja ili kuniće. Udaljeno 5 min autom od plaže (Borik) te 10 min od centra grada. U neposrednoj blizini nalazi se nekoliko većih shopping centara. Cijena apartmana iznosi 40 eura/dan. Kontakt HR: Juraj 00385955110573, e-mail: phohnjec.ph@gmail.com, Kontakt SRB: Andrej 0641583637

Uzimam zemlju u zakup, Klisa, Stari i Novi Žednik, Mala Bosna, Subotica. Plaćam 12 metara po jutru. Tel.: 064-305-14-88

MAKARSKA: Iznajmljujem sobe sa balkonom, kupatilom, hladnjakom, kao i upotreba kuhinje za ljeto 2016. god. Cijena povoljna. Tel.: 060/6331910 za rezervu, Novi Sad.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz *Hrvatske riječi* VAŽI DO 27. 5. 2016.

- Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*.
- Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo



Hrvatska likovna udruga *CroArt* prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com



HKC *Bunjevačko kolo*, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

AKCIJA!

SG

intarnat

već od
649 din



TIPPNET
SUBOTICA KARAOĐEV PUT 2 TEL: 024/555765
WWW.TIPPNET.RS

NOGOMET

Dolina - Bačka 1901 2:2

PADINA – Nogometaši *Bačke 1901* odigrali su neodlučno na gostovanju kod *Dolina* 2:2 i zadržali četvrto mjesto na tablici Srpske lige skupina Vojvodina. U sljedećem, 29., kolu na svom terenu u subotu, 28. svibnja, od 17 sati dočekuju *Sentu*.

Derbi pripao Subotici

SUBOTICA – Lokalni derbi susret Bačke lige između *Subotice* i *Tavankuta* pripao je minimalnim rezultatom Subotičanima (1:0). Priliku za nove bodove Tavankučani će imati u nedjelju, 29. svibnja, od 17 sati kada dočekuju *Vrbas*.

Katastrofa u Kupusini

KUPUSINA – U 23. kolu Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Kula – Odžaci nogometaši sončanskog *Dinama* su na gostovanju u Kupusini ponovno razočarali igrom i zabilježili težak poraz od *Partizana* (6:0). U sljedećem kolu *Dinamo* će ugostiti ekipu *Jedinstva* iz Ribareva.

I. A.

Monoštorci kući pjevajući

RIBAREVO – U 23. kolu Međuopćinske lige Sombor – Apatin – Kula – Odžaci nogometaši *Dunava* su na gostovanju u Ribarevu

protiv *Jedinstva* zabilježili pobjedu od 2:1. Poslije prošlotjednog poraza na Doli od jednog izravnog takmaca za plasman u novoformiranu višu ligu, ekipa *Dunava* je u nedjelju uzela sva tri boda od drugog i tako svojim navijačima vratila nadu da će od narednog prvenstva gledati malo kvalitetnije utakmice. U narednom kolu *Dunav* će ugostiti autsajdera *KFK* iz Kule.

I. A.

ŠAH

Pobjeda Zrinjskog

ADA – Šahisti HAŠK *Zrinjski* zabilježili su pobjedu (4:2) u prvenstvenom susretu protiv domaće momčadi ŠK *Ada*. Pobjede su ostvarili **Stipan Marjanušić** i **János Farkas**, dok su po pola boda remijima donijeli **Stipan Godar**, **Antal Hegediš**, **Zlatko Engi** i **Mirko Mlinkov**. Nakon tri odigrana kola HAŠK *Zrinjski* zauzima sedmo mjesto na tablici Sjevernobačke lige. U subotu, 28. svibnja, *Zrinjski* gostuje u Vinkovicima na poziv Građanskog društva *Moji Vinkovci*.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, na temelju članka 25. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Sl. glasnik RS* br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVJEŠTENJE O DONIJETOM RJEŠENJU KOJIM JE DANA SUGLASNOST NA STUDIJU PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ - Radio bazna stanica NS 2050-01 SU SUBOTICA 3

Dana 16. 5. 2016. godine nositelju projekta VIP MOBILE DOO Beograd, Omladinskih brigade br. 21, je dana saglasnost na studiju o procjeni utjecaja na životni okoliš projekta: Radio bazna stanica NS 2050-01 SU SUBOTICA 3, na katastarskoj parceli 1854 KO Stari grad, Grada Subotica, na adresi Dušana Petrovića br. 11 (46.967326°, 19.394685°). Tekst rješenja se u cijelosti može preuzeti na internet adresi: http://www.subotica.rs/documents/zivotna_sredina/Resenja/IV-08-501-139-2016.pdf

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, na temelju članka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Sl. glasnik RS* br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVJEŠTENJE O PODNIJETOM ZAHTJEVU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta ANDEX DOO, Tuk Ugarnice bb, Subotica, podnio je dana 18. 5. 2016. godine pod brojem IV-08-501-167/2016, Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta: POLJOPRIVREDNA ZGRADA (1,2) – POMOĆNI OBJEKT PORTIRNICA, na katastarskoj parceli 10981 KO Palić, Grada Subotica, ulica Árpáda Kosztolányija br. 104/A (46.078942°, 19.803010°).

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta može se obaviti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg slobode 1, Gradska kuća, II. kat, soba 226).

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja ovog obavještenja mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš, osobno ili poštom na gore navedenu adresu ili elektronički na adresu: zivotnasredina@subotica.rs.



NOA KRZNARIĆ, TENISAČICA

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Izvanserijski igrački potencijal

Proteklog tjedna je na terenima TK *Spartak* u Subotici održan međunarodni teniski ETA turnir za dječake i djevojčice do 14 godina. Zagrepčanka **Noa Krznarić** superiorno je trijumfirala u svojoj konkurenciji, prepustivši svojim protivnicama svega 9 gema u 5 odigranih susreta. Nešto teži posao imala je u finalnom duelu protiv Maltežanke **Curmi**, ali je s rutiniranih 6:1, 6:2, za nešto više od sat igre stigla do naslova pobjednice. Kada smo razgovarali na početku turnirskog tjedna, Noa je bila sigurna u svoju kvalitetu: »Očekujem pobjedu na ovom turniru!« A nakon osvojenog naslova kratko je prokomentirala: »Zadovoljna sam igrom i osvojenim turnirom, konkurencija nije bila prejaka, a novi bodovi donijet će mi poboljšanje plasmana na ETA ranking ljestvici«.

POČETAK TENISKE PRIČE

Veliki talent hrvatskog ženskog tenisa Noa Krznarić pozornost na sebe je skrenula prošle godine zapaženim nastupima na prijestiznim pionirskim natjecanjima na Floridi. Osvajanje *Eddie Herr* turnira i finale *Orange Bowla* u kategoriji igračica do 12 godina, uz naslove državne prvakinja u matičnoj i konkurencijama do 14 i 16 godina, neumitno pokazuju kako je u pitanju izvanserijski igrački potencijal. A kako je sve to počelo...

»Tenis sam počela igrati sa šest i pol godina kada sam bila na moru i vidjela teniske terene i ljude kako igraju na njima. Svidjelo mi se i poželjela sam probati. Upisala sam se na tenis i počela raditi s trenerom **Dinkom Pištelemekom**, s kojim i danas aktivnom treniram«, pojašnjava nam Noa.

Nije dugo trebalo čekati na

prve ozbiljnije rezultate, jer je koju godinu kasnije Noa postala državnom prvakinja Hrvatske u dobi za igračice do 10 godina«.

ETA TURNIRI

Prije dolaska u Suboticu naša sugovornica je igrala na sličnom ETA natjecanju u Zagrebu (turnir 2. jakosne kategorije do 14 godina) i također osvojila naslov.

»U biti, jako malo igram u Hrvatskoj, izuzev državnog prvenstva i međunarodnih turnira kakav je bio ovaj u Zagrebu. Do ovog turnira sam bila na 59. mjestu ETA ranking ljestvice, a s novim bodovima iz Subotice znatno ću popraviti plasman«.

Kontinuirano igranje na turnirima diljem Europe i svijeta Nou već sada čini pravom malom profesionalkom, a kako uspije uskladiti školske obveze:

»Učim tijekom turnira, a kada sam doma idem u školu odgovarati. Idem u šesti razred i škola ima puno razumijevanja za moju tenisku karijeru«.

ODLIČNA TEHNIKA

Svi koji su samo jednom vidjeli Nou na terenu slažu se kako tehnika koju posjeduje nadaleko nadvišuje njezinih trinaest godina. Dominacija nad vršnjakinjama i starijim protivnicama, koju je demonstrirala tijekom turnirskih dana u Dudovoj šumi, bazira se na snažnim, preciznim udarcima koji se završavaju izravnim poenima ili pogreškama njenih rivalki.

»Treniram dva puta dnevno po dva sata i ništa mi ne predstavlja problem, jer volim igrati tenis.

Moj omiljeni udarac je forhand, jer u njemu imam dosta spina, dok mi je bekhand mnogo ravniji. Uglavnom igram s osnovne crte, iako bih trebala ići

i na mrežu. Ali, ima još vremena...«, odmahнула je rukom.

MARIJA SHARAPOVA I ANA KONJUH

Na naše pitanje koja joj se svjetska tenisačica najviše dopada Noa je odmah izgovorila ime ruske prvakinja **Marije Sharapove**.

»Rođene smo istog datuma, 19. travnja, a dopada mi se nje-

također do 14 godina, koje će se igrati u Plzenu (Češka). Ovaj turnir je izuzetno jak, po jačini u rangu najjačih svjetskih turnira pa bih voljela zabilježiti dobar rezultat«, kazala je na koncu našeg razgovora Noa Krznarić.

PROFESIONALNI TENIS

Za razliku od muškog tenisa, gdje je to ipak malo kasnije, talentirane djevojčice ulaze u vode



zin način igre. Što se tiče hrvatskih tenisačica najdraža mi je **Ana Konjuh**.

NASTAVAK SEZONE

Teniska sezona je u punom jeku i slijedi još mnogo turnira. Gdje joj je sljedeća igračka destinacija?

»Slijedi Državno prvenstvo Hrvatske u kategoriji do 14 godina, a potom nastup na turniru koji će biti na Siciliji (Italija), te pripreme za Prvenstvo Europe,

profesionalnog tenisa mnogo ranije. Kada će njegova kćer zakoračiti put turnira koji se igraju za novčani nagradni fond, upitali smo tatu **Vladu Krznarića**, Noinog vjernog pratitelja na svim turnirima.

»Planiramo ući u svijet profesionalnog tenisa kada Noa bude petnaest godina, ali do tada još predstoji mnogo rada. Za sada su tu turniri do 14 godina, a povremeno postoji mogućnost nastupa i u starijim konkurencijama, do 16 i 18 godina«.

***Lijepa lica dobre književnosti!
Nova knjiga u nakladi NIU »Hrvatska riječ«.***



Knjiga se može nabaviti u NIU »Hrvatska riječ« po cijeni od 400 dinara.